

OKRESNÁ PROKURATÚRA POPRAD
Štefánikova 11, 058 01 Poprad 1

Číslo: 1 Pv 16/14/7706-91
EEČ: 2-57-241-2016

Poprad 02.12.2016

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX a spol.**

Trestný čin: prečin: ohrozenie a poškodenie životného prostredia podľa § 301
Trestného zákona
prečin: marenie úlohy verejným činiteľom podľa § 327 Trestného
zákona
prečin: ohrozenie a poškodenie životného prostredia podľa § 301
Trestného zákona

Rozhodol: prokurátor Okresnej prokuratúry Poprad

Podľa § 215 odsek 1 písmeno b Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie
obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX
miesto narodenia: XXXXX
rodné priezvisko: XXXXX
trvalé bydlisko: XXXXX
povolanie: XXXXX
väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: ohrozenie a poškodenie životného prostredia podľa § 301 Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci
- prečin: marenie úlohy verejným činiteľom podľa § 327 Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

v postavení ministrov Vlády SR zodpovedných za rezort životného prostredia a to
XXXXX od dňa 16.10.2002 do dňa 04.07.2006 a XXXXX v dobe od dňa 04.07.2006
do dňa 18.08.2008, v období rokov 2002 až 2008 v súvislosti s následkami veternej
kalamity v roku 2002 v oblasti XXXXX, okres Poprad a veternej smršte zo dňa
19.11.2004 v oblasti Vysokých Tatier, okr. Poprad a následnej kalamity lesných
porastov v oblasti Tichej doliny, Kôprovej doliny a Javorovej doliny vo Vysokých

Tatrách, okres Poprad v rozpore s ustanovením § 65 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. k/1) a k/8) Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov spôsobom zodpovedajúcim závažnosti celospoločenských následkov spôsobenej prírodnej kalamity neriadili a nekontrolovali výkon štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny, osobne na tvári miesta sa nepresvedčili o rozsahu následkov, neplnili úlohu hlavného štátneho dozoru vo veci ochrany prírody a krajiny, nezabezpečili spracovanie závažných, odborných stanovísk pre svoju rozhodovaciu činnosť ako ústredného orgánu ochrany prírody a nevyužili na riadne zistenie skutočného stavu a hroziacich následkov inšpekciu ministerstva, v dôsledku čoho neprijali také opatrenia a rozhodnutia na likvidáciu kalamitného dreva v uvedených lokalitách, ktoré by umožnili zabráneniu extrémneho rozmnoženia podkôrneho hmyzu, jeho deštruktívnej činnosti na zdravých lesných porastoch a ich následnom rozsiahlom vyschnutí a odumretí, čím spôsobili Slovenskej republike v zastúpení v tom čase Obvodným úradom životného prostredia v Poprade majetkovú škodu v sume najmenej 9.394.952,30 Eur, ako aj ekologickú škodu na verejnoprospešných funkciách lesa v dôsledku nevyťaženia drevnej hmoty a rozšírenia podkôrneho hmyzu vo výške najmenej 2.907.423,40 Eur

lebo tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno b Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX
miesto narodenia: XXXXX
rodné priezvisko: XXXXX
trvalé bydlisko: XXXXX
povolanie: XXXXX
väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: ohrozenie a poškodenie životného prostredia podľa § 301 Trestného zákona
štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

v postavení ministrov Vlády SR zodpovedných za rezort životného prostredia a to XXXXX od dňa 16.10.2002 do dňa 04.07.2006 a XXXXX v dobe od dňa 04.07.2006 do dňa 18.08.2008, v období rokov 2002 až 2008 v súvislosti s následkami veternej kalamity v roku 2002 v oblasti XXXXX, okres Poprad a veternej smršte zo dňa 19.11.2004 v oblasti Vysokých Tatier, okr. Poprad a následnej kalamity lesných porastov v oblasti Tichej doliny, Kôprovej doliny a Javorovej doliny vo Vysokých Tatrách, okres Poprad v rozpore s ustanovením § 65 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. k/1) a k/8) Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov spôsobom zodpovedajúcim závažnosti celospoločenských následkov spôsobenej prírodnej kalamity neriadili a nekontrolovali výkon štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny, osobne na tvári miesta sa nepresvedčili o rozsahu následkov, neplnili úlohu hlavného štátneho dozoru vo veci ochrany prírody a krajiny, nezabezpečili spracovanie závažných, odborných stanovísk pre svoju rozhodovaciu činnosť ako ústredného orgánu ochrany prírody a nevyužili na riadne zistenie

skutočného stavu a hroziacich následkov inšpekciu ministerstva, v dôsledku čoho neprijali také opatrenia a rozhodnutia na likvidáciu kalamitného dreva v uvedených lokalitách, ktoré by umožnili zabráneniu extrémneho rozmnoženia podkôrneho hmyzu, jeho deštruktívnej činnosti na zdravých lesných porastoch a ich následnom rozsiahlom vyschnutí a odumretí, čím spôsobili Slovenskej republike v zastúpení v tom čase Obvodným úradom životného prostredia v Poprade majetkovú škodu v sume najmenej 9.394.952,30 Eur, ako aj ekologickú škodu na verejnoprospešných funkciách lesa v dôsledku nevyťaženia drevnej hmoty a rozšírenia podkôrneho hmyzu vo výške najmenej 2.907.423,40 Eur

lebo tento skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Odôvodnenie:

Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Poprade, Odboru kriminálnej polície sp. zn. ČVS:ORP-790/OEK-PP-2008 zo dňa 27.06.2008 bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie pre zločin ohrozenia a poškodenie životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona na tom skutkovom základe, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Poprade, Odboru kriminálnej polície sp. zn. ČVS:ORP-790/OEK-PP-2008 zo dňa 10.08.2012 bolo podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie XXXXX pre zločin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a XXXXX pre zločin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona na tom skutkovom základe, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

S poukazom na zjednocujúce stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.05.2009, ktoré bolo uverejnené pod číslom 43 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov č. 5/2009, bolo potrebné počas vyšetrovania zmeniť právnu kvalifikáciu skutku pôvodne posudzovaného ako zločin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a konanie uvedené v skutkovej vete uznesenia vyšetrovateľa zo dňa 10.08.2012 posudzovať ako prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona.

Po vznesení obvinenia boli v súlade so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci vykonané rozsiahle vyšetrovanie, s poukazom na rešpektovanie práva obvinených na obhajobu boli vypočutí v svedkovia, ktorí v trestnej veci vypovedali pred vznesením obvinenia a bol zabezpečený rozsiahly s vecou súvisiaci listinný materiál.

Obvinený XXXXX uviedol, že svojím konaním, resp. nekonaním nenaplnil ani jeden zo znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu, nevznikla žiadna škoda, nedošlo k porušeniu žiadnych záväzných predpisov a nie je možné ani hovoriť o nedbanlivosti. Stav a vývoj prírody v napadnutých oblastiach, vrátane rozmnoženia podkôrnika, ani podľa stanovísk odborných ekológov a ochrancov prírody, ani podľa jeho odborného názoru, nemožno z právneho hľadiska považovať

za stav a vývoj vedúci k ekologickej ujme a majetkovej škode na životnom prostredí. Majetková škoda vzniknúť nemohla, keďže išlo o lesy v 5. stupni ochrany, kde v zmysle zákona sa žiadna ekologická ťažba neplánuje, teda ani predaj dreva. Spochybnil tvrdenia znalca, ktorý vyčíslil finančnú škodu ako trhovú hodnotu vyťaženého dreva, ktoré by mohol vlastník získať, keby ho vyťažil a následne predal. Vlastník takto postupovať nemohol a nesmel. Spochybnil aj vyčíslenie škody na životnom prostredí, ktorú nemožno zamieňať s majetkovou ujmu súvisiacou s obmedzeniami obhospodarovania lesov. Poukázal aj na odborné závery odborníkov na ochranu prírody, ekológov, vedcov a odborné stanoviská Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, z ktorých vyplýva, že žiadna ekologická ujma nenastala. Veterná smršť aj lykožrút je prírodným faktorom, pričom vývoj v prírodných rezerváciách je želateľný samovývoj a zabránenie akéhokoľvek zásahu človeka je jedným z cieľov a zmyslom vyhlasovania prírodných rezervácií. Práve samovývoj má viesť k prirodzenej štruktúre ekosystémov, ktorá bude zodpovedať aj prírodným podmienkam. Prirodzený vývoj sa navyše deje bez nákladov a šetrí finančné prostriedky. Naopak za ekologickú ujmu odborníci považujú práve odobratie biomasy z ekosystémov, zásahy človeka v podobe rozsušenia pôdy a biotopov mechanizmami ťažby. Keďže bezzásahovosť a prirodzený vývoj v prírodných rezerváciách vyplýva zo zákona o ochrane prírody a krajiny, nemožno hovoriť o porušení právnych predpisov. V napadnutom území došlo k zmene ekosystémov v dôsledku pôsobenia prírodných faktorov, no nedošlo ku škode na životnom prostredí. Jeho pôsobenie vo funkcii ministra nie je možné považovať ani za nedbanlivosť, nakoľko konal v súlade s právnymi predpismi podľa najlepšieho vedomia. Veternou smršťou sa zaoberal denne v rámci riadenia kompetentných orgánov a organizácií, keď pravidelne dostával informácie a to aj z miesta kalamity. Poukázal aj na usmernenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 705/2004-5 a č. 706/2004-5 zo dňa 24.11.2004, ktoré bolo vydané bezodkladne po veternej smršti. Pravidelne inicioval stretnutia s vedcami, vytváranie medzirezortných pracovných skupín, vypracovanie rôznych odborných štúdií a to ešte počas roka 2005, z ktorých vyplýval bezzásahový vývoj v Tichej a Kôprovej doline. Informácie získaval od domácich aj zahraničných odborníkov. Názor o bezzásahovom vývoji v Tichej a Kôprovej doline bol podporený snemom Slovenskej akadémie vied, Slovenskou ekologickou spoločnosťou, medzinárodnou konferenciou, ktorá sa konala v Sielnici v apríli 2005. Bezzásahový režim bol akceptovaný aj ministrom pôdohospodárstva XXXXX, pričom závery zo stretnutia zaslal aj na rokovanie Vládneho výboru na obnovu Vysokých Tatier. Orgány ochrany prírody svoje rozhodnutia odôvodňovali v súlade so stanoviskami Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ktoré boli odbornými podkladmi. Orgány ochrany prírody rozhodovali v konaniach o územiach s najvyšším stupňom ochrany, pričom nešlo o lesné hospodárstvo a hospodárske lesy. Kompetencia na udeľovanie výnimiek zo zákazov v 5. stupni ochrany počas výkonu jeho funkcie bola daná krajským úradom životného prostredia, pričom odvolacím orgánom bol odbor ochrany prírody a krajiny na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky a tak jemu ako ministrom nepripadálo zasahovať do konania správnych orgánov. Znalecký posudok vychádza z lesohospodárskeho názoru a teda zo záveru, že rozmnoženie podkôrníka je zlý stav, ktorému treba zabrániť. Záver znaleckého posudku nebol konfrontovaný s názorom ochrancov a ekológov, pričom zdôraznil, že v tejto veci ide o národné parky a rezervácie, kde ochrana prírody je zo zákona nadradená nad všetky ostatné aktivity. Poukázal na skutočnosť, že podstatou sporu bolo, že Štátne lesy TANAP-u sa nechceli zmieriť s odbornými stanoviskami Štátnej ochrany prírody

Slovenskej republiky, z ktorých vyplývalo, že Tichá a Kôprová dolina sú bezzásahové, pričom zdôraznil, že z 92 % kalamitného územia bolo umožnené vyťaženie drevnej hmoty. Keďže Štátne lesy TANAP-u nesúhlasili so stanoviskom Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky a rozhodnutím Krajského úradu životného prostredia v Prešove, orgán ochrany prírody navrhol, aby spor bol rozhodnutý v rámci posudzovania vplyvu činnosti na životné prostredie. S týmto návrhom však Štátne lesy TANAP-u nesúhlasili, nakoľko išlo o zdĺhavý postup, pričom kritizovali orgány ochrany prírody za prietahy. Ani v tomto smere však nemal kompetenciu zasahovať do správneho konania. Opätovne spochybnil výpočet majetkovej škody a to aj konkrétne vo vzťahu škody na lesných plodoch a hubách, na mimoprodukčných funkciách lesa zo zníženia viazania CO₂. Neudelenie výnimiek je taktiež procesom rozhodovania s tým, že nedošlo k žiadnemu nekonaniu ministra, ktorý v tom čase nemal ani v čom konať. Celý spor medzi Štátnymi lesmi TANAP-u a orgánmi ochrany prírody sa týka výnimiek, ktorých sa Štátne lesy TANAP-u dožadovali, no orgány ochrany prírody nie sú povinné takéto výnimky vydávať. Zákon predpokladá, že v prípade neudelenia výnimiek, potrebné opatrenia na ochranu území musí zabezpečiť organizácia ochrany prírody a krajiny a na tieto opatrenia aj vyčleňovali finančné prostriedky a to už od roku 2006, pričom za prijímateľa prostriedkov bola určená organizácia ochrany prírody. Niekoľko miliónov Eur bolo vyplatených aj pre súkromných majiteľov lesov za majetkovú ujmu, no netýkalo sa to Tichej, Kôprovej a Javorovej doliny. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky nemalo žiadnu inšpekciu. Pokiaľ ide o Slovenskú inšpekciu životného prostredia, táto je orgánom štátnej správy a vykonáva štátny dozor. Koná na základe podnetov a má aj pravidelnú plánovanú činnosť, pričom v tomto prípade sa zapojila na podnet mimovládnych organizácií, ktorý smeroval na prešetrenie predpokladaného porušenia zákona o ochrane prírody a krajiny práve Štátnymi lesmi TANAP-u. V čase jeho pôsobenia inšpekcia nezistila porušenie zákona zo strany ministerstva a jeho úradníkov. Riaditeľ inšpekcie bol aj členom operatívnej porady ministra. Vo vzťahu ku kalamite rokovali denne a to najmä s generálnym riaditeľom sekcie ochrany prírody a krajiny XXXXX a riaditeľkou odboru XXXXX, ako aj s riaditeľom Správy TANAP-u s XXXXX. Ako minister mal v súvislosti s kalamitou kompetenciu jedine v rozhodovaní o rozklade, ak bolo ministerstvo prvostupňovým orgánom, aj to len vo vzťahu ochrany chránených rastlín a živočíchov. Čo sa týka kalamity, takýto prípad však nemal a rozhodovanie o výnimkách patrilo Krajskému úradu životného prostredia v Prešove. V súvislosti s kalamitou ministerstvo adresovalo usmernenia, na ktoré poukázal v predchádzajúcej časti výpovede. K premnoženiu lykožrúta neprijímali žiaden akt riadenia. Nemal na to kompetenciu a v konečnom dôsledku nebol ani dôvod takýto akt prijímať, nakoľko to považovali za prirodzený proces podložený odborným názorom, že v jednotlivých častiach kalamitného územia bude bezzásahový vývoj. V čase kalamity mali už rozpracovanú zonáciu TANAP-u, pričom po dlhých rokovaniach nedospeli k dohode len v Tichej a Kôprovej doline. Na 92 % kalamitného územia bolo určené percento na vyťaženie a to pre každú jednotku priestorového rozloženia lesa samostatne. Národné lesnícke centrum vo Zvolene pripravovalo a prezentovalo scenáre šírenia lykožrúta pre orgány Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, pričom malo jednoznačný lesohospodársky názor, že lykožrúta treba zastaviť a drevo zekonomizovať, v dôsledku čoho chceli zasahovať na celom území kalamitiska aj v chránených oblastiach 5. stupňa. Hneď po kalamite bol na druhý deň na mieste a to spolu s vtedajším predsedom vlády. Následne sa o situácii presviedčal dvakrát do mesiaca. Poukázal aj na skutočnosť, že aj v rámci iných štátov Európskej únie

v miestach, kde platí 5. stupeň ochrany, ako v tomto prípade v Tichej a Kôprovej doline, sa aplikuje bezzásahovosť.

Obvinený XXXXX vylúčil, aby počas jeho pôsobenia vo funkcii ministra nekonal a neprijímal dostatočné opatrenia na riešenie kalamiťného stavu zapríčineného rozmnožením pôdkorníkového hmyzu. Uvedenú problematiku riešil nielen v rámci ministerstva a jeho inštitúcií, ale aj v spolupráci s inými dotknutými osobami. Situáciu sa snažil riešiť aj priamo na mieste, uskutočnili aj medzinárodnú konferenciu v marci 2007 na Podbanskom, ktorej sa zúčastnili aj zástupcovia mimovládnych organizácií, ochranári, vlastníci lesov a spoločne hľadali riešenia vzniknutej kalamiťy. Z poverenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky vypracovala štúdiu posúdenia vplyvu ťažby kalamiťného dreva na priaznivý stav ochrany prírody v Tichej a Kôprovej doline. V apríli 2007 bol teda prijatý aktívny prístup manažmentu a vlastníkov lesa, proti ktorému však organizovali protesty mimovládne organizácie a ochranári, a práve v dôsledku ich podnetov začala Európska komisia proti Slovensku právne konanie tzv. infringement. Predstavitelia komisie tvrdili a upozornili, že ťažba je neprípustná, keďže obidve doliny sú súčasťou európskej siete chránených území NATURA 2000, pričom trvajú na prístupe nezasahovania a samovývoja v nich. Komisii tak museli vysvetľovať, že zásahy boli vykonané v súlade s európskou legislatívou a komisiu presvedčiť, aby vec nepostupovala na Európsky súdny dvor. Tento proces prebiehal až do roku 2009, pričom ťažba kalamiťného dreva bola pozastavená na základe výskytu chránených biotopov národného a európskeho významu. Riešenie patovej situácie bolo obtiažne, pričom na úrovni ministerstva sa snažili presadzovať odborný prístup preventívnymi a intenzívnymi opatreniami podľa diferencovaného prístupu v jednotlivých chránených zónach. Vlastníci lesov a Štátne lesy TANAP-u presadzovali aktívny prístup, naopak ochranári, mimovládne organizácie, Európska komisia preferovali pasívny spôsob nezasahovania, teda samoobnovu, autoregeneráciu, pričom obdobný postup zaujali aj poľské orgány pri obdobnej situácii, ktorá vznikla na poľskej strane Tatier. V chránených územiach bola prvoradá ochrana životného prostredia, ktorá bola nad hospodárskymi a komerčnými záujmami.

V procesnom postavení svedka – poškodeného bol za Okresný úrad Poprad, odbor starostlivosti o životné prostredie vypočutý XXXXX, ktorý uviedol, že vtedajší Obvodný úrad v Poprade, odbor životného prostredia sa ku kalamiťte nevyjadroval žiadnym stanoviskom, alebo rozhodnutím, nakoľko Tichá a Kôprová dolina bola v 5. stupni ochrany a tak príslušným orgánom bol Krajský úrad v Prešove, odbor životného prostredia. Zároveň poukázal na zákon o ochrane prírody a krajiny, z ktorého vyplýva, že v 5. stupni ochrany sa zasahovať nemá. K spôsobenej škode sa nevyjadril s tým, že ak bude určené, že vznikla nejaká ekologická škoda, tak si ju budú uplatňovať.

Svedok XXXXX uviedol, že v Tichej a Kôprovej doline išlo skutočne o prírodnú kalamiťu, ktorá sa ale v prírode uskutočňuje. Považoval to za vývoj v prírode a človek proti tomuto bojovať nemôže a nemôže to ani predvídať. V prípade tejto katastrofy vo Vysokých Tatrách sa jednalo o ničivú silu vetra pôsobiacu na smrekové monokultúry. Smrek ako plytko koreniaca drevina nemala ani šancu a ani možnosť týmto podmienkam odolať. V roku 2004 malo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky spolu s Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky vyčlenené

finančné prostriedky na sčítanie populácie medvedov na celom Slovensku. Vzhľadom na udalosti zo dňa 19.11.2004 tieto finančné prostriedky boli použité na zmierňovanie následkov tejto kalamity. Väčšina dôsledkov týchto veterných smrští sa prejavila na chránených územiach a chránených krajinných oblastiach na Slovensku. V prípade Vysokých Tatier všetky tieto dôsledky nastali na území národných prírodných rezervácií, v ktorých platí najvyšší stupeň ochrany, t. j. 5. stupeň, čo aj upravuje zákon o ochrane prírody a krajiny, pričom poukázal na § 16 tohto zákona. Vzhľadom na situáciu, ktorá nastala po veternej smršti, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky už v priebehu niekoľkých dní vydalo usmernenie pre krajské úrady životného prostredia, pre obvodné úrady životného prostredia a pre iné viaceré subjekty. V tomto usmernení tieto subjekty požiadali o urýchlené riešenie danej situácie, najmä aby sa na miestach zasiahnutých smršťou promptne riešili všetky problémy, ktoré na týchto miestach vznikli. Vtedajší minister životného prostredia prof. XXXXX XXXXX mohol konať len v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny, čo aj v danej veci robil. Väčšina akútnych problémov týkajúcich sa následkov po veternej smršti sa riešila v komisii, ktorú menoval vtedajší premiér XXXXX. Členmi boli takmer všetci ministri jeho vlády. V tejto komisii boli zastúpení aj zástupcovia mimovládnych organizácií, poslanci Národnej rady Slovenskej republiky, riaditeľ Štátnych lesov TANAP-u a aj riaditeľ Správy TANAP-u. Svedok sa ďalej vyjadril k svojmu pôsobeniu na ministerstve. V čase kalamity bol riaditeľom sekcie ochrany prírody a krajiny, pričom v tejto súvislosti s veternými smršťami nemal veľké kompetencie. V rámci sekcie ochrany prírody a krajiny riaditeľ odboru ochrany prírody mal podľa zákona kompetenciu rozhodnúť ako prvostupňový orgán o žiadostiach, ktoré sa týkali chránených druhov rastlín a živočíchov vo všetkých stupňoch ochrany prírody. V ostatných prípadoch rozhodovali obvodné a krajské úrady životného prostredia. V prípade, že následky veterných kalamít boli v 3., 4. a 5. stupni ochrany prírody, rozhodovali o žiadostiach o povolenie výnimky na odstránenie následkov kalamít len krajské úrady životného prostredia. Ako druhostupňový orgán o odvolaniach proti rozhodnutiam krajských úradov životného prostredia rozhodovalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a to konkrétne odbor ochrany prírody. Vo veciach týkajúcich sa následkov veterných smrští s riaditeľkou odboru ochrany prírody a krajiny XXXXX vypracoval usmernenie č. 705/2004, ktoré bolo zasielané dotknutým subjektom. Toto usmernenie bolo vypracované hlavne z dôvodu, že krajské a obvodné úrady životného prostredia, resp. aj ostatné orgány potrebovali nejaké usmernenie, ako majú v týchto záležitostiach konať. Bolo vydané, nakoľko v tej dobe bol ohrozený život, zdravie a majetok, najmä cesty, železničné vedenia, rozvody vodárni, vodojemy, kde v týchto oblastiach bolo potrebné ihneď odstraňovať následky. Toto usmernenie vychádzalo zo zákona o ochrane prírody a krajiny a umožňovalo zákonne obísť zdĺhavý proces povoľovania zásahov aj do 4. a 5. stupňa ochrany prírody. Potreba vydania takého usmernenia vzišla z jednotlivých porád na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky. Toto usmernenie bolo vydané v súlade so zákonom. Každý dotknutý subjekt uvedené usmernenie akceptoval. Vo veciach týkajúcich sa následkov veterných smrští, jednak na požiadanie vtedajšieho ministra životného prostredia prof. XXXXX a jednak zo svojho presvedčenia pripravoval podklady pre Výbor vlády pre obnovu Tatier. Spomínané usmernenie malo záväzný charakter len pre orgány životného prostredia. Svedok vo vzťahu k usmerneniu vypovedal po vznesení obvinenia odlišne ako vo výpovedi zo dňa 27.04.2011, kedy sa vyjadril, že usmernenie bolo len odporúčaným postupom, pričom tvrdil, že on ako riaditeľ nemohol vydať záväzné rozhodnutie a nemohol tak zasiahnuť do kompetencie ním

riadených riaditeľov odborov. K obsahu usmernenia č. 705/2004 (najmä vzťahujúceho sa ku konštatovaniu, že podľa § 29 ods. 1 písm. d), ods. 2, ods. 3 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov zákaz uskutočňovania týchto činností neplatí, prípadne súhlas orgánu ochrany prírody a krajiny na ich uskutočňovanie nie je potrebný, vzhľadom na to, že ide o činnosti súvisiace s odstraňovaním kalamitného dreva na prístupových komunikáciách, železniciach, drobných vodných tokoch, elektrických a plynových vedeniach, turistických zariadeniach (napr. chatách, hoteloch, turistických chodníkoch, zjazdovkách a iných obydliach, kde hrozí bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia, človeka alebo majetku), uviedol, že rozsah týchto činností bez povolenia vychádzal z § 29 zákona o ochrane prírody a krajiny a na základe znalostí skutkového stavu. Informácie o odstraňovaní následkov kalamity mal od riaditeľa Správy TANAP-u, ktorý mu mal uviesť, že na území postihnutých dolín nie je možné vykonávať ťažbu. Taktiež mal informácie od krajských úradov životného prostredia a zo Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. O tomto informoval aj vtedajšieho ministra životného prostredia prof. XXXXX. Množstvo informácií získal na vládnom výbore, kde doprevádzal ministra XXXXX. O žiadostiach Štátnych lesov TANAP-u mal vedomosť. Žiadosti sa mali rozoberať aj na Výbore pre obnovu Tatier, pričom vtedajší premiér mal požiadať XXXXX, aby zabezpečil rýchlejší proces rozhodovania. Viac sa na výbore riešiť nemohlo, nakoľko by sa tým zasiahlo do kompetencií vtedajších krajských úradov životného prostredia. Vo vzťahu k povoľovaniu výnimiek existovali dva názorové skupiny. Lesníci mali záujem vyťažiť drevo, mimovládne ochrannárske inštitúcie poukazovali na bezzásahovosť. O odvolaniach Štátnych lesov TANAP-u rozhodoval odbor ochrany životného prostredia na ministerstve, ktorého riaditeľkou bola XXXXX, pričom tento odbor patril pod sekciu, kde bol on riaditeľom. V otázkach rozhodovania o povolení výnimiek nikto nevyvíjal žiaden nátlak. Čo sa týka rozhodovania o povolení výnimiek, tak mali stanoviská ich odborných organizácií – Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, Slovenskej akadémie vied a vysokých škôl, zahraničných expertov. V tejto súvislosti mal aj minister XXXXX zvolať celodenný seminár na Červenom Kameni, kde za účasti českých expertov a aj expertov zo Slovenska sa rozoberala problematika postupu proti lykožrútovej kalamite. V týchto odborných stanoviskách boli návrhy na ponechanie určitého percenta drevnej hmoty na samoobnovu. V odborných stanoviskách v Tichej a Kôprovej doline sa odporúčalo sto percent drevnej hmoty na mieste ponechať na samoobnovu. Výskumný ústav lesnícky mal vo svojom stanovisku odlišný názor, ktorý spočíval aj v odstránení drevnej hmoty. V niektorých stanoviskách boli spomínané aj zásahy typu lapačov lykožrútov a výsadba pásu smrekovca opadavého okolo postihnutého územia. Obaja obvinení ministri postupovali v zmysle zákona a tým neporušili žiadnu základnú právnu normu. Vychádzali z odborných stanovísk Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ktorá prezentovala bezzásahovosť v týchto oblastiach. On ako riaditeľ odboru nemal potrebu vydávať stanoviská, nakoľko by to bolo v rozpore s § 16 zákona o ochrane prírody a krajiny. Vo výpovedi prezentoval názor, že lykožrút je súčasť biotopu a jeho pôsobením nevzniká škoda. Poukázal na skutočnosť, že aj na základe rozhodnutí krajského úradu životného prostredia došlo k spracovaniu drevnej hmoty. Vo vzťahu k riešeniu kalamity uviedol, že na ministerstve mali u ministra každé dva týždne operatívnu poradu ministra a každý týždeň gremiálnu poradu. Po tejto kalamite boli porady denne, kde boli prizývaní aj pracovníci Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. K problematike kalamity bola zriadená aj pracovná skupina dvoch ministerstiev a to Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky

a Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky. Táto skupina pozostávala zo sekčných riaditeľov a riaditeľov odborov, ktorí pripravovali materiál pre ministrov na rokovania vlády a Vládneho výboru pre obnovu Tatier. Poukázal na skutočnosť, že riešenie lykožrútovej kalamity nie je v kompetencii ministerstva životného prostredia. Uviedol, že veľká časť drevnej hmoty bola vyťažená a tým bolo znížené riziko výskytu lykožrúta. Okrem toho rozmiestnili lapače na odchyt tohto živočícha. Financie na tieto lapače išli aj z rozpočtu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Environmentálneho fondu. Chemické postreky sa nepovolili. Zásahy, ktoré boli urobené, vychádzali z podkladov, ktoré vypracovávali pracovníci Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Poukázal na odlišný názor Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky, ktorý vychádzal zo stanoviska Lesníckeho výskumného ústavu vo Zvolene. V prvom rade išlo o odstránenie drevnej hmoty a použitie chemických postrekov. S týmto názorom Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky nesúhlasilo, lebo nešlo o lesy hospodárske, v ktorom by mohol byť plánovaný nejaký zisk, ale išlo o lesy osobitného ochranného určenia, kde prioritu hrala ochrana prírody a nie spracovanie dreva. Názor Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky bol akceptovaný aj vládou. Napriek tomu, že sa jednalo o územia s 5. stupňom ochrany prírody a činnosť ťažby na týchto územiach je zo zákona o ochrane prírody zakázaná, bola podstatná časť drevnej hmoty vyťažená.

Svedkyňa XXXXX v trestnej veci vypovedala v rozhodnom období ako riaditeľka odboru ochrany prírody a krajiny na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky. Poukázala prvotne na konflikt zákona o hospodárení v lesoch v štátnej správe lesného hospodárstva a zákona o ochrane prírody a krajiny a uviedla, že v prípade, že užívateľ lesa si podal žiadosť na zásah do 5. stupňa ochrany, aby si plnil povinnosti podľa zákona o lesoch, nie vždy skutočne tam aj chcel ísť s ohľadom na terénne podmienky, v ktorých sa lesy nachádzali. Z ekonomického hľadiska bolo náročnejšie vybudovať prístupovú cestu, alebo iný technický prostriedok na sprístupnenie porastu, ako samotný zisk z vyťaženej drevnej hmoty. O výnimku žiadali len z dôvodu splnenia formálnej povinnosti, ktorou sa museli preukázať pred orgánmi štátnej správy lesného hospodárstva. Niekedy uvedenú skutočnosť žiadateľ uviedol aj do zápisnice z ústneho pojednávania vedeného orgánmi štátnej správy ochrany prírody a krajiny. Uvedená skutočnosť mala nastať aj v konaní Štátnych lesov TANAP-u v Tichej a Kôprovej doline, kde zástupcovia uviedli, že súhlasia, že do porastov nebudú zasahovať. Od 01.09.2005 začal platiť zákon o lesoch, v ktorom bola problematika rozporu so zákonom o ochrane prírody a krajiny vyriešená. Osobne bola s XXXXX na rozporovom rokovaní v rámci medzirezortného pripomienkového konania tohto zákona, kde sa dohodlo, že v § 28 ods. 1 písm. c) zákona bude uvedené, že obhospodarovateľ lesa je povinný prednostne odstraňovať z lesných porastov choré a poškodené stromy, ktoré môžu byť zdrojom zvýšenej početnosti biotických škodlivých činiteľov okrem území s 5. stupňom ochrany. To znamenalo, že od 01.09.2005 už nebol rozpor v tom, že jeden zákon hovorí nezasahovať a druhý ukladá plniť si povinnosti zasahovaním, lebo v 5. stupni ochrany to obhospodarovateľ lesa robiť nemusí (t. j. nemusí zasahovať). Podľa § 28 ods. 2 zákona o lesoch v prípade ohrozenia lesov škodlivými činiteľmi je obhospodarovateľ lesa povinný na svoje náklady neodkladne vykonať opatrenia na odvrátenie ohrozenia lesov a odstránenia následkov škôd. V chránených územiach v 5. stupni ochrany prírody má túto povinnosť len po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia orgánu ochrany prírody o povolení výnimky. Ako náhradu za skutočnosť,

že vlastník nemohol urobiť opatrenia v územiach s 5. stupňom ochrany, Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky upravilo povinnosť pre Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky zabezpečovať v ochranných pásmach území s 5. stupňom ochrany vykonávanie opatrení na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov, kde nebola povolená výnimka na vykonanie náhodnej ťažby. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky si každoročne uplatňovala žiadosťou na Environmentálnom fonde finančné prostriedky na realizáciu opatrení v ochranných pásmach chránených území. Orgány štátnej správy ochrany prírody a krajiny pri rozhodovaní o žiadostiach o udelenie výnimky uplatňovali aj inštitút odňatia odkladného účinku odvolania, čiže, ak aj žiadosti vyhovel, odňatím odkladného účinku odvolania sa rozhodnutie stalo vykonateľným a okamžite sa mohli uskutočňovať povolené činnosti, ako aj opatrenia v súlade s § 28 ods. 3 zákona o lesoch. Poukázala na skutočnosť, že v rámci konania Štátne lesy TANAP-u súhlasili na ústnom pojednávaní niekedy v máji roku 2005, že spracujú posudzovanie vplyvov nimi požadovaných činností na životné prostredie podľa príslušného zákona, no nakoniec ho vôbec nedodali a tak Krajský úrad životného prostredia v Prešove konanie po roku a 4 mesiacoch zastavil pre nedoplnenie konania. Rozhodujúcou činnosťou ministra bola koncepcná práca, ktorú minister XXXXX robil. Ako náhle sa zistil nejaký aplikačný problém pri výkone štátnej správy ochrany prírody a krajiny, urobil všetko preto, aby samo ministerstvo iniciovalo novelu a zosúladienie príslušných právnych predpisov. Minister XXXXX taktiež vždy schválil finančné prostriedky na realizáciu uvedených opatrení z Environmentálneho fondu. Skutočnosť, že 5. stupeň ochrany je určený na samovývoj a že bezzásahovosť aj v prípade realizácie povinností pri ochrane lesa akceptuje aj zákon o lesoch, sa automaticky musela premietnuť aj do konania orgánov štátnej správy ochrany prírody a krajiny. Bezzásahovosť 5. stupňa ochrany akceptovalo aj Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, kde na spoločnom stretnutí ministra XXXXX a ministra XXXXX konaného dňa 05.12.2006 podpísali záznam z pracovného rokovania o riešení problémov týkajúcich sa kalamity vo Vysokých Tatrách z roku 2004, kde bolo dohodnuté, že v 5. stupni ochrany sa kalamitné drevo spracovávať nebude. Aplikačné problémy zákona o ochrane prírody a krajiny súvisiace s povoľovaním výnimiek z podmienok ochrany chránených území riešili aj poslanci Národnej rady Slovenskej republiky poslancekou novelou zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorá nadobudla účinnosť dňa 01.12.2007 a v zmysle ktorej boli občianske združenia presunuté z ich postavenia účastníka konania na zúčastnenú osobu. Cieľom uvedenej zmeny bolo urýchliť konanie, čo sa však nestalo, lebo občianske združenia sa domáhali svojho postavenia účastníka konania cez § 14 ods. 1 zákona o správnom konaní, podľa ktorého je účastník konania každý, kto to o sebe tvrdí, pokiaľ sa nepreukáže opak. Ak sa orgánom štátnej správy ochrany prírody a krajiny kládla za vinu dĺžka jednotlivých konaní, bola spôsobená aj touto skutočnosťou, kedy najprv správne orgány museli rozhodnúť o postavení občianskych združení a až po právoplatnosti rozhodovať vo veci. Svedkyňa sa vyjadrila k TANAP-u ako k územiu európskeho významu zaradenému do siete NATURA 2000 európskej sústavy chránených území tvorenej na základe smernice EÚ 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín a smernice 79/409/EHS o ochrane voľne žijúceho vtáctva s tým, že v zmysle príslušných ustanovení akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý sa plánuje realizovať v územiach sústavy NATURA 2000, sa musí posúdiť, či nie je predpoklad, že bude mať negatívny vplyv na priaznivý stav predmetu ochrany uvedeného územia NATURA 2000. V danom prípade sa to vzťahuje aj na územie Tichej a Kôprovej doliny. V novembri 2004 mala

Správa TANAP-u hotový pracovný návrh programu starostlivosti o TANAP, ktorého súčasťou bol aj návrh diferencovaného manažmentu uvedeného územia, podľa ktorého sa územie národného parku na základe povahy prírodných hodnôt malo rozdiferencovať a tam, kde boli prírodné hodnoty najcennejšie, sa zvolil optimálny manažment, ktorým v prípade navrhovanej A zóny bola bezzásahovosť. Súčasťou navrhovanej A zóny bola aj Tichá a Kôprová dolina. Problematika likvidácie následkov víchrice v Tatrách a povoľovanie výnimiek z podmienok ochrany bola od začiatku úzko spätá s problematikou zonácie. Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky spracovávala odborné podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov štátnej správy ochrany prírody a krajiny, pričom vychádzala z odborného návrhu programu starostlivosti a pracovného návrhu zonácie. A zóna bola bezzásahovou a bolo v nej možné umiestniť feromónové lapače, v B zóne sa malo ponechať 30 % biomasy, pričom tu bolo možné stromy odkôrniť a umiestniť feromónové lapače a v zóne C ponechať 10 % rozsahu kalamity a opäť odkôrniť a umiestniť feromónové lapače. Vo vzťahu k chemickým látkam na celom území zasiahnutom kalamitou bolo možné umiestniť feromónové lapače na 59 % kalamitnej plochy a bolo možné použiť bodovú chemickú asanáciu. Chemické látky boli vylúčené na 7 % kalamitných plôch. Uvedený návrh bol použitý ako podklad pre rozhodovaciu činnosť štátnej správy ochrany prírody a krajiny. Bol zároveň zárukou, že ak sa dodrží, nebude mať odstraňovanie následkov kalamity negatívny vplyv na priaznivý stav predmetu ochrany SKUEV0307 Tatry, tak ako to požaduje legislatíva Európskej únie. Vo vzťahu k žalobe podanej na Európsku komisiu uviedla, že Európska komisia obdržala niekedy začiatkom roku 2006 dve sťažnosti občianskeho združenia VLK, v ktorom združenie upozorňovalo Európsku komisiu, že pri odstraňovaní následkov kalamity vo Vysokých a Nízkych Tatrách sa mala na území Slovenskej republiky porušovať legislatíva Európskej únie, smernica o biotopoch a smernica o vtácoch. Európska komisia požadovala od Slovenskej republiky preukázanie nejakých odborných materiálov, na základe ktorých sa rozhodla nepodrobiť projekt odstraňovania následkov kalamity posudzovaniu vplyvov na životné prostredie tak, ako to vyžaduje článok 6 smernice o biotopoch. Slovenská republika odpovedala, že pri dodržaní diferencovaného prístupu, ktorý spracovala Správa TANAP-u, je záruka, že odstraňovanie následkov kalamity nebude mať negatívny vplyv na priaznivý stav predmetu ochrany SKUEV0307 Tatry. Vo vzťahu k Tichej a Kôprovej doline to znamenalo, že tam bol navrhnutý bezzásahový režim. Odpoveď Európskej komisie podpísali obaja ministri, tak minister XXXXX, ako aj minister XXXXX dňa 08.12.2006. Prílohou odpovede oboch ministrov bolo aj odborné odôvodnenie diferencovaného prístupu, ktorý vypracoval vtedajší pracovník Správy TANAP-u XXXXX a schválil vtedajší riaditeľ Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky XXXXX. Štátne lesy TANAP-u napriek dohodnutému diferencovanému prístupu opakovane žiadali o udelenie výnimky z podmienok ochrany a tak boli v správnom konaní vyzývané na spracovanie posúdenia vplyvu na životné prostredie podľa platnej legislatívy. Vzhľadom na snahu dodržať záväzok Slovenskej republiky voči Európskej komisii (diferencovaný prístup a neporušiť smernicu o biotopoch) vtedajší ministri XXXXX a XXXXX na opakované požiadavky Štátnych lesov TANAP-u zasiahnuť v Tichej a Kôprovej doline reagovali tým, že dali príkaz v januári 2007 Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky a Národnému lesníckemu centru vypracovať štúdiu, či ťažba v Tichej a Kôprovej doline, ak by bola povolená, bude mať negatívny vplyv na priaznivý stav predmetu ochrany SKUEV0307 Tatry. Štúdia bola vypracovaná v januári 2007 a hneď po jej zverejnení sa vzniesla vlna kritiky zo strany vedeckých inštitúcií. Zmena názoru na prístup k odstraňovaniu kalamity bola dôsledkom výmeny

pracovníkov na Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky. Ako reakciu na uvedenú štúdiu Štátne lesy TANAP-u 30.03.2007 podali žiadosť na Krajský úrad životného prostredia v Prešove na začatie činnosti v predmetných územiach v súlade s ustanovením § 28a ods. 1 zákona č. 543/2002 Z.z. Keďže Štátne lesy TANAP-u mali uvedenú štúdiu, ktorá to preukazovala, požiadali správny orgán v Prešove o vydanie uvedeného odborného stanoviska podľa § 28a zákona o ochrane prírody a krajiny, ktorý im stanovisko vydal. Stanovisko nebolo vydané v správnom konaní, ale ani žiadnu činnosť nepovoľovalo, len konštatovalo, že činnosť, ktorú niekto v území plánuje urobiť, nie je zásahom, ktorý by mohol spôsobiť podstatné zmeny biologickej rozmanitosti a štruktúry ekosytému. Na základe tohto stanoviska nemohol nikto uskutočňovať žiadnu činnosť, ktorej uskutočnenie je podľa zákona o ochrane prírody a krajiny zakázané, alebo si vyžaduje súhlas orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny. Štátne lesy TANAP-u opierajúc sa o uvedené odborné stanovisko správneho orgánu začali v Tichej a Kôprovej doline v časti so 4. stupňom ochrany likvidovať následky víchrice. Dňa 25.04.2007 nariadila Slovenská inšpekcia životného prostredia zachovanie pôvodného stavu až do zdokumentovania výkonu štátneho dozoru. Od 26.04.2007 sa v Tichej a Kôprovej doline neťažilo. Ako dôsledok ťažby Štátnych lesov TANAP-u v Tichej a Kôprovej doline, ktorá začala začiatkom apríla 2007, dostal minister životného prostredia XXXXX dňa 11.05.2007 list generálneho riaditeľa Európskej komisie s cieľom zastaviť činnosť v Tichej a Kôprovej doline. Následne 02.07.2007 dostala Slovenská republika formálne oznámenie Európskej komisie, v ktorom bola upozornená na porušenie článku 6 smernice o biotopoch a na nedodržanie vlastného diferencovaného prístupu deklarovaného listom dvoch ministrov Jureňu a Izáka. V období, keď bol na poste ministra životného prostredia XXXXX, tak záležitosti týkajúce odstraňovania následkov víchrice prerokovával za účasti sekčného riaditeľa XXXXX a aj jej ako riaditeľky odboru ochrany prírody a krajiny. V prípade ministra XXXXX sa všetky veci riešili na úrovni štátneho tajomníka XXXXX a generálneho riaditeľa sekcie XXXXX. Jedinou možnosťou, ako zmeniť prístup k riešeniu kalamity, bolo spracovať posúdenie vplyvu na životné prostredie v súlade s vtedy platným zákonom o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktoré však Štátne lesy TANAP-u po roku a 4 mesiacoch nevypracovali. Zástupcovia Štátnych lesov TANAP-u uvádzali všelijaké skutočnosti a dôvody, prečo posúdenie neurobiť. Pracovníci orgánov štátnej správy ochrany prírody a krajiny sa pri svojej rozhodovacej činnosti opierali o stanoviská Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. V danej situácii sa však stalo to, že po výmene pracovníkov Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (reorganizačná zmena XXXXX) sa diametrálne zmenil aj odborný názor na riešenie odstraňovania následkov víchrice vo Vysokých Tatrách. Výsledkom bola aj tá štúdia z januára 2007. Do reorganizačnej zmeny XXXXX na Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky prevládal názor, že v navrhovanej A zóne, do ktorej patrila Tichá a Kôprová dolina, sa nemá zasahovať. Po reorganizácii sa časť územia Tichej a Kôprovej doliny presunula do zóny, kde bol zásah možný. Zúčastnila sa aj rokovania Výboru pre obnovu Tatier, pričom poukázala na konflikt XXXXX a XXXXX, ktorý sa týkal dĺžky trvania rozhodovania v konaniach o povolení výnimky. Ak rozhodovalo ministerstvo ako odvolací orgán, muselo sa riadiť príslušnými ustanoveniami správneho poriadku a zákona o ochrane prírody a krajiny. Ak to bolo potrebné, ministerstvo si aj v odvolacom konaní vyžiadalo stanovisko odbornej organizácie, najmä ak odvolateľ namietal skutočnosti, ktoré do prvostupňového rozhodnutia vložil prvostupňový orgán na základe stanoviska odbornej organizácie ochrany prírody a krajiny. Takto to prebiehalo aj v prípade vybavovania odvolaní

Štátnych lesov TANAP-u. Kompetenciu riešenia následkov mimoriadnych okolností a nepredvídaných škôd v lesoch (veterné, snehové kalamity a premnoženie škodcov) zveril zákon o lesoch rezortu pôdohospodárstva. V zákone o lesoch je zriadený orgán štátnej odbornej kontroly ochrany lesa tzv. lesnícka ochranná služba, ktorá je organizačnou zložkou Národného lesníckeho centra. Tým pádom proti premnoženiu podkôrneho hmyzu mal bojovať (prijímať opatrenia) obhospodarovateľ lesa a orgány štátnej správy lesného hospodárstva. K problematike Tichej, Kôprovej a Javorovej doliny bolo rozhodujúce stanovisko odbornej organizácie Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Usmernenie č. 705/2004 spracoval odbor ochrany prírody a krajiny. Usmernenie bolo vydané 5 dní po víchrici (19.11.2004) a riešilo situáciu, keď bolo treba urýchlene odstrániť kalamitné drevo na prístupových komunikáciách, železniciach, drobných vodných tokoch, elektrických zariadeniach, plynových zariadeniach, chatách a iných obydlíach, kde hrozilo bezprostredné ohrozenie života, zdravia, majetku. Uvedené usmernenie bolo všetkými inštitúciami rešpektované. Na základe neho mohol ten, kto mal padnutý strom na ubytovni, chate odstrániť bez toho, aby musel žiadať o udelenie výnimky. V čase riešenia kalamity mávali pracovné porady s pracovníkmi vykonávajúcimi štátnu správu ochrany prírody a krajiny (obvodné a krajské úrady životného prostredia), ako aj s pracovníkmi Slovenskej inšpekcie životného prostredia, Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, na ktorých rozoberali vo všeobecnej rovine postup orgánov a organizácií štátnej správy pri odstraňovaní následkov víchrice. XXXXX rozhodnutím č. 69/2004-19 zo dňa 22.12.2004 zriadil odbornú koordinačnú skupinu pre starostlivosť o prírodu a životné prostredie TANAP-u a krajiny príslušného regiónu. Uvedená komisia sa venovala ochrane Tatier komplexne. Vypracovávala napr. krajinoekologický plán, návrh integrovaného monitorovacieho systému pre Tatry a scenáre vývoja hydrogeologickej situácie. Venovala sa aj problematike stavu konaní na Krajskom úrade životného prostredia v Prešove, napr. 01.04.2005 bola na koordinačnú skupinu prizvaná XXXXX, ktorá informovala, že na štátnych pozemkoch v TANAP-e nie je vydaná výnimka už len v zóne A. Čiže od 01.04.2005 mali Štátne lesy TANAP-u možnosť likvidovať následky kalamity na celom zvyšnom území TANAP-u. Obaja ministri životného prostredia sa snažili vytvoriť priestor na odborné diskusie k uvedenej problematike, pričom ako príklady ich pôsobenia v tomto smere poukázala na konferenciu v aule technickej univerzity vo Zvolene s názvom „Lesy v Tatrách ako ďalej“ dňa 18.01.2005, misiu IUCN v Tatranskom národnom parku v období od 16-18.04.2005, medzinárodný workshop na tému „Strategické zámery manažmentu veternej kalamity“ dňa 18. až 21.04.2005 v Sielnici vo Zvolene, alebo dňa 30.06.2005 seminár k problematike podkôrneho hmyzu vo Vysokých Tatrách zorganizovaný ministrom životného prostredia XXXXX v Častej Papierničke, dňa 19.-20.03.2007 medzinárodná konferencia „Podkôrny hmyz, jeho vplyvy na lesné ekosystémy chránených území a možnosti štrukturálnych fondov EÚ pri ochrane prírody a krajiny“. Na odstraňovanie následkov veternej kalamity v Tatrách išli finančné prostriedky z tzv. fondu solidarity EÚ. Ďalšie finančné prostriedky išli z rezervy vlády, ministerstva financií a boli aj verejné zbierky. Pravdepodobne išli aj nejaké prostriedky z rozpočtu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky na odstraňovanie dreva z chodníkov. K pridelovaniu finančných prostriedkov z Environmentálneho fondu uviedla, že o pridelení finančných prostriedkov rozhodoval minister na základe odporúčania rady fondu. Číslo, ktoré uviedla, našla na internete. Prostriedky boli pridelené Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky, ktoré následne boli prerozdeľované dodávateľom prác.

Svedok XXXXX uviedol, že do funkcie generálneho riaditeľa sekcie ochrany prírody a krajiny na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky nastúpil 01.03.2007 a pracoval tam asi do augusta 2008. V roku 2007 zo strany lesoochránárskeho zoskupenia VLK bol daný podnet na Slovenskú inšpekciu životného prostredia na prešetrenie ťažby dreva v napadnutom území. Na jar 2007 do problému Tichej a Kôprovej doliny vstúpila aj Európska komisia, ktorá hrozila Slovensku pokutami za to, že ťažbou kalamitného dreva poškodzuje európsky významné územia Tichej a Kôprovej doliny, ktoré spadajú do systému NATURA 2000. Pozvali tak zástupcov Európskej komisie a navštívili postihnuté lokality. Zástupcovia Európskej komisie mali pochopiť, že ich obavy o poškodenie biotopov vplyvom ťažby kalamitného dreva nie sú opodstatnené. Udalosti v Tichej a Kôprovej doline na jar roku 2007 (fyzické bránenie ťažby, neopodstatnené podanie lesoochránárskeho zoskupenia VLK na Slovenskú inšpekciu životného prostredia zastaviť ťažbu a skreslené informovanie Európskej komisie zo strany ochránárskych aktivistov) mali za následok reálne skutočné zastavenie ťažby v najkritickejšom okamihu, teda pred vyletením ďalšej generácie podkôrnika do okolitých lesov. Poukázal na skutočnosť, že dotknuté územia sú súčasťou chránených území, ktoré plnia inú úlohu ako lesohospodársku. O problematike odstraňovania kalamity bol informovaný od marca 2007. Výboru na obnovu Tatier sa zúčastnil až za ministra XXXXX. V súvislosti s kalamitou nevydávali žiadne metodické usmernenie, o to by musel žiadať krajský úrad životného prostredia. Na riešenie existovali dve protichodné skupiny názorov. Vo vzťahu k opatreniam v súvislosti s masívnym premnožením podkôrneho hmyzu v Tichej a Kôprovej doline vo Vysokých Tatrách poukázal na písomné vyjadrenie k prístupu riešenia predmetnej problematiky zo strany ministra XXXXX, ktoré bolo zakomponované do spoločného stanoviska ministrov životného prostredia a pôdohospodárstva, ktorým bol v tom čase XXXXX a ktoré usmerňovalo ťažobnú činnosť mimo územia s 5. stupňom ochrany prírody. Ako generálny riaditeľ sekcie ochrany prírody a krajiny na ministerstve mal k dispozícii aj odborné stanoviská, posudky, konkrétne štúdiu Národného lesníckeho centra vo Zvolene, ktorá navrhovala spôsob vyťaženia kalamitného dreva. On osobne nemal žiadny priamy dosah na rozhodovanie podriadených správnych orgánov, keďže prednosta priamo zodpovedal vedúcemu služobného úradu a ministrom. Rozhodovanie odboru vo veci vydávania výnimiek bolo vykonávané v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny, on ako riaditeľ nemal možnosť priamo prikázať riaditeľovi odboru formulovať jeho rozhodnutia. Usmernenie č. 705/2004 nebolo pokynom, k jeho obsahu sa nevyjadril. Nemal v kompetencii vydať záväzné usmernenie v súvislosti s premnožením lykožrúta, bolo by to v rozpore so zákonom. S XXXXX bol v napadnutých lokalitách niekoľkokrát v rámci služobných ciest. Ministerstvo nezabránilo v ťažbe dreva v napadnutých územiach, mala to byť Slovenská inšpekcia životného prostredia v dôsledku podnetov lesoochránárskych združení. Podľa neho opatrenia na odstránenie lykožrúta mohli prijímať orgány lesnej správy a v chránených územiach v súčinnosti s orgánmi ochrany prírody. Táto komunikácia podľa jeho informácií prebiehala veľmi intenzívne. Príčinou premnoženia lykožrúta mala byť skutočnosť, že do termínov vyletenia podkôrneho hmyzu, ktoré malo kalamitný charakter, bolo znemožnené zo strany mimovládnych organizácií a ich krokov smerom k inšpekcii včasné odstránenie kalamitného dreva, v ktorom sa nachádzal ešte nevyletený podkôrník od marca do mája roku 2007.

Svedok XXXXX XXXXX XXXXX uviedol, že v rokoch 2002 až 2006 bol členom vlády ako minister výstavby a regionálneho rozvoja. Nebol členom Výboru

pre obnovu Vysokých Tatier. Podľa kompetenčného zákona do jeho kompetencií ako ministra výstavby a regionálneho rozvoja patrilo ministerstvo a záležitosti týkajúce sa lesníctva, resp. životného prostredia a záležitosti týkajúce sa Vysokých Tatier po veterných kalamiťach nemal na starosti, nakoľko sa kompetenčný zákon nemenil. Nevedel uviesť, či na vláde bola problematika odstraňovania kalamity rozoberaná. Nemal informácie o tom, ako žiadosti Štátnych lesov TANAP-u vybavuje Krajský úrad životného prostredia v Prešove. Z médií sa dozvedel, že obnovu lesa treba ponechať na prírodu, pričom lesníci tvrdili, že je potrebné spadnuté stromy vyčistiť. Nemal k dispozícii žiadne odborné stanoviská týkajúce sa problematiky Tichej, Kôprovej a Javorovej doliny vo Vysokých Tatrách v období rokov 2002 až 2008.

Svedok XXXXX uviedol, že prvotné záležitosti týkajúce sa zákona o ochrane prírody a krajiny ako predseda Únie regionálnych združení vlastníkov lesov začali riešiť už na konci prvej XXXXX vlády, nakoľko zákon bol nefunkčný a nezohľadňoval postoj vlastníka lesa. Zúčastnil sa tak stretnutia na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky, kde riešili otázky novely zákona a to aj za účasti rôznych odborných inštitúcií. Po veternej víchrici v roku 2004 bol členom aj Výboru pre obnovu Tatier, na ktorom sa riešili otázky súvisiace s problematikou Vysokých Tatier, pričom členom tohto výboru bol aj XXXXX ako vtedajší minister životného prostredia. Minister mal na týchto zasadnutiach prezentovať Tichú a Kôprovú dolinu ako zachovalú prírodnú oblasť, v ktorej by sa malo všetko zachovať pôvodne bez vstupu človeka. On sám prezentoval svoje praktické skúsenosti s tým, že tvrdil, že v Tichej a Kôprovej doline je potrebné drevo vyťažiť a zasadiť nové stromy. V dôsledku toho, že sa nič nedialo, v Kôprovej doline sa rozšíril podkôrník. Ako vlastníci lesov si podali v roku 2005 na Krajský úrad životného prostredia v Prešove žiadosť o povolenie ťažby, keďže lesy boli v 5. stupni ochrany prírody v časti Tichej doliny. Správny orgán rozhodol až po polroku s tým, že im povolenie nedá. XXXXX dostal od Krajského úradu životného prostredia v Prešove povolenie na ťažbu asi tak po štyroch rokoch, ale len vo veľmi malej časti. Problém videli v tom, že správny orgán vydával zamietavé rozhodnutia vo veci povolenia výnimiek zo 4. a 5. stupňa ochrany v časti Tichej doliny, kde žiadateľom bol XXXXX, ktorý to riešil prostredníctvom advokáta XXXXX. Problém so zdĺhavým procesom rozhodovania sa mal rozoberať aj na vládnom výbore, na ktorom sa však neprijali žiadne opatrenia. Následne XXXXX žiadal od správneho orgánu aj náhradu za majetkovú ujmu, pričom táto im bola vyplatená vo výške 12.000.000,-Sk. V dôsledku toho, že sa výnimka nepovolila, mal sa rozšíriť kôrovec a tento pokračovať na západ Tatier. Problematika lesov v napadnutom území sa riešila aj na stretnutí, ktoré bolo zorganizované v Terchovej za účasti vtedajšieho prezidenta, ako aj ministra životného prostredia, kde boli odprezentované protichodné názory vo vzťahu k riešeniu problematiky v záujmových územiach. Vo výpovedi vyjadril názor, že tým, že staré porasty sa v Tichej a Kôprovej doline neodstránili a nič sa nezasadilo, majú byť tieto obe doliny prakticky mŕtve. Má vedomosť o tom, že taktiež Štátne lesy TANAP-u mali žiadať príslušný správny orgán o povolenie výnimiek, tieto im mali byť vydané len pre malú časť ťažby v tejto oblasti. Príslušné správne orgány povolenia na výnimky neudeľovali z dôvodu, že v záujmovom území sú zachovalé prírodné úkazy. Poukázal aj na stretnutie s ministrom XXXXX, s ktorým bol na obhliadke Tichej doliny vo Vysokých Tatrách, pričom vie, že minister XXXXX mal záujem vytvoriť nejakú komisiu, ktorá by tento problém riešila. Mal vedomosť o tom, že Správa TANAP-u nechcela do lesov pustiť vlastníkov lesov a teda aby sa v týchto dolinách niečo robilo, pričom Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky mala blokovať žiadosti vlastníkov lesov o povolenie

ťažby. Všetky snahy o ťažbu mali blokovať aj nevládne organizácie.

Svedok XXXXX uviedol, že od januára roku 2009 začal pôsobiť ako zastupujúci riaditeľ odboru územnej ochrany prírody na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky. V rokoch 2007 až 2008 bol aj poradcom generálneho riaditeľa sekcie ochrany prírody a krajiny Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky XXXXX. Po veternej kalamite v roku 2004 vo Vysokých Tatrách začal študovať túto problematiku v celej šírke. Od roku 2007 bolo jeho úlohou poskytovať XXXXX stanoviská k problematike Tichej a Kôprovej doliny vo Vysokých Tatrách a v širšej súvislosti ku konaniu Európskej komisie voči Slovenskej republike. Poukázal na štúdiu Národného lesníckeho centra a Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky z januára 2007. Táto štúdia bola hlavným odborným argumentom Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky v rámci konania proti Slovenskej republike. Toto konanie bolo v apríli roku 2009 zastavené bez toho, aby Slovenská republika bola akokoľvek postihnutá. On vo svojich stanoviskách pre XXXXX odporúčal vykonanie fyto-sanitárnych zásahov v Tichej a Kôprovej doline vo Vysokých Tatrách v zmysle spílenia a odkôrnenia aktívnych chrobačiarov. Tieto fyto-sanitárne zásahy spočívali v odpílení a následnom odkôrnení kmeňov smrekov a zničení odkôrnenej hmoty. Odkôrňovanie malo prebiehať priamo na mieste spílenia dreviny. Spílené dreviny by ostávali na mieste. Zničenie tejto kôry môže prebiehať viacerými spôsobmi, ako spálením, resp. chemickým postrekom, alebo posekaním na veľmi drobné kúsky. Vo svojich stanoviskách nešpecifikoval spôsob zničenia odkôrnenej hmoty. Tieto stanoviská pre XXXXX vypracovával od apríla roku 2007 do konca roka 2008 podľa jeho požiadaviek a podľa požiadaviek štátneho tajomníka XXXXX, ktorý mal na starosti ochranu prírody. Od januára 2009 bol poverený riadením odboru územnej ochrany prírody na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky a začal riešiť problematiku podkôrnika smrekového na Slovensku z pohľadu Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky a jeden z výstupov týchto jeho aktivít bolo rozhodnutie o povolení výnimky na fyto-sanitárne zásahy v Tichej a Kôprovej doline zo dňa 25.03.2010. Rozhodnutie bolo vydané na základe žiadosti Štátnych lesov TANAP-u zo dňa 09.09.2009. V tejto žiadosti Štátne lesy TANAP-u žiadali o povolenie výnimiek v súvislosti s fyto-sanitárnymi zásahmi v Tichej a Kôprovej doline. V tejto žiadosti Štátnych lesov TANAP-u bolo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky prvostupňovým orgánom v zmysle § 34 a § 35 zákona o ochrane prírody a krajiny. Obsahom rozhodnutia zo dňa 25.03.2010 bolo povolenie aplikácie feromónových odparníkov v súvislosti s tlmením kalamitného premnoženia podkôrníkov, aplikácia repelentov proti ohryzu mladých jedincov drevín voľne žijúcimi druhmi kopytníkov, poškodzovanie a ničenie chráneného druhu rastliny Prilbice tuhej a jej biotopu, rušenie chránených druhov živočíchov a ničenie a poškodzovanie ich biotopov, povolenie stínania živých jedincov smreka obyčajného napadnutých podkôrnikom smrekovým, povolenie odvetvovania a odkôrňovania. Proti tomuto rozhodnutiu sa odvolali zúčastnené osoby. Výsledkom odvolania bolo zrušenie tohto jeho rozhodnutia ministrom životného prostredia XXXXX, pričom nevedel uviesť, na základe čoho sa tak minister rozhodol. Rozhodnutie začal vypracovávať niekedy v septembri 2009 a jeho vypracovanie ukončil v januári 2010. Toto dlhé obdobie na vypracovanie predmetného rozhodnutia bolo z dôvodu, že sa musel vysporiadať s pripomienkami asi desiatich mimovládnych organizácií. Tomuto rozhodnutiu predchádzala miestna obhliadka v auguste 2009. Ministrov XXXXX mali počas rokov 2005 až 2006 ubezpečovať zamestnanci niekoľkých výskumných ústavov a členovia

mimovládnych organizácií, že oblasť Tichej a Kôprovej doliny je chladná a rozšírenie podkôrnika smrekového na okolité porasty nehrozí. Vyjadril názor, že obaja bývalí ministri životného prostredia mali byť týmito stanoviskami zavádzaní. Poukázal na v tom čase vzájomne si odporujúce stanoviská vedeckých pracovísk Slovenskej republiky. Jedno stanovisko odporúčalo fytošnitárne zásahy a druhé nie. Boli vystavení tlaku z Európskej komisie v súvislosti s konaním, na ktoré už poukázal. Činnosť pre XXXXX vykonával na základe poverenia štátnym tajomníkom XXXXX. Svoje stanoviská zasielal emailom. Od januára 2009 na ministerstve prevládala názor na riešenie problematiky, ktorý spočíval vo fytošnitárnych zásahoch. Na základe štúdie z januára 2007 bolo vypracované spoločné usmernenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky k riešeniu všeobecne podkôrneho hmyzu. V tom čase bežali konania miestne príslušných krajských úradov životného prostredia o povoľovanie výnimiek, ktoré všetky skončili nepovolením výnimiek. Tieto konania mali akceptovať zábery štúdie, ale neakceptovali. Rozhodnutia krajských úradov životného prostredia neboli v súlade s touto štúdiou. Vie, že proti týmto rozhodnutiam krajských úradov životného prostredia boli podané opravné prostriedky, o ktorých rozhodoval odbor druhej ochrany prírody Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

Svedok XXXXX uviedol, že pôsobí ako vedúci ochranného obvodu Podbanské, Štátnych lesov TANAP-u XXXXX. V období od roku 1993 do novembra 2004 spracovávali rozličné kalamity podľa druhu kalamity, či už to bola veterná kalamita alebo snehová kalamita. V tomto období nezaznamenali na celom obvode podkôrníkovú kalamitu, nakoľko spracovanie kalamít bolo uskutočňované v súlade so zákonom o lesoch a kalamity boli spracované v zákonnej lehote, ktorá určuje spracovať kalamitu od jej vzniku do pol roka. Tieto činnosti vykonávali v súlade s plánom starostlivosti o lesy a vtedajším lesným hospodárskym plánom. Na lokalitách, na ktorých vznikla kalamita, sa po jej spracovaní následne vykonali ďalšie činnosti, ako bola príprava plochy na zalesňovanie a následné zalesnenie plôch postihnutých kalamitou. Rovnako sa postupovalo i v ochrane mladých lesných porastov, ktoré vznikli zalesnením, alebo prirodzenou obnovou. V júli 2000 v Tichej doline vznikla veterná kalamita, ktorú v tom istom roku spracovali a následne zalesnili s prispáním prirodzenej obnovy smreka jarabiny. Rovnako v rokoch 2000 a 2002 boli v záveroch Tichej a Kôprovej doliny spracované plochy po lavínach, kde na týchto miestach drevo zasahovali olúpaním, prípadne jeho odvozom. Rovnako i na tomto území postihnutom lavínami nevznikli následne kalamity zapríčinené podkôrným hmyzom. V tomto období sa postupovalo podľa zákona č. 287/1997 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý bol nahradený zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. V novembri 2004 postihla Vysoké Tatry rozsiahla veterná kalamita. Na ochrannom obvode Podbanské veterná kalamita zasiahla územie o rozlohe 450 ha a v predpokladanom objeme 145 tisíc m³ dreva. Do konca roka 2005 bolo spracovaných 62 %. Ostalo nespracovaných do 54 tisíc m³ dreva a to v NPR Tichá dolina do 32 tisíc m³ dreva, v NPR Kôprová dolina do 52 tisíc m³ dreva. V tomto období sa pristúpilo k uvoľňovaniu prístupových ciest, budov a zariadení. Zároveň Štátne lesy TANAP-u už 30.11.2004 požiadali Krajský úrad životného prostredia v Prešove o udelenie generálnej výnimky z podmienok ochrany prírody na území TANAP-u. V období od decembra 2004 doteraz bolo vydaných viacero rozhodnutí o podmienkach spracovania kalamity, ako aj o nepovolení spracovať časť veternej kalamity v NPR Tichá dolina a v NPR Kôprová dolina. Po spracovaní kalamity, ktorá

bola povolená rozhodnutiami štátnej správy na úseku životného prostredia v Prešove, monitorovali s pracovníkmi ochranného obvodu Podbanské bezzásahové územie postihnuté veternou kalamitou, ako aj okolité lesné porasty. Zároveň svoje poznatky dávali do hlásení podľa lesného zákona, ktoré zasielali na ústredie Štátnych lesov TANAP-u. Zo sumarizácie hlásení sa im javil najväčší prírastok podkôrnikovej kalamity v období rokov 2007 až 2010, kedy za toto obdobie sa strojnásobila početnosť napadnutia lesných porastov podkôrným hmyzom oproti nespracovanej kalamite v Tichej a Kôprovej doline. Získavanie údajov za jednotlivé roky prebiehalo terénnou pochôdzkou na územiach postihnutých podkôrnikovou kalamitou v jej určovaní podľa plánu starostlivosti o lesy z vybraných údajov, ako je výmera jednotiek priestorového rozdelenia lesa a hektárová zásoba dreva podľa jednotlivých drevín. Územie so vznikajúcou podkôrnikovou kalamitou bolo v 5. stupni ochrany prírody, na čo Štátne lesy TANAP-u požadovali o udelenie výnimky zo zákona o ochrane prírody a krajiny z dôvodu spracovania podkôrnikovej kalamity a asanácie dreva. Tieto rozhodnutia boli vydávané zo zamietavým rozhodnutím a podkôrný hmyz, pokiaľ bolo vydané rozhodnutie, sa vyvíjal ďalej a zasahoval aj ďalšie územie v 5. stupni ochrany, ktoré nebolo postihnuté veternou kalamitou z novembra 2004.

Svedok XXXXX uviedol, že poskytoval právnu pomoc Štátnym lesom TANAP-u v konaniach o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam orgánov ochrany prírody, ktorým neboli Štátnym lesom TANAP-u povolené výnimky podľa zákona č. 287/1994 Z.z. a neskôr č. 543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny na vykonanie zásahov na odstránenie následkov veternej a neskôr lykožrútovej kalamity ako následok víchric v oblasti TANAP-u v roku 2002 a najmä 19.11.2004. Právnu pomoc poskytoval Štátnym lesom TANAP-u aj v konaniach vykonávaných inšpekciou životného prostredia o podnetoch podávaných rôznymi mimovládnyimi organizáciami, najmä lesoochranským zoskupením VLK o údajnom porušení vyššie uvedených predpisov Štátnymi lesmi TANAP-u. Prvýkrát Štátne lesy TANAP-u zastupoval v súvislosti s Javorovou dolinou a veternou kalamitou z roku 2002, keď podľa vtedajšieho právneho predpisu č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody požiadali Štátne lesy TANAP-u o udelenie výnimky, ktorá im vydaná bola, ale proti ktorej sa odvolala mimovládna organizácia a preto nebolo možné zásahy vykonať. V priebehu odvolacieho konania však uplynula doba rojenia lykožrúta, počas ktorej bolo možné opatrenia vykonať a tak v konečnej fáze bolo toto konanie Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky zastavené. Následne došlo k veternej kalamite dňa 19.11.2004 a s tým spojenými žiadosťami o výnimky, konaniami o nich a udania mimovládnych organizácii na Štátne lesy TANAP-u a následne konania inšpekcie životného prostredia, ktorá vždy až do skončenia svojho konania zakázala vykonávať Štátnym lesom TANAP-u akúkoľvek činnosť. Podľa neho sa to najvýraznejšie prejavilo v Tichej a Kôprovej doline, kde sa nemohli vykonávať žiadne zásahy práve z tohto dôvodu a pokračovalo to udaním Slovenskej republiky v Bruseli mimovládnu organizáciou a následne infringementovým konaním, ktoré skončilo ako nedôvodné. Počas celého tohto obdobia nemohli byť vykonávané žiadne zásahy a tak sa lykožrút šírila. Aj toto udanie sa ukázalo ako nedôvodné. Za zlomový bod považuje rok 2007 v súvislosti s Tichou a Kôprovou dolinou a následkami veternej a podkôrnikovej kalamity a to z toho dôvodu, že vtedy sa vtedajší ministri životného prostredia a pôdohospodárstva dohodli, že bude vypracovaná vedecká štúdia na posúdenie vplyvov navrhovanej činnosti na priaznivý stav predmetu ochrany v NPR Tichá a Kôprová dolina s tým, že tento dokument bude odborným podkladom pre správne

konanie orgánov ochrany prírody, pričom platila dohoda, že v 5. stupni ochrany sa kalamitné drevo spracúvať nebude. To je uvedené v zázname z pracovného rokovania z 05.12.2006 podpísanom ministrami XXXXX. Táto štúdia riešila tri alternatívy činnosti a to spracovať všetko drevo, nespracovať nič a ponechať ho, čiže tzv. bezzásahový režim a tretia alternatíva bola čiastočne ho spracovať, ako to navrhovali Štátne lesy TANAP-u a pozemkové spoločenstvo bývalí urbarialisti obce Východná, nakoľko oni sú vlastníkami a správcami lesov v dotknutom území. Táto bola vyhotovená autorským kolektívom z ochrany prírody a z Národného lesníckeho centra a bolo v nej konštatované, že najrizikovejšia alternatíva je bezzásahový režim, t. j. ponechať všetko kalamitné drevo nespracované a preto, ak by sa mala uplatniť, tak je nevyhnutné vykonať posúdenie podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie. V tejto štúdii sa konštatovalo, že práve pasívny manažment by mal predstavovať veľké riziká z hľadiska požiarov, z hľadiska nekontrolovaného šírenia lykožrúta a to až do takej miery, že môže zaniknúť predmet ochrany a práve preto sa malo vyžadovať vykonanie posúdenia podľa zákona, ak by sa malo ponechať všetko nespracované drevo. Napriek tomu, že posudzovanie vyhotovené nebolo, ministri sa dohodli, že v 5. stupni zostane všetko drevo nespracované. Vzhľadom na to má byť režim pasívneho manažmentu uplatňovaný v rozpore s touto odbornou štúdiou, pričom táto štúdia v prílohe č. 7 zvlášť upozorňovala na vplyv vývoja podkôrneho hmyzu na stav lesných porastov. Vo všetkých konaniach o povolení výnimky zohľadňovali len stanoviská Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky a nebrali do úvahy iné odborné dôkazy. To platilo aj o konaniach inšpekcie životného prostredia. Štátne lesy TANAP-u sa v tejto veci obracali so žiadosťou o pomoc na mnohé orgány verejnej moci, počnúc prezidentom cez ministerstvá, predsedu vlády, generálnu prokuratúru a poukazovali zvlášť na to, že ak nedôjde k včasnému a adekvátnemu zásahu, tak dôjde k nenahraditeľným škodám, tak k hospodárskym, tak k environmentálnym, väčšinou to bolo bez odozvy. Vykonaniu zásahu zabránila neprimeraná dĺžka konania, pri tom keby bolo ministerstvo odňalo podanému odvolaniu odkladný účinok, bolo by možné zásah vykonať, preto sa aj toľko namietala neprimeraná dĺžka týchto konaní. K zastaveniu konania malo dôjsť ešte v jednom prípade, keď od Štátnych lesov TANAP-u bolo požadované posúdenie vplyvov činnosti na životné prostredie. Európska komisia svojím rozhodnutím zo dňa 14.04.2009 uzavrela prípad konania voči Slovenskej republike vo veci určitých lesohospodárskych aktivít vo Vysokých Tatrách, pričom vie, že voči Slovenskej republike neboli vyhovené žiadne sankčné opatrenia.

Svedok XXXXX uviedol, že pracuje ako vedúci ochranného obvodu Tatranská Javorina, Štátnych lesov TANAP-u Tatranská Javorina, pričom od roku 1995 riešil problém s podkôrnym hmyzom v Tatranskej Javorine. V tomto období bol podkôrný hmyz premnožený z dôvodu nespracovania kalamity v susednom Poľsku. To spôsobilo premnoženie podkôrneho hmyzu v Tatranskej Javorine. Situácia sa zmenila po prijatí nového zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, keď sa začal uplatňovať tvrdý bezzásahový režim. V roku 2003 bol členom skupiny v Častej Papierničke, kde sa snažil ministromi XXXXX prezentovať svoje praktické skúsenosti s podkôrnym hmyzom a kde ho upozorňoval na obrovskú hrozbu pre lesy, keď sa podcení táto problematika. Keď videl, že dochádza k premnožovaniu podkôrneho hmyzu, zafixoval si dané územie fotodokumentáciou, cez ktorú upozorňovali na rozpad lesných ekosystémov. Uviedol, že lykožrúta treba hľadať v zelených stromoch, pričom jeho vývoj trvá 6 až 10 týždňov. Na odpovede orgánov ochrany prírody bolo treba čakať dlhé mesiace,

v niektorých prípadoch až roky, pričom do výnimkového procesu sa aktívne zapájalo aj združenie VLK. Javorinskej časti Štátnych lesov TANAP-u sa veterná kalamita z novembra 2004 nedotkla, premnoženie podkôrneho hmyzu sa umelo vyvolalo nekonaním orgánov ochrany prírody a dôrazným uplatňovaním bezzásahovosti v 5. stupni ochrany. Jeho náplňou práce je ochranárska a lesnícka činnosť, aj lesnícka činnosť ochranného obvodu. Keď žiadali o výnimky, tak tam presne uviedli, z akého dôvodu žiadajú tieto výnimky, pričom prioritne sa báli o stav lesných ekosystémov. Má vedomosť o tom, že okrem jeho názoru v súvislosti s podkôrníkovým hmyzom existuje aj iný odborný názor, z ktorého vychádza aj zákon o ochrane prírody a krajiny. S týmto názorom sa nestotožňuje. Názorovo sa vyjadril k Bavorskému lesu, kde nárazníková zóna je v šírke 500 až 1400 metrov, pričom na Slovensku má šírku 100 metrov (ochranné pásmo). Uviedol, že ho pri návšteve Bavorského lesa šokovalo, že pokiaľ my aktívne bojujeme s rozširovaním podkôrneho hmyzu v ostatných lokalitách, kde sme mali vo veľkom počte feromónové lapače, tak riaditeľ národného parku Bavorský les im povedal, že pre nich by to bolo veľmi drahé. TANAP bol už pri vzniku významný tým, že tam neboli hospodárske lesy, ale stále sa vykonávala starostlivosť o lesné ekosystémy a stále sa veľký dôraz kládol na to, aby nedošlo k premnoženiu podkôrneho hmyzu. Po kalamite sa vyťažilo okolo 2 miliónov m³ dreva a zvyšných cca pol milióna ostalo ponechaných v porastoch. Vie o dohode rezortov pôdohospodárstva a životného prostredia v súvislosti s kalamitou, pričom sa s ňou nestotožňuje.

Svedok XXXXX uviedol, že pracuje na pozemkovom spoločenstve bývalých urbarialistov vo Východnej. Ku kalamite v Javorine z roku 2002 sa nevedel vyjadríť. Vo vzťahu ku kalamite z 19.11.2004 v Tichej doline uviedol, že jeho predchodca XXXXX žiadal o spracovanie veternej kalamity, tejto žiadosti nebolo vyhovené, pričom žiadosti dával asi na Krajský úrad životného prostredia v Žiline. Toto bolo ohnisko vzniku ďalšej kalamity, ktorá bola kôrovcová a bola niekoľkonásobne väčšia, ako bola tá veterná kalamita a šírila sa tak, že zdravé porasty začal napadať lykožrút smrekový, ktorý sa šíril z Tichej doliny do ich územia na západ, kde poškodil rozsiahle porasty. Za jeho pôsobenia prešli na zalesňovanie plôch, ktoré im bolo dovolené vyťažiť v 3. a 4. stupni ochrany prírody. Vie o štúdiu, ktoré spracovalo Národné lesnícke centrum vo Zvolene, kde teda odporúčali tieto porasty spracovať a na týchto plochách začať riadne hospodáriť.

Svedok XXXXX uviedol, že je podpredseda pozemkového spoločenstva bývalých urbarialistov vo Východnej. Z dôvodu, že nepozná pomery, ku kalamite v Javorovej doline sa nevyjadril. Ku kalamite v Tichej doline z novembra 2004 uviedol, že žiadali výnimku na spracovanie kalamity, ktorú adresovali na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky a Krajský úrad životného prostredia v Žiline. Dostali zamietavú odpoveď, nakoľko územie sa nachádzalo v 5. stupni ochrany. Žiadosť o výnimku podávali každoročne, najmä čo sa týka spracovania hlavne kalamitnej kôrovцovej hmoty na pozemkoch s 5. stupňom ochrany, konkrétne na lesných pozemkoch. Mimo územia Tichej doliny im bola výnimka povolená Krajským úradom životného prostredia v Žiline, a to na spracovanie kôrovцovej kalamity. Podľa jeho názoru, pokiaľ vznikla mimoriadna situácia, táto sa mala riešiť chemickými postrekmi alebo odkôrňovaním, alebo inými prostriedkami. V roku 2005 alebo 2006 dostali finančné prostriedky z eurofondov na výstavbu protipožiarnych ciest, taktiež na obnovu lesa.

Svedok XXXXX uviedol, že pracuje ako riaditeľ odboru právnych služieb a odvolacích konaní a zároveň ako predseda rozkladovej komisie ako poradného orgánu ministra životného prostredia vo veciach prejednávania rozkladov alebo odvolaní voči prvostupňovým rozhodnutiam ministerstva. K rozhodnutiu ministra životného prostredia z júna 2012 uviedol, že išlo o konanie o povolenie výnimky zo zákazu činnosti, ktorý ustanovuje zákon v najprísnejších krajinných častiach prírody Slovenskej republiky. Ministerstvo v tomto rozhodnutí vychádzalo z odborného názoru, že uplatňovaním bezzásahového režimu v Kôprovej a Tichej doline nedochádza k zániku biotopu, jeho funkcie, ako aj existenčných podmienok jeho typických druhov. Dochádza najmä k zmene špecifickej štruktúry biotopu a početnosti zastúpenia druhov. Prirodzená dynamika prírodných ekosystémov je však súčasťou cieľov ochrany prírody na území prírodných rezervácií. Ministerstvo takto uprednostnilo pasívny, konzervatívny prístup ochrany, čiže ponechanie lesných spoločenstiev na samovoľný vývoj bez lesohospodárskych opatrení. Tento postup bol dostatočne odôvodnený s poukázaním na riziká súvisiace s fragmentáciou lesných porastov, asanačnou ťažbou, otváraním porastových stien a vytváraním ďalších holín. Zavážilo pritom, že asanačné zásahy môžu do určitej miery znížiť populačnú dynamiku podkôrneho hmyzu, avšak nie zastaviť jeho prirodzenú gradáciu a následné odumieranie stromov. Ministerstvo sa vo svojom rozhodnutí opieralo o stanovisko Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky a viaceré vedecké práce hodnotiace vývoj podkôrneho hmyzu a jeho vplyv na smrekové lesné porasty. Ministerstvo aplikovalo odporúčania z medzinárodného workšopu s názvom „Strategické zámery manažmentu veternej kalamity“ v Sielnici pri Zvolene konaného v apríli 2005 a na medzinárodnej konferencii „Podkôrny hmyz, jeho vplyv na lesné ekosystémy v chránených územiach, možnosti štrukturálnych fondov EÚ pri ochrane prírody a krajina“ v marci 2007 v Podbanskom. Podľa týchto záverov sa na území s najprísnejším režimom ochrany, t. j. v 5. stupni ochrany nemá zasahovať. V územiach so 4. stupňom ochrany sa majú realizovať preventívne a obranné opatrenia na princípe ekologicky šetrnej aktívnej ochrany lesa proti podkôrnikom, pričom v prípade potreby súhlasu alebo výnimky orgánu ochrany prírody sa má prihliadať na bionómiu vývoja škodcu. Ministerstvo v predmetnom rozhodnutí zohľadnilo aktuálny stav vývoja druhov podkôrneho hmyzu na vetrom poškodených častiach lesných porastov od roku 2004 v závislosti od ich bionómie a rozhodlo sa pre pasívny prístup ochrany v oboch národných prírodných rezerváciách. Rozkladová komisia sa oboznámila s odborným stanoviskom k vývoju lesov pred a po veternej kalamite z 19.11.2004 v Tichej a Kôprovej doline vypracovaným Výskumnou stanicou a múzeom Štátnych lesov TANAP-u v Tatranskej Lomnici, pričom túto argumentáciu považovalo v prírodných rezerváciách za neakceptovateľnú, pretože je v rozpore s cieľmi a účelom ich ochrany. Z tohto odborného stanoviska vyplýval názor, že na rozvoji populácie podkôrneho hmyzu v tejto časti TANAP-u má zásadný podiel nespracovanie kalamitného dreva v NPR Tichá dolina a NPR Kôprová dolina. Autori odborného stanoviska tvrdili, že zlá situácia vo vývoji zdravotného stavu lesa sa dala vyriešiť v rokoch 2005 až 2006 spracovaním kalamitného dreva, alebo čiastočným odstránením a asanovaním ponechaného dreva. Rozkladová komisia preskúmaním spisového materiálu zistila, že uvádzané informácie v odbornom stanovisku tejto organizácie boli ministerstvu v čase rozhodovania známe. Ministerstvo malo k dispozícii početné informácie o vývoji podkôrneho hmyzu v dôsledku vetrových polomov a jeho vplyve na prirodzené smrečinové biotopy. Je známe, že fyto-sanitárne opatrenia ovplyvňujú vývoj podkôrneho hmyzu menej ako počasie a prirodzené biotické faktory. Napríklad

v Národnom parku Šumava nedokázali asanačné zásahy pri súhre vonkajších faktorov hlavne počasia zabrániť nástupu lykožrútovej kalamity. Uplatňovanie aktívnej ochrany podľa žiadosti žiadateľa by na území prírodných rezervácií mohlo viesť k narušeniu ekosystémových procesov, k zmene štruktúry a zhoršeniu funkcií biotopov. Vykonaním lesohospodárskych opatrení by podľa výsledkov viacerých výskumov došlo aj k úbytku druhov lesných biotopov a prenikaniu druhov nelesných biotopov. Pri ponechaní vetrom poškodených plôch na prirodzený vývoj, teda pri nespracovaní dreva, podľa viacerých autorov v spisovom materiály zostávajú zachované podmienky pre väčšinu pôvodných lesných druhov organizmov. Aj podľa poznatkov v Národnom parku Bavorský les je prechod holín s nespracovaným drevom plynulejší, s plným zachovaním všetkých lesných druhov. Z výsledkov štúdie sukcesie na plochách lesných porastov poškodených vetrom a následne podkôrnym hmyzom je známe, že vylúčenie akýchkoľvek mechanických zásahov umožnilo vznik vekovo a priestorovo rozrôznených porastov, ktorých spontánna sukcesia bude viesť k žiadúcemu prirodzenému stavu lesných spoločenstiev, na ktorých ochranu boli prírodné rezervácie vyhlásené. Uprednostnenie bezzásahového režimu pred povolením lesohospodárskych opatrení má osobitný význam pre vedeckovýskumné využitie, pretože na ostatných pozemkoch TANAP-u boli lesohospodárske opatrenia vykonané. Rozkladová komisia záverom dôsledne vychádzala z ustanovení zákona o ochrane prírody a krajiny, podľa ktorých bola požadovaná činnosť zakázaná. Komisia zohľadnila pritom doterajší a predpokladaný vývoj biotopov na území oboch prírodných rezervácií. Z hľadiska rešpektovania cieľov ochrany v prírodných rezerváciách rozkladová komisia vyhodnotila prvostupňové rozhodnutie ministerstva ako vecne správne.

Svedok XXXXX uviedol, že počas toho, ako pôsobil na ministerstve, nebol informovaný o tom, ako sa majú odstraňovať následky kalamít z roku 2002 a roku 2004 s tým, že si nepamätá, či bol informovaný o tom, ako sa situáciu snažili riešiť Štátne lesy TANAP-u. Nemal vedomosť ani o tom, že bol zriadený Výbor pre obnovu Tatier. Nevedel, ako so žiadosťami o povolenie výnimky naložil Krajský úrad životného prostredia v Prešove. Uviedol, že v období keď bol ministrom, tak už situácia s danou problematikou bola nezmeniteľná a viedli sa len akademické debaty o zistených dopadoch vtedajších rozhodnutí. Poznamenal, že v štáte existujú na riešenie tejto problematiky dva zákony, ktoré si v tomto smere navzájom odporujú a preto si myslí, že bývalí ministri životného prostredia postupovali správne v zmysle zákona, ktorý upravuje činnosť ich rezortu. Počas jeho pôsobenia neriešil problematiku Tichej, Kôprovej a Javorovej doliny vo Vysokých Tatrách, nemal k tejto problematike žiadne odborné stanoviská. Nemá vedomosť o tom, ako vo veci konalo ministerstvo a Krajský úrad životného prostredia v Prešove počas rokov 2002 až 2006, pričom nemal vedomosť ani o konaní Európskej únie proti Slovensku.

Svedok XXXXX uviedol, že podľa jeho vedomostí Prales Nefcerka sa nachádza v Kôprovej doline, pričom ide o najstaršie smrekovo limbové lesy, ktoré sú napadnuté lykožrútom, no má tam dochádzať k prirodzenej obnove. Prales Krížne je v Tichej doline, kde platí 5. stupeň ochrany a smrek je tam napadnutý lykožrútom, ale aj tam prebieha prirodzená obnova lesa. Má sa robiť len feromónový monitoring podkôrneho hmyzu v Tichej doline. V roku 2013 ministerstvo vyčlenilo 500.000 Eur z Environmentálneho fondu. On sám bol na mieste dvakrát, raz oficiálne a raz súkromne v roku 2012. K rozhodnutiu zo dňa 27.06.2012 uviedol, že sa spoliehal na odborníkov v rozkladovej komisii. Nemá vedomosť o predošliých stanoviskách

Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky k problematike. V septembri 2012 bol s XXXXX v lokalitách NAPANT a TANAP. Ako výsledok stretnutia bola zorganizovaná konferencia vo Zvolene v septembri 2012 k aktívnemu a pasívnemu prístupu, pričom Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky a Správa TANAP-u mala konštatovať, že tam prebieha prirodzená obnova lesa.

Svedok XXXXX XXXXX uviedol, že je riaditeľom obchodnej spoločnosti EUROSENSE, s.r.o., ktorá sa zaoberá leteckým meračským snímkaním a fotogrametrickým spracovaním digitálnych mapových podkladov. Vo výpovedi sa vyjadril k digitálnym ortofotomápam z leteckých snímok pre vyhodnotenie vplyvu aktivít po kalamite v novembri 2004 na rozšírenie podkôrneho hmyzu v lokalitách Tichej a Kôprovej doliny a k porovnaniu vplyvu aktivít v iných zasiahnutých lokalitách vo Vysokých Tatrách. Na ortofotomápach je zachytený detail územia Tichej doliny s bezzásahovým prístupom z roku 2009 a 2012, detail územia na hranici medzi bezzásahovým a aktívnym prístupom z rokov 2003, 2006, 2009 a 2012, detail záveru Kôprovej doliny z rokov 1949, 2009 a 2012, prehľad južnej časti Tichej a Kôprovej doliny a okolia Podbanského z rokov 1949, 2003, 2006, 2009 a 2012, okolie Smokovcov a ústia Studenovodskej doliny z rokov 1949, 2003, 2006, 2009 a 2012, okolia Podbanského pri ústí Tichej doliny s dôsledkami aktívneho prístupu postupne z rokov 2003, 2006, 2009 a 2012. Disponujú snímkami jeden rok pred kalamitou z roku 2003 a tromi časovými sadami po kalamite z rokov 2006, 2009 a 2012. Z uvedených ortofotomáp je možné absolútne objektívne porovnanie a vyhodnotenie zmien až na úroveň jednotlivých stromov. Z uvedených podkladov je možné interpretovať rozsah kalamity, je možné interpretovať a rozlíšiť plochy s bezzásahovým prístupom od plôch, ktoré boli po kalamite kompletne vyčistené. Z troch ďalších časových sád je možné objektívne sledovať v trojročnom cykle postupné zmeny a zdravotný stav lesov v okolí zásahových aj bezzásahových plôch. Vzhľadom na existenciu aj infračerveného spektra digitálnych ortofotomáp, okrem štandardného viditeľného spektra, je k dispozícii podstatne podrobnejší podklad o reálnom stave poškodenia jednotlivých stromov na celom území TANAP-u a ochranného pásma. Digitálne ortofotomapy sú vo vysokej polohovej presnosti zobrazenia a tak je možné z nich priamo vektorizovať, alebo mapovať obvody poškodených lokalít v uvedených rokoch a ich výmery, plochy. Svedok podrobne popísal východiská a podklady s tým, že je možné konštatovať určité stanoviská, resp. predpokladané súvislosti dôvodov a dôsledkov rozsahu poškodenia lesov v závislosti od dvoch posudzovaných aktivít, t.j. bezzásahového prístupu a tzv. aktívneho prístupu, nielen v Tichej a Kôprovej doline, ale na celom území TANAP-u. Časový odstup osem rokov po kalamite dovoľuje posúdiť reálny stav lesných porastov ako následok aktivít po veternej kalamite v roku 2004. Zo striktného objektívneho posúdenia reálneho stavu je jednoznačné, že lokality riešené tzv. aktívnym prístupom sú v podstatne väčšej miere zdevastované a odlesnené v porovnaní s lokalitami, u ktorých bol preukázaný bezzásahový prístup. Z leteckých snímok a porovnania vyplýva, že nie je možné konštatovať, že vplyvom presadzovaného bezzásahového postupu v Tichej a Kôprovej doline bolo spôsobené ohrozenie alebo poškodenie životného prostredia v porovnateľnom alebo väčšom rozsahu v porovnaní s lokalitami a ich okolím, kde bol po kalamite aplikovaný aktívny prístup. Naopak, iba pravdepodobne vďaka bezzásahovému prístupu je možné konštatovať po ôsmich rokoch po kalamite záchranu lesných porastov v Tichej a Kôprovej doline, pretože v iných lokalitách, kde bol použitý aktívny prístup, je preukázateľné rozšírenie podkôrneho hmyzu a rozsah poškodenia lesných

porastov je v okolí kalamitou zdevastovaných plôch podstatne rozsiahlejší. Pod aktívnym prístupom rozumie úplné vyčistenie kalamitou poškodených plôch, to znamená odvezenie vyvrátených stromov a vyťaženie drevnej hmoty. Pod bezzásahovým prístupom rozumie ponechanie kalamitou vyvrátených porastov bez vyťaženia, čo vyplýva aj z predložených ortofotomáp. Aj rozsah poškodenia podkôrnym hmyzom v Tichej a Kôprovej doline pravdepodobne súvisí s vekom porastov preukázaným z ortofotomáp z roku 1949 a nie je možné konštatovať, že je dôsledkom bezzásahového prístupu v Tichej a Kôprovej doline. V doplnení svojho výsluchu uviedol, že obchodná spoločnosť EUROSENSE, s.r.o., ktorá sa zaoberá leteckým meračským snímkovaním a fotogrametrickým spracovaním digitálnych mapových podkladov, produkciou ortofotomáp a geoinformačným systémom, v rámci svojej činnosti posudzuje príčinu a dôsledok pri porovnaní bezzásahových a zásahových zón. Jemu osobne neprislúcha vyhodnotenie vhodnosti aktívneho, či pasívneho manažmentu, môže sa vyjadriť iba k objektívnemu hodnoteniu stavu porastov z dostupných leteckých snímok pred kalamitou a z pravidelných trojročných časových intervalov po kalamite. Z digitálnych ortofotomáp z leteckých snímok z napadnutého územia vyplýva, že na základe zabezpečených snímok je možné veľmi presne preukázať postupné zmeny v záujmovom území. Na základe ortofotomáp z roku 2003 a 2006 je možné identifikovať plochy zasiahnuté veternou kalamitou, je možné identifikovať a zmapovať obvody a plochy, na ktorých boli stromy vyvrátené veternou kalamitou ponechané na zemi a plochy, na ktorých boli stromy vyvrátené veternou kalamitou odvezené a následne vyčistené. Z ortofotomáp z rokov 2009 a 2012 je možné v okolí bezzásahových plôch, ako aj vyčistených plôch, identifikovať a zmapovať obvody a plochy lokálnych plôch lesa s úbytkom chlorofylu a teda s predpokladom, že ide o les napadnutý a poškodený náletom podkôrneho hmyzu. Okrem posúdenia stavu lesov na ortofotomápach z rokov 1998, 2003, 2006, 2009 a 2012 je možné aj porovnanie rozsahu napadnutých lokalít so stavom lesov na ortofotomápach z rokov 1949. Na základe porovnania rozsahu poškodených území s lesmi napadnutými podkôrnym hmyzom v rozličných lokalitách je možné konštatovať určité stanoviská, resp. predpokladané súvislosti dôvodov a dôsledkov rozsahu poškodenia lesov od predchádzajúceho stavu a v závislosti od aktivít v jednotlivých územiach. Rozsah plôch preukázateľne poškodených lesov (plochy lesov s úbytkom chlorofylu, pravdepodobne napadnuté podkôrnym hmyzom), identifikované z ortofotomáp z rokov 2009 a 2012 v Tichej a Kôprovej doline jednoznačne súvisia a sú vo veľkom rozsahu totožné s plochami lesov identifikovanými na základe ortofotomáp z roku 1949. Naopak územia, ktoré neboli v roku 1949 pokryté lesom, nie sú v roku 2009 a 2012 poškodené a napadnuté podkôrnym hmyzom. Z leteckých snímok je zrejmé, že plochy, na ktorých nebol v roku 1949 les a sú v bezprostrednom okolí kalamitou poškodených plôch, napriek bezzásahovému prístupu neboli a nie sú poškodené, napadnuté podkôrnym hmyzom. Priebeh rozšírenia poškodených porastov na plochách lesov existujúcich od roku 1949 je podobný, dokonca identifikovateľný vo väčšom plošnom rozsahu aj v iných lokalitách, okrem Tichej a Kôprovej doliny, v okolí území poškodených veternou kalamitou s následným aktívnym prístupom a vyčistením spadnutých porastov. Je tak možné konštatovať, že na poškodenie lesov podkôrnym hmyzom má podstatne väčší vplyv vek porastov, ako to, či boli blízke alebo vzdialené plochy riešené po veternej kalamite bezzásahovým alebo aktívnym prístupom. Vyhodnotenie stavu v Tichej a Kôprovej doline, teda území s bezzásahovým prístupom dokazuje pomerne malý rozsah poškodených plôch alebo odlesnených porastov v roku 2012, v súvislosti s kalamitou v roku 2004 a v okolí plôch

poškodených kalamitou v roku 2004 v porovnaní s obrovskými rozsahmi plôch poškodených alebo odlesnených porastov v roku 2012, kde bol použitý aktívny prístup. Napríklad z ústia Studenovodskej doliny, ktorá je zadokumentovaná na ortofotomápach, vyplýva, že napriek striktne aktívnemu prístupu na plochách kalamity z roku 2004 s cieľom zabránenia rozšírenia hmyzu, sa nepodarilo zabrániť obrovskému rozsahu šírenia hmyzu a postupnej devastácii plôch lesov v rokoch 2006, 2009, 2012, ktoré boli po kalamite v roku 2004 nepoškodené. Susediace plochy lesa v ústí Tichej a Kôprovej doliny v podobnom rozsahu poškodenia v roku 2004 a s podobným rozsahom poškodenia v roku 2006, pravdepodobne len z toho dôvodu, že sú v stupni ochrany zóny A a teda pri uplatnení bezzásahových postupov po roku 2004 a 2006, neboli podľa ortofotomáp z roku 2009 a 2012 poškodené v takom rozsahu, resp. úplne odlesnené ako plochy lesov mimo stupňa ochrany A s tzv. aktívnym prístupom.

Zo znaleckého posudku Národného lesníckeho centra – znaleckého ústavu č. 47/2009 z odboru Lesníctvo vyplýva, že následky veternej kalamity privodili v Javorovej doline v roku 2002 a v Tichej a Kôprovej doline dňa 19.11.2004 zvýšené riziká množenia a rozšírenia podkôrneho hmyzu. Týmto rizikám sa mohlo zabrániť urýchleným spracovaním všetkej drevnej hmoty poškodenej veternou kalamitou včasným odkôrnením, alebo chemickým ošetrením nespracovaných podkôrnikmi napadnutých kmeňov, spálením, zoštiepkovaním, alebo chemickým ošetrením kôry, tenčiny a ostatných zvyškov po ťažbe. Podľa platných právnych predpisov však nebolo takéto opatrenia možné vykonať v predmetnom území bez súhlasov a výnimiek príslušných orgánov štátnej správy životného prostredia. Obava z nadmerného výskytu až kalamitného premnoženia podkôrneho hmyzu viedla k spracovaniu „Koncepcie ochrany lesa na území TANAP-u po vetrovej smršti zo dňa 19.11.2004“. Pracovníci Štátnych lesov TANAP-u vyvíjali snahy v čo najkratšom čase spracovať maximálne množstvo všetkej kalamity a získať súhlasy o výnimky zo zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny k spracovaniu všetkej kalamitnej hmoty. Povinnosti obhospodarovateľa lesa vyplývajú z ustanovení § 23 ods. 5 a § 28 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Na vykonanie opatrení v zmysle uvedeného § 28 zákona o lesoch bolo potrebné právoplatné rozhodnutie orgánu ochrany prírody a krajiny, v tomto prípade Krajského úradu životného prostredia v Prešove. Obhospodarovateľ lesa požiadal niekoľkokrát tento správny orgán o vydanie takýchto rozhodnutí, jednak v súvislosti s veternou kalamitou (19.11.2004), ako aj s následnou podkôrnikovou kalamitou, ktorá vznikla z dôvodu nevykonania ochranných opatrení voči následkom veternej kalamity. Orgány ochrany prírody nevydali na základe žiadostí také rozhodnutia o povolení výnimky a súhlasu, ktoré by efektívne vykonanie opatrení obhospodarovateľovi lesa umožnili, a to nielen vo vzťahu k následkom veternej kalamity, ale aj k následkom podkôrnikovej kalamity. Orgány ochrany prírody v konaniach o povolení výnimky nedodrжали zákonné lehoty na vydanie rozhodnutí. V roku 2004 bolo pred veternou kalamitou evidovaných 600 m³ stojacich smrekov napadnutých podkôrnyim hmyzom, ktoré pre neudelenie výnimky nebolo možné spracovať. V roku 2005 a 2006 sa vývoj lykožrúta smrekového sústredil najmä v ležiacej veternej kalamite. Do konca roka 2006 bolo treba spracovať všetku kalamitnú hmotu, pričom sa už zaznamenal aj nálet na stojace stromy v okolitých porastoch. V roku 2007 už nebola na kalamitisku takmer žiadna hmota vhodná pre vývoj podkôrneho hmyzu a tak prezimujúce chrobáky sa vyrojili do okolitých porastov a nalietali na živé stromy stojace okolo kalamitiska, pričom podkôrnikova kalamita v stojacich porastoch vzrástla na

35.000 m³. V roku 2008 sa počet nových chrobačiarov oproti roku 2007 zdvojnásobil, pričom nové ohniská sa vyskytovali nielen okolo ležiacej kalamity z roku 2004, ale rozšírili sa aj do vzdialenejších častí dolín. Pre rok 2009 sa predpokladalo ďalšie intenzívne zväčšovanie ohnisk podkôrneho hmyzu a odumieranie stromov, rozširovanie kalamity aj do ekologicky najvzácnejších pôvodných porastov v záveroch dolín. V priebehu rokov 2005 až 2008 spôsob ochrany lesných ekosystémov pri výskyte škodlivých činiteľov bol predmetom polemiky medzi lesníkmi a ochranármi. Obhospodarovatelia lesa presadzovali aktívne vykonávanie preventívnych a obranných opatrení, zástupcovia Správy TANAP-u a mimovládnych organizácií boli zástancami pasívnej ochrany. Štúdium a sledovanie procesov je však metódou vedeckej práce a nie spôsobom manažmentu a obhospodarovania najvzácnejších území. Podľa získaných výsledkov analýzy vývoja podkôrníkovej kalamity za roky 2005 až 2008 v napadnutých záujmových územiach, je aktívny prístup v manažmente lesa pre ochranu porastov vhodnejší ako pasívny. Neaplikovaním lesochranárskych opatrení v postihnutých a susediacich územiach podkôrníkovej kalamity v NPR Javorovej, Tichej a Kôprovej doline vznikla obhospodarovateľovi tohto územia škoda na drevoprodukčnej funkcii vo výške 6.747.990,85 Eur a na ostatných úžitkoch produkčnej funkcie vo výške 3.583.569,35 Eur. Nerealizovaním spracovania a následnej asanácie na ploche ponechaného dreva veternej kalamity v NPR Javorovej doline (2002) a Tichej a Kôprovej doline (2004), ktoré sa stalo zdrojom naštartovania rozsiahlej podkôrníkovej kalamity v rokoch 2002 až 2008, vznikla obhospodarovateľovi tohto územia škoda na drevoprodukčnej funkcii vo výške 2.676.648,73 Eur a na ostatných úžitkoch produkčnej funkcie vo výške 1.838.688,28 Eur. Škoda na mimoprodukčných funkciách plochy nespracovanej veternej kalamity predstavuje čiastku 1.595.512,73 Eur. Celková hodnota škody na funkciách lesa na ploche nespracovanej veternej kalamity z roku 2002 a 2004 tak predstavuje čiastku 6.110.849,14 Eur. Spracovaním a následnou asanáciou celej podkôrníkovej kalamity vrátane neprístupných častí a lokalít s následnou asanáciou vznikajúcich ohnisk podkôrneho hmyzu na postihnutých záujmových územiach a v susediacich územiach v rokoch 2002 až 2008 by vznikla obhospodarovateľovi územia škoda na drevoprodukčnej funkcii vo výške 5.125.821,18 Eur a na ostatných úžitkoch produkčnej funkcie vo výške 3.583.569,35 Eur. Škoda na mimoprodukčných funkciách na ploche celej podkôrníkovej kalamity predstavuje čiastku 2.907.423,40 Eur. Znaleckým skúmaním bola vyčíslená škoda na funkciách lesa aj v prípade ponechania celého kalamitného územia na samovývoj. V tomto prípade nevykonaním opatrení na kalamitisku sa zabráni nepriamym ekologickým škodám, ktoré spôsobuje ťažba a približovanie. Diskutabilná je prospešnosť ponechania všetkej drevnej hmoty na kalamitnej ploche z dôvodu zlepšenia podmienok prostredia. Ponechaním celého územia podkôrníkovej kalamity v napadnutom záujmovom území a plôch podkôrníkovej kalamity v susediacich pozemkoch v rokoch 2002 až 2008 na samovývoj by vznikla obhospodarovateľovi tohto územia škoda na drevoprodukčnej funkcii vo výške 7.625.690,31 Eur a na ostatných úžitkoch produkčnej funkcie vo výške 3.583.569,35 Eur. Škoda na mimoprodukčných funkciách na ploche celej podkôrníkovej kalamity by predstavovala čiastku 2.907.423,40 Eur. Spracovanie časti kalamity mohlo spomaliť počiatočný nárast populácie podkôrneho hmyzu. V konečnom dôsledku však nezabráni jeho expandovaniu do okolitých porastov a ich poškodeniu. V tomto prípade by spracovaním časti kalamity s následnou asanáciou spracovanej plochy v postihnutom záujmovom území v rokoch 2002 až 2008 vznikla obhospodarovateľovi územia škoda na drevoprodukčnej funkcii vo výške

6.735.755,65 Eur, na ostatných úžitkoch produkčnej funkcie vo výške 3.583.569,35 Eur. Škoda na mimoprodukčných funkciách na ploche celej podkôrníkovej kalamity tak predstavuje čiastku 2.907.423,40 Eur.

Z doplnenia znaleckého posudku Národného lesníckeho centra vo Zvolene č. 23/2010 vyplýva, že ponechanie kalamitného dreva bolo hlavnou príčinou vzniku podkôrníkovej kalamity a odumretia rozsiahlych porastov. Zmladenie porastov však prebieha úspešne, pričom lepšie výsledky majú byť pozorované v oblasti so spracovanou kalamitou. V dôsledku ponechania kalamitného dreva však vzniklo riziko požiarov, ktorému bolo potrebné venovať primeranú pozornosť. Proces obnovy lesa môže trvať desaťročia, avšak najvýraznejšie zmeny sa dejú v prvých rokoch a desaťročiach. Všeobecne možno konštatovať, že ponechané kalamitné drevo a jeho neskoršie vysychanie a následné odumieranie nemá zásadný vplyv na výskyt hubových organizmov na dotknutom území. Dôjde však k druhovej obmene. Na kalamitných plochách s ponechaným drevom nachádzali a nachádzajú vhodné podmienky predovšetkým heliofilné druhy rovnokrídlovcov, chrobákov a motýľov a mnohé ďalšie skupiny hmyzu. Ponechanie kalamitného dreva negatívne neovplyvnilo ani faunu bistruškovitých. Nie negatívny dopad sa očakáva u ďalších skupín pôdnej fauny. Ponechaním kalamitného dreva neboli negatívne ovplyvnené ani obojživelníky, došlo k poklesu počtu hniezdiacich druhov vtákov, zníženiu počtu párov hniezdiacich jedincov príslušných druhov, miernemu nárastu počtu hniezdičov v prízemnej etáži a v krovinách, pričom počet všetkých druhov vtákov registrovaných na kalamitných plochách bol o málo vyšší ako vo vetrom neovplyvnenom lese. Ponechanie dreva na plochách vo väčších veterných kalamitách čiastočne ovplyvnilo priestorovú distribúciu jelenej, diviacej a srnčej zveri (nutnosť obhádzat nepriechodné miesta s padnutými stromami). Nejde však o takú rozsiahlu prekážku, ktorá by zveri znemožnila presun za potravou alebo rozmnožovaním v rámci migračných trás. Ponechanie dreva nemalo nepriaznivý dopad ani na populácie veľkých šeliem. Nebol zistený žiadny prípad, ktorý by v súvislosti s ponechaním kalamitného dreva dokumentoval zánik populácie niektorého druhu živočícha v lesnom ekosystéme a to ani u druhov vzácných a ohrozených. Komplexne možno zhrnúť, že ponechanie kalamitného dreva nemá na živočíchy negatívny vplyv, skôr ich podporuje. Ponechanie kalamitného dreva v smrekových lesoch je však všeobecne spojené s rizikom vzniku premnoženia hlavne lykožrúta smrekového, ako i s rizikom následného odumierania dospelého smrekového lesa vplyvom žeru lykožrúta. Odstránenie kalamitného dreva môže toto riziko vo veľkej miere znížiť, nie však v úplnej miere vylúčiť. Najmä v Tichej, Kôprovej a Javorovej doline došlo k odumieraniu stojaceho dospelého smrekového lesa na veľkých plochách. Súvislosť premnoženia lykožrúta s ponechaním kalamitného dreva je tu zrejmá, nakoľko dospelý smrekový les na mnohých miestach veľkoplošne odumrel a odumiera práve v okolí plôch s ponechaným kalamitným drevom. Odumieranie veľkého množstva stromov v dotknutých lokalitách nemalo negatívny dopad na hydrologické pomery územia. Kvantita vôd zostala nezmenená a výkyvy v kvalite vôd je možné považovať za prechodné. Zároveň odumretie veľkého množstva stromov má za následok dočasnú miernu zmenu niektorých faktorov ovplyvňujúcich pôdy, ich zložky, vlastnosti a procesy v pôdach. Funkciu lesného porastu z hľadiska vplyvu na pôdu postupne plní rúbaňová vegetácia a následný lesný porast. Rozvrátenie lesného porastu je súčasťou prirodzených procesov, ktoré sú prítomné aj v obhospodarovaných lesoch a z hľadiska vývoja podstatných vlastností pôd a funkcií samotné odumretie veľkého počtu stromov nemá zásadný význam.

Odumretie veľkého množstva stromov nemá na kvalitu ovzdušia a charakter cirkulácie vzduchu dlhodobejší významný vplyv. Kritické sú prvé dva roky po kalamite, v ďalšom období sú všetky ukazovatele na úrovni dlhodobého priemeru. Súčasná podoba lesných porastov v záujmovom území je výsledkom opakovaných rozsiahlych veterných kalamít, ktoré sú takmer zákonite nasledované napadnutím porastov podkôrnym hmyzom. Šírenie podkôrneho hmyzu je závislé nielen na kalamitnej hmote, ale aj na vývoji počasia. Súčasná kombinácia veternej kalamity s extrémne teplými (2003, 2007) a zrážkovo mierne podnormálnymi obdobiami je výnimočná a do istej miery ju možno považovať za prejav klimatických zmien. Vývoj lesov v záujmových územiach vrátane výskytu všetkých prirodzených rozvratných javov je súčasťou prírodných procesov. Kým príroda nemá problém vysporiadať sa s fenoménom odumierania veľkého množstva stromov na veľkých plochách počas dlhého časového obdobia, problémy má človek, ktorý potrebuje využívať funkcie lesa v čo najkratšom čase a preto sa snaží hospodáriť v lesoch tak, aby tieto plnili komplex funkcií, ktoré sú z hľadiska ekologickej stability krajiny, jej využívania a rozvoja nenahraditeľné. Problém vysporiadania sa prírody s týmto fenoménom teda neexistuje, kľúčový je však postoj človeka a spoločnosti. Reálna erózia v záujmovom území závisí najmä od mieru deštrukcie povrchu pôdy. Celková erózia v tomto území bude s vysokou pravdepodobnosťou vyššia, než keby ku kalamite nedošlo, avšak nepredpokladajú sa výrazné erózne straty. Odstraňovanie kalamitnej hmoty je potrebné pokladať za faktor, ktorý dočasne zvýši intenzitu erózie pôdy. Vzhľadom na charakter terénu a rýchly nástup rúbaniskovej vegetácie sa však intenzívna škodlivá erózia vyskytla len v minimálnom rozsahu. Možnosť prirodzeného vytvorenia druhovo bohatého lesa je v daných prírodných a na základe súčasných znalostí minimálna. Vysoká regeneračná schopnosť smreka, druhovo obmedzená semenná banka v území a periodicky výskyt veterných kalamít zásadnou mierou limitujú možnosti prirodzeného vzniku druhovo bohatého lesa.

Za účelom posúdenia následkov bezzásahového režimu v napadnutých územiach s 5. stupňom ochrany do roku 2013 bol zabezpečený znalecký posudok Národného lesníckeho centra – znaleckého ústavu č. 24/2014. Znalci dospeli k záveru, že následky nespracovanej kalamity v Javorovej doline z roku 2002 a v Tichej a Kôprovej doline zo dňa 19.11.2004 privodili zvýšené riziká množenia a rozšírenia podkôrneho hmyzu aj počas rokov 2009 až 2013. Gradácia lykožrúta trvá už 9 rokov, oproti priemeru 5-7 rokov, čo je spôsobené špecifickými podmienkami v napadnutých územiach. Lykožrút sa dostal aj do záverov dolín (Červený úplaz, Zadná Tichá, Nefcerka, Temné smrečiny). Boli napadnuté aj borovice limby, ktoré nebývajú hostiteľom lykožrúta. Za obdobie rokov 2004 až 2013 bola v Tichej a Kôprovej doline evidovaná kalamita na limbe o objeme 1.500 m³. V Javorovej doline trvá gradácia lykožrúta už 11 rokov, pričom veterná kalamita z roku 2002 s objemom 6 tis. m³ mohla byť v krátkom čase pri udelení výnimky asanovaná a nemuselo dôjsť ku kalamite podkôrníkového hmyzu v takom rozsahu. Od roku 2009 sa nárast kalamity v Tichej a Kôprovej doline znižuje, v roku 2013 to bolo 3,8 tis. m³. V Javorovej doline je ročný nárast od roku 2009 približne na rovnakej úrovni od 4,7 tis. m³ do 6 tis. m³. Plocha pralesov v Tichej a Kôprovej doline dosahuje 9 % z celkovej výmery, pričom zvyšok lesov bol ovplyvnený ľudskou činnosťou (pasienky, umelé zalesňovanie a aktívne lesnícke využívanie). Nepôvodné porasty smreka (umelé porasty) zapríčinili, že kalamity dosiahli veľké rozmery. Týmto rizikám sa mohlo zabrániť včasným vydaním povolenia na vykonanie bežných a overených lesníckych opatrení zameraných na ochranu lesa pred podkôrnym hmyzom, a to

urýchlené spracovanie všetkej drevnej hmoty poškodenej veternou kalamitou, včasné odkôrnenie, resp. výnimočné chemické ošetrenie nespracovaných podkôrnym hmyzom napadnutých kmeňov, pálenie, štiepkovanie, chemické ošetrenie kôry a ťažbových zvyškov. V zmysle platnej legislatívy nebolo možné tieto opatrenia vykonať bez súhlasov a výnimiek (§ 16 ods. 1 písm. b), písm. f) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) príslušných orgánov štátnej správy pôsobiacich na úseku životného prostredia počas rokov 2009 až 2013. Odchyt podkôrneho hmyzu pomocou feromónových lapačov je len doplnkovým opatrením, ktoré funguje len v kombinácii s uvedenými opatreniami, pričom má len malý význam. Znalci poukázali na rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. j. 1/2009/00192-037/KM-R, ktoré v nižšie položených častiach Javorovej a Kôprovej doliny povolilo v určitých menších lokalitách výnimku zo zákazov na vykonanie fyto-sanitárnej ťažby, resp. mechanickú asanáciu a aplikáciu feromónových odparníkov proti podkôrnemu hmyzu. Výskyt podkôrneho hmyzu v postihnutých územiach bol dôvodom na vyššie uvedené zásahy aj počas rokov 2009 až 2013. Znalci poukázali na vypracovanie „Konceptie ochrany lesa na území TANAP-u po vetrovej smršti zo dňa 19.11.2014“ bezprostredne po kalamite, pričom zodpovední pracovníci Štátnych lesov TANAP-u v presvedčení o reálnosti výskytu podkôrneho hmyzu sa snažili prostredníctvom súhlasov a výnimiek zo zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov dosiahnuť spracovanie maximálne možného množstva kalamity. V znaleckom posudku poukázali na včasné a dôsledné spracovanie veternej kalamity v oblasti Horehronia z júla 1996, kedy došlo k poškodeniu 1,4 mil. m³. Súčinnosťou príslušných zložiek, ako aj orgánov štátnej správy Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky sa vytvorili podmienky na spracovanie kalamity a k premnoženiu lykožrúta v nasledujúcich rokoch nedošlo. Opakom je Javorová dolina, kde z malého množstva neasanovanej veternej kalamity došlo k veľkoplošnému rozpadu smrekových biotopov. K priamemu dopadu ponechania kalamitného dreva na ostatné živé zložky životného prostredia počas rokov 2009 až 2013 znalci uviedli, že ponechanie kalamitného dreva má krátkodobý vplyv na živé organizmy. Najvýznamnejší je vplyv na dreviny a to predovšetkým šírením lykožrútovej kalamity do ďalších lesných porastov a výrazný vzostup zasiahnutých výmer, najmä v Javorovej doline. Predpoklady obnovy lesa sa nenapĺňajú. Počas rokov 2009 až 2013 ponechanie kalamitného dreva má na vznik a odrastanie obnovy skôr nepriaznivý vývoj, keď na spracovaných kalamitách je odrastanie obnovy priaznivejšie, pričom na nespracovaných lokalitách sa ponechané drevo rozkladá veľmi pomaly. Spracovanie kalamity počas rokov 2005 až 2006 by významne znížilo dopady podkôrníkovej kalamity na nezasiahnuté porasty. Znalci poukázali na aktuálnu veternú kalamitu z 15.05.2014, ktorá poškodila 130.000 stromov, pričom v bezzásahových zónach sa týmto vytvorila výhodné podmienky na premnoženie podkôrneho hmyzu. Vo vzťahu k ostatným živým zložkám ekosystémov, ako rastlinné spoločenstvá, huby, živočíchy, vplyvy môžu byť aj výrazné, ale ide o krátkodobé zmeny bez zásadných dopadov na tieto spoločenstvá. Odumretie veľkého množstva stromov na ostatné zložky životného prostredia (voda, pôda, vzduch) počas rokov 2009 až 2013 malo len nevýrazný a krátkodobý negatívny vplyv. Došlo však k výraznému zníženiu plnenia požadovaných funkcií lesa. Dopad na abiotické zložky lesa (ovzdušie, voda, pôda) postupne odoznieva. Po kalamite vo vzťahu k vodnému režimu absentoval záchyt časti atmosferických zrážok korunou vrstvou stromov. V súčasnosti sú plochy pokryté drevinami ďalšej generácie a opäť bude stúpať

záchyt zrážok a transpirácia drevín. Podobne to bolo aj s ovzduším, kedy po kalamite sa zvýšila prašnosť, znížili sa emisie prchavých organických látok. Postupne sa však stav bude dostávať do normálu. Z dlhodobého hľadiska odumretie stromov nemá podstatný význam vo vzťahu ku kvalite pôdy. V postihnutom území nebol pokles ozónu potvrdený, naopak koncentrácie ozónu sa zvýšili. Znalci poukázali na skutočnosť, že odumretý les je na podstatne väčších územiach, ako bolo územie dotknuté veternou kalamitou, čo má značný vplyv na jednotlivé zložky životného prostredia. V dôsledku aplikácie pasívnej ochrany prírody sa negatívna situácia má periodicky opakovať, čo má viesť k zničeniu najvzácnejších starých lesov. Príroda sa dokáže vysporiadať s obnovou prostredia aj sama, otázne je za aký čas. Spracované časti kalamity sa z hľadiska obnovy prostredia javia rýchlejšie a vhodnejšie obnovené ako nespracované lokality ponechané na samovývoj. Vo vzťahu k erózii pôdy znalci uviedli, že stav zistený v teréne je lepší ako sa očakávalo, pričom prejavy výraznejšej deštrukcie pôdy sú len ojedinelé. Príroda dokáže sama vyprodukovať dreviny, ktoré nahradia funkcie predchádzajúceho lesa. V súčasnosti sa javí vyššia diverzita, početnosť a rýchlejšie odrastanie na spracovaných lokalitách, kým na nespracovaných je proces obnovy skôr pomalší, diverzita a kvantita nižšia. Znalci sa vyjadrili aj k následku podkôrnikovej kalamity. Spracovaním 22 % podkôrnikovej kalamity s následnou asanáciou a ponechaním podstatnej časti na samovývoj v Národných prírodných rezerváciách Tichá, Kôprová a Javorová dolina a v susediacich územiach vznikne obhospodarovateľovi lesa škoda na drevoprodukčnej funkcii vo výške 11.093.931,16 Eur, na ostatných úžitkoch produkčnej funkcie (lesné pôdy a huby) vo výške 6.251.280,11 Eur a na produkčnej funkcii vo výške 17.345.211,27 Eur. Škoda na mimoprodukčných funkciách na ploche podkôrnikovej kalamity predstavuje čiastku 4.834.634,64 Eur. Celkovú hodnotu škody podkôrnikovej kalamity na funkciách lesa na ploche Javorovej, Tichej a Kôprovej doliny za obdobie rokov 2002 až 2013 znalci vyčíslili na sumu 37.535.604 Eur.

K záverom znaleckého posudku Národného lesníckeho centra vo Zvolene bol dopočutý znalec XXXXX, CSc., ktorý uviedol, že v súvislosti so spracovaním znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný viacerými vedeckými pracovníkmi, mal za úlohu spracovať ekonomické a finančné vyčíslenie škôd spôsobených veternou kalamitou a následne rozšírením podkôrníkov v záujmových oblastiach. Vychádzal z podkladov pripravených kolegami a vzťahujúcich sa k výmere napadnutej hmoty kalamitného dreva, jeho spracovania a ponechania na postihnutých územiach, pričom bolo potrebné určiť postihnutú výmeru objemu napadnutého, spracovaného a ponechaného dreva na území kalamity, ako aj celú radu potrebných taxačných a ekonomických veličín. Podklady sa zabezpečovali priamo v teréne na dotknutých územiach. Skutočnosti uvedené v znaleckom posudku boli zistené k obdobiu vypracovania znaleckého posudku s tým, že od roku 2009 naďalej prebiehalo rozšírenie podkôrníka aj na zdravé lesné porasty, čím sa zvýšila ekonomická a finančná škoda. Finančná škoda pritom predstavuje trhovú hodnotu vyťaženého dreva, ktoré by mohol vlastník za podmienok, keby ho vyťažil a predal, získať. Ekonomická škoda predstavuje súhrn finančnej škody a ďalších hodnôt, ako je hodnota ostatných produkčných funkcií lesa a verejnoprospešných funkcií lesa. Majetková škoda na drevnej hmote, ktorá bola poškodená v dôsledku veternej kalamity a zostala v postihnutých územiach, predstavuje sumu 2.639.932,70 Eur. Majetková škoda, ktorá bola spôsobená následne nevyťažením drevnej hmoty predstavuje sumu 6.755.019,65 Eur. Celková ekologická škoda na

verejnoprospešných funkciách lesa v dôsledku nevyťaženia poškodenej drevnej hmoty a rozšírenia podkôrníka predstavuje sumu 2.907.423,40 Eur. Ekologickú škodu znalec vypočítal a určil na základe metodiky, ktorú popisuje príloha číslo 1 k zákonu č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov s tým, že celková spôsobená škoda v súhrne predstavuje sumu 12.302.375,75 Eur. V doplnení svojho výsluchu sa vyjadril k záverom znaleckého posudku č. 24/2014, pričom uviedol, že čo sa týka škôd, tieto pozostávali zo škody do roku 2008 vrátane, ktorá sa aktualizovala na obdobie roka 2014 a sčasti škody za obdobie 2009 až 2013, pričom v znaleckom posudku uvádza škodu jednotlivých častí a spolu celkovú škodu. Pri posudzovaní aktívneho a pasívneho manažmentu poukázal na svoje závery prezentované v kapitole 2.7 znaleckého posudku, pričom k zabezpečeným leteckým snímkam uviedol, že pri vypracovaní znaleckých posudkov tieto neboli k dispozícii a tak sa k nim vyjadriť nevie. K výsluchu predložil aj fotodokumentáciu, ktorá predstavuje negatívny dopad pasívneho manažmentu na eróziu pôdy.

Súčasťou vyšetrovacieho spisu je rozsiahly spisový materiál pozostávajúci z jednotlivých rozhodnutí Krajského úradu životného prostredia v Prešove o povolení výnimiek zo zakázaných činností spolu s listinami, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutia. Tieto pozostávajú z jednotlivých žiadostí predovšetkým zo Štátnych lesov TANAP-u, doplnení žiadostí, stanovísk Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, vyjadrení účastníkov konania, zo záznamov z ústnych prejednaní, ako aj ďalšie listiny tvoriace súčasť spisového materiálu, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie.

Z Environmentálneho fondu boli zabezpečené jednotlivé žiadosti Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky o poskytnutie dotácií na vykonanie opatrení v územiach s 5. stupňom ochrany, v ktorých nebola povolená výnimka zo zakázaných činností, záverečné súhrnné správy o realizovaných opatreniach, jednotlivé rozhodnutia ministrov životného prostredia o poskytnutí podpory formou dotácie z environmentálneho fondu počas rokov 2006 až 2013. Súčasťou sú aj zmluvy, ktoré Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky uzatvárala s jednotlivými dodávateľmi na realizáciu príslušných opatrení, faktúry vystavené dodávateľmi za vykonané opatrenia, súpisy vykonaných prác a dodávok, všetko listiny, ktoré preukazujú realizáciu opatrení zo strany Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ktoré boli financované aj z prostriedkov environmentálneho fondu. Z Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky boli počas vyšetrovania zabezpečené jednotlivé rozhodnutia vydané v pôsobnosti ministerstva v súvislosti so žiadosťami Štátnych lesov TANAP-u o povolenie výnimiek zo zakázaných činností, ako aj spisový materiál, ktorý predchádzal vydaniu konkrétnych rozhodnutí pozostávajúci najmä z odvolaní, odborných stanovísk Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, odborných vyjadrení fyzických a právnických osôb súvisiacich s problematikou riešenia prvotne veternej a následne podkôrníkovej kalamity najmä v oblasti NPR Javorovej, Tichej a Kôprovej doliny, ako aj Štúdia posúdenia vplyvu navrhovanej činnosti na priaznivý stav predmetu ochrany z januára 2007.

Zo Štátnych lesov TANAP-u bola zabezpečená fotodokumentácia a videozáznamy z postihnutých území, príslušné odborné články a publikácie, ktorými táto právnická osoba disponovala a disponuje v rámci odôvodňovania svojich žiadostí o povolenie výnimiek zo zakázaných činností. Zároveň bola predložená komunikácia s príslušnými orgánmi ochrany prírody v súvislosti s riešením veternej

a následne podkôrníkovej kalamity, ako aj projekt ochrany lesa na postihnutom území po veternej kalamite v znení jednotlivých aktualizácií, ktoré vypracoval Lesnícky výskumný ústav Zvolen.

Z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky bolo počas vyšetrovania predložené usmernenie zo dňa 28.03.2008, zápisnice z porád vedenia ministerstva, podklady k pracovným stretnutiam ministerstiev vo veci riešenia veternej a podkôrníkovej kalamity.

Trestným činom je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v Trestnom zákone, ak tento zákon neustanovuje inak. Pojem trestný čin je teda možno charakterizovať ako súhrn objektívnych a subjektívnych skutočností (objekt, objektívna stránka, subjekt, subjektívna stránka) podmieňujúcich trestnú zodpovednosť, teda skutočností, charakterizujúcich individuálne určitý ľudský zásah do vonkajšieho sveta, ak sú v ňom naplnené znaky činu uvedeného v Trestnom zákone. Z toho vyplýva, že nie každý skutok je trestným činom. Trestným činom je skutok len vtedy, ak vyčerpáva znaky skutkovej podstaty niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti Trestného zákona.

Prečinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona sa dopustí ten, kto z nedbanlivosti vydá životné prostredie do nebezpečenstva vzniku škody veľkého rozsahu tým, že poruší všeobecne záväzné právne predpisy o ochrane životného prostredia alebo o ochrane prírodných zdrojov vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi.

Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v nedbanlivostnom vydaní životného prostredia do nebezpečenstva vzniku škody veľkého rozsahu, a to porušením predpisov o ochrane životného prostredia alebo o ochrane prírodných zdrojov, vrátane prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych stolových vôd a hospodárení s nimi.

Prečinu marenia úlohy verejného činiteľa podľa § 327 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa dopustí ten, kto ako verejný činiteľ pri výkone svojej právomoci z nedbanlivosti zmarí splnenie dôležitej úlohy a spôsobí ním značnú škodu alebo inú obzvlášť závažný následok.

Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v porušení povinností verejného činiteľa zavineného z nedbanlivosti, ktoré majú za následok zmarenie splnenia dôležitej úlohy, pričom pod zmarením splnenia dôležitej úlohy je možné považovať znemožnenie jej splnenia v čase, keď mala byť splnená.

Vyššie uvedené trestné činy sú nedbanlivostnými trestnými činmi a teda pre naplnenie subjektívnej stránky týchto trestných činov sa vyžaduje, aby páchatel vedel, že môže spôsobom uvedeným v Trestnom zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený týmto zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie alebo ohrozenie nespôsobí, alebo nevedel, že svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, hoci o tom vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery vedieť mal a mohol.

Z hľadiska predmetu trestného stíhania obvinených prof. RNDr. XXXXX XXXXX. a XXXXX v prvom rade poukazujem na právnu úpravu platnú v čase po veternej kalamite v Javorovej doline v roku 2002. V zmysle § 21 ods. 1 zákona č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov mali užívatelia lesov povinnosť v prípade mimoriadnych okolností a nepredvídaných škôd v lesoch (veterné a snehové kalamity, premnoženie škodcov, nebezpečenstvo vzniku lesných požiarov v období sucha a pod.) neodkladne urobiť opatrenia na ich odvrátenie a odstránenie následkov škôd. Oprávnením príslušného správneho orgánu podľa územného rozsahu mimoriadnej okolnosti a nepredvídateľných škôd (obvodný lesný úrad, krajský lesný úrad, ministerstvo) bolo uloženie konkrétnych opatrení na zvládnutie mimoriadnej situácie. Za účinnosti zákona č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov bolo možné v zmysle § 20 povoliť výnimku zo zakázaných činností vo 4. a 5. stupni ochrany, ak bola taká činnosť preukázateľne nevyhnutná na zabezpečenie starostlivosti o chránené územie alebo jeho ochranné pásmo alebo v prípade bezprostredného ohrozenia života a zdravia človeka, pričom výnimku v národných parkoch bolo oprávnené udeliť ministerstvo. Účinnosťou zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov od 01.01.2003 nastal zásadný rozpor so zákonom č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov, keďže pokiaľ ide o ťažbu, ako jedno z opatrení preferovaných obhospodarovateľmi lesov v súvislosti s veternou a následne podkôrnikovou kalamitou, s poukazom na § 20 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa na takúto činnosť vyžadoval súhlas orgánu ochrany prírody s tým, že zákazy v 5. stupni ochrany neplatili len v prípade, ak sa činnosť vykonávala v súvislosti s výkonom štátneho dozoru alebo inej kontrolnej činnosti (vyžadoval sa ale súhlas orgánu ochrany prírody), alebo išlo o bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia človeka, majetku alebo bezpečnosti Slovenskej republiky cudzou mocou, alebo sa činnosť vykonávala v súvislosti s ochranou štátnej hranice alebo jej správou (§ 29 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov). Účinnosťou zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov od 01.09.2005 obhospodarovatelia lesa mali povinnosť v prípade ohrozenia lesov alebo škôd spôsobených škodlivými činiteľmi na svoje náklady neodkladne vykonať opatrenia na odvrátenie ohrozenia lesov a odstránenie následkov škôd, no v chránených územiach s 5. stupňom ochrany (Javorová dolina, Tichá dolina, Kôprová dolina) mali túto povinnosť len po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia orgánu štátnej správy ochrany prírody a krajiny o povolení výnimky a teda procese, ktorý nastal v súvislosti s jednotlivými žiadosťami Štátnych lesov TANAP-u po veternej a následne podkôrnikovej kalamite. V tejto súvislosti poukazujem na ustanovenie § 16 písm. a) zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre tvorbu a ochranu životného prostredia vrátane ochrany prírody a krajiny, nie pre úsek lesného hospodárstva, ktoré s poukazom na ustanovenie § 9 písm. b) zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov spadalo do pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

Obvinení XXXXX XXXXX XXXXX. a XXXXX sa vyššie uvedeného trestného činu, resp. trestných činov mali dopustiť mimo iné aj tým, že neriadili a nekontrolovali

výkon štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny. Z hľadiska posúdenia trestnej zodpovednosti obvinených XXXXX, bolo nevyhnutné počas vyšetrovania vyhodnotiť spôsob vykonávania ich právomocí ako ministrov životného prostredia v procese rozhodovania o povolení výnimiek zo zakázaných činností v zmysle § 16 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a to v oblastiach Národných prírodných rezervácií Javorová dolina, XXXXX dolina a Kôprová dolina prvotne postihnutých veternou kalamitou a následne podkôrnikovou kalamitou, o ktoré výnimky žiadali Štátne lesy TANAP-u, aj v zastúpení ďalších právnických osôb ako vlastníkov území postihnutých veternou kalamitou, a to najmä z hľadiska dodržania v tom čase platných a účinných všeobecne záväzných právnych predpisov vzťahujúcich sa k danej problematike.

S poukazom na usmernenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 705/2004-5 a č. 706/2004-5 zo dňa 24.11.2004 nie je dôvodné prijať záver o nečinnosti tohto ústredného orgánu štátnej správy v tom čase pod vedením obvineného XXXXX a teda aby vo vzťahu k veternej kalamite zo dňa 19.11.2004 ministerstvo bezodkladne neprijalo opatrenie pre podriadené správne orgány, z ktorého by nebol usmernený postup správnych orgánov vzhľadom na závažnosť situácie. Z citovaných usmernení podpísaných XXXXX ako generálnym riaditeľom sekcie ochrany prírody a krajiny vyplýva, že zákaz činnosti, nielen v 2. až 4. stupni ochrany, ale aj v 5. stupni ochrany neplatí, resp. na činnosti nie je potrebný súhlas príslušného orgánu ochrany prírody, nakoľko ide o činnosti súvisiace s odstraňovaním kalamitného dreva na prístupových komunikáciách, železniciach, drobných vodných tokoch, elektrických a plynových vedeniach, turistických zariadeniach, kde hrozí bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia človeka alebo majetku. Tento stav mal platiť len počas jeho trvania s tým, že po pominutí bezprostredného ohrozenia mal začať proces povoľovania výnimiek zo zakázaných činností, v ktorom príslušný správny orgán mal zvážiť v 2. až 4. stupni ochrany určenie, či činnosť je preukázateľne nevyhnutná na zabezpečenie starostlivosti o chránené územie alebo jeho ochranné pásmo. V takomto prípade zákaz činností nemal platiť. Zároveň boli podriadené orgány upozornené vzhľadom na závažnosť situácie, aby súvisiace konania spojili. S poukazom na výsluch svedka XXXXX je dôvodné konštatovanie, že toto usmernenie bolo vypracované na základe porád ministra prof. XXXXX a teda je dôvodné prijať záver, že bolo vydané v súvislosti s riadiacimi kompetenciami ministra na úseku ochrany prírody a krajiny v súvislosti s veternou kalamitou a jej závažnosťou, pričom z dôvodu vertikálnosti vzťahov ministerstva a ním riadených orgánov ochrany prírody nižšieho stupňa tak bolo toto usmernenie pre tieto podriadené orgány záväzné.

V procese povoľovania výnimiek zo zakázaných činností v kalamitou postihnutých oblastiach s poukazom na ustanovenie § 67 písm. i) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov bol vecne a miestne príslušným prvostupňovým orgánom pre vydanie rozhodnutia o povolení výnimky zo zakázaných činností Krajský úrad životného prostredia v Prešove. Tento orgán v súvislosti s prvotnou žiadosťou Štátnych lesov TANAP-u zo dňa 30.11.2004 vydal viacero meritórnych rozhodnutí. Rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. j. 1/2005/00064-040/JN zo dňa 17.01.2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 02.02.2005, č. j. 1/2005/0064-060/JN zo dňa 07.02.2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 26.02.2005, č. j. 1/2005/00064-079/JN zo dňa 20.06.2005, ktoré v spojení s rozhodnutím Ministerstva životného

prostredia č. 2630/963/05-5.1 zo dňa 28.10.2005 nadobudlo právoplatnosť dňa 08.11.2005, č. j. 1/2005/00994-018/KM-R zo dňa 19.12.2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28.04.2006 (vydané už na základe žiadosti Štátnych lesov TANAP-u zo dňa 12.10.2005), č. j. 1/2006/00037-100/KM-R zo dňa 07.04.2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 02.01.2007, všetko rozhodnutia, ktoré boli vydané za pôsobenia XXXXX ako ministra životného prostredia. Za pôsobenia XXXXX vo funkcii ministra životného prostredia Krajský úrad životného prostredia v Prešove vydal meritórne rozhodnutia vo veci povolenia výnimiek zo zakázaných činností už na základe ďalších žiadostí Štátnych lesov TANAP-u, a to zo dňa 05.01.2006, 04.04.2006, 25.07.2006, 19.12.2006, 02.03.2007, 18.02.2008 a 27.02.2008. Išlo o rozhodnutie č. j. 1/2006/00532-021/KM-R zo dňa 12.07.2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 13.11.2006, č. j. 1/2006/00993-014/KM-R zo dňa 04.10.2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 22.01.2007, č. j. 1/2007/00056-052/KM-R zo dňa 16.02.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20.06.2007, č. j. 1/2007/00209-018/KM-R zo dňa 07.03.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27.03.2007, č. j. 1/2007/00455-015/KM-R zo dňa 10.05.2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 20.08.2007, č. j. 1/2008/00420-015/KM-R zo dňa 20.03.2008, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 10.04.2008 a č. j. 1/2008/00454-030/KM-R zo dňa 28.05.2008.

Preskúmaním obsahu meritórnych rozhodnutí Krajského úradu životného prostredia v Prešove, ale predovšetkým rozhodnutí Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky ako odvolacieho orgánu, vydaných počas vykonávania funkcie ministra oboma obvinenými, konštatujem, že nielen rozhodnutia prvostupňového orgánu, ale aj rozhodnutia ministerstva ako odvolacieho orgánu vychádzali z odborných stanovísk viacerých organizácií, predovšetkým z odborného stanoviska Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, Správy Tatranského národného parku (č. TANAP/1999/04 zo dňa 22.12.2004, TANAP/1999/04-dopl. zo dňa 04.01.2005 a 07.01.2005, TANAP/54/05 zo dňa 16.01.2005, TANAP/142/05 zo dňa 24.01.2005, TANAP/203/05 zo dňa 07.02.2005, TANAP/203/05-dopl. zo dňa 25.04.2005, TANAP/894/05 zo dňa 15.06.2005, TANAP/1610/05 zo dňa 11.11.2005, TANAP/452/06 zo dňa 26.04.2006, TANAP/438/06 zo dňa 26.05.2006, TANAP/1049/2006 zo dňa 14.08.2006, TANAP/1049/2006-dopl. zo dňa 25.08.2006, TANAP/1592/06-dopl. zo dňa 08.01.2007, TANAP/1789/06 zo dňa 12.01.2007, RCOPTŠ/299/08 zo dňa 13.03.2008, RCOPTŠ/297/08 zo dňa 20.03.2008, RCOPTŠ/494/08 zo dňa 02.04.2008), teda odbornej organizácie ochrany prírody v priamom riadení Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky s celoslovenskou pôsobnosťou, zameranej na zabezpečovanie úloh na úseku ochrany prírody a krajiny podľa ustanovení zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, čím je dôvodné prijať záver, že príslušné orgány ochrany prírody a teda aj samotné ministerstvo pod vedením oboch obvinených postupovalo v súlade s ustanovením § 65 ods. 1 písm. k) bod 1. bod 8. zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, keďže v procese rozhodovania o povolení výnimiek zo zakázaných činností vychádzalo z odborného stanoviska organizácie, ktorú pre tento účel ministerstvo zriadilo a následne upravovalo jej postavenie. Ďalšie odborné stanoviská, ktoré boli podkladom pre vydanie meritórnych rozhodnutí a z ktorých vychádzalo následne aj odborné stanovisko Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, pochádzali mimo iné aj od Lesníckeho výskumného ústavu Zvolen a Slovenskej akadémie vied, Ústavu ekológie lesa, z ktorých vyplývala akceptácia

bezzásahového režimu v územiach zaradených do 5. stupňa ochrany (len s umožnením využitia feromónových lapačov). Do odborného stanoviska Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky sa postupne s ohľadom na viaceré vedené odborné diskusie vzťahujúce sa k problematike riešenia prvotne veternej a následne podkôrnikovej kalamity dostali aj závery z týchto diskusií, resp. seminárov. Poukazujem pritom na odporúčania z medzinárodnej konferencie v Sielnici pri Zvolene, ktorá sa konala v dňoch 18. až 21. apríla 2005 a z ktorej záverov mimo iné vyplynula potreba zabezpečenia procesu rozhodovania o sporných lesných oblastiach (Tichá a Kôprová dolina) tak, aby ochrana prírodných zdrojov bola nadradená ostatným rozvojovým záujmom v oblasti národného parku a teda ponechať poškodené stromy nedotknuté a nepoužiť chemické ochranné opatrenia v 5 stupni ochrany.

Vo vzťahu k Štátnej ochrane prírody a krajiny Slovenskej republiky je z hľadiska jej pôsobnosti potrebné poukázať aj na jej štatút, resp. aktualizované znenia zriaďovacej listiny tejto organizácie, ktoré boli vydávané obvinenými v rámci ich kompetencií ako ministrov životného prostredia. Z týchto dokumentov vyplýva, že základným účelom zriadenia tejto organizácie bolo zabezpečovanie odbornej činnosti vo veciach ochrany prírody a krajiny podľa ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, pričom medzi jej predmet činnosti patrilo aj vypracovanie návrhov programových zámerov a opatrení na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability, posudzovanie dôsledkov zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov a navrhovanie ich optimálneho využitia a spôsobu ochrany, príprava odborných podkladov pre rozhodovanie a inú činnosť orgánov ochrany prírody a krajiny, odborných stanovísk pre výnimky zo zákazov ustanovených zákonom, pre vydávanie súhlasov, záväzných posudkov a vyjadrení orgánov ochrany prírody, koordinovanie a zabezpečovanie výskumu, prieskumu a monitoringu pre potreby ochrany prírody a podobne.

Zo stanovísk Slovenskej akadémie vied, Ústavu ekológie lesa zo dňa 04.02.2004, zo dňa 11.11.2005 a zo dňa 06.12.2015, ktoré boli využívané ako odborný podklad pre vydávanie rozhodnutí vecne a miestne príslušných správnych orgánov vo veciach povolenia výnimiek zo zakázaných činností, mimo iných skutočností vyplynulo, že v národných prírodných rezerváciách a prírodných rezerváciách s 5. stupňom ochrany (Javorová dolina, Tichá dolina, Kôprová dolina) sa vychádza zo samovývoja a autoregulácie lesných ekosystémov, nakoľko tieto predstavujú prírodovedne najcennejšie ekosystémy s cieľom zachovať ich prirodzenú štruktúru a genetickú hodnotu a tak drevná hmota by sa za predpokladu dodržania tohto princípu nemala odstraňovať, odkôrňovať a ani inak ošetrovať. Vývoj porastov sa mohol uberať rôznymi cestami, cez prípravny les s dominanciou jarabiny, alebo so zachovaním kontinuity smrekového lesa. Predpokladalo sa, že po prípadnom rozpade lesných komplexov ich estetická hodnota najmä z hľadiska lesného hospodára bude nižšia, no množstvo ponechaného dreva bude prospešné pre prirodzenú obnovu lesa, rast stromov a úspešný vývoj celého lesného spoločenstva. Približovanie a asanácia drevnej hmoty by v tejto oblasti bola v rozpore s princípom samovývoja a autoregulácie. Keďže oblasť predstavuje aj cenný vodohospodársky zdroj, prípadné použité chemické látky by mohli narušiť jednotlivé zložky unikátneho prírodného prostredia a fungovanie citlivých ekosystémov. Obranné opatrenia proti podkôrnikom by mali byť diferencované podľa stupňov ochrany prírody v zmysle

zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, pričom v 5. stupni ochrany prírody a krajiny nie je možné podľa v tom čase platnej legislatívy realizovať žiadne obranné opatrenia proti podkôrnikom, nakoľko tieto jednotky priestorového rozdelenia lesa sú klasifikované ako biotopy národného a európskeho významu v rámci SKUEV0307 Tatry, kde ochrana prírody pôsobí už medzinárodne. Bezzásahovosť, resp. relatívna bezzásahovosť v týchto lokalitách bola odporúčaná aj medzinárodnými organizáciami IUCN (Medzinárodná únia ochrany prírody) a WWF (Svetový fond na ochranu prírody), pričom táto je rešpektovaná aj v Projekte ochrany lesa na území Tatranského národného parku.

V rámci poskytnutia odborných stanovísk Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, Správy Tatranského národného parku bolo touto organizáciou vypracovávané aj posúdenie vplyvov navrhovanej činnosti (opatrenia na ochranu lesa – spracovanie kalamitného dreva a jeho mechanická asanácia, aplikovanie feromónových odparníkov) na životné prostredie, ktoré vypracovala vo forme vyplnených formulárov na základe metodické príručky vypracovanej Európskou komisiou „Hodnotenie plánov a projektov významne ovplyvňujúcich lokality sústavy NATURA 2000“. Z týchto vypracovaných formulárov mimo iné vo vzťahu k činnosti spracovanie kalamitného dreva a jeho mechanická asanácia vyplynulo, že NPR Javorová dolina, Tichá dolina a Kôprová dolina sú súčasťou územia európskeho významu Tatry (SKUEV 0307), v ktorých platí 5. stupeň ochrany a na tomto území sa tak neuvažuje so žiadnymi manažmentovými opatreniami, nakoľko posilnenie odolnostného potenciálu, zmena štruktúry a nabudenie autoregulačných procesov prebieha prirodzene bez ľudských zásahov, pričom plánované opatrenia (spracovanie kalamitného dreva alebo jeho mechanická asanácia) by spôsobili zásadné negatívne narušenie štruktúry lokality a jej funkcie. Kalamitné územie predstavovalo významný potenciál pre navodenie prírodných prirodzených procesov, na ktorom by spracovanie kalamitného dreva mohlo spôsobiť dlhodobé zníženie populácií kľúčových druhov, alebo dokonca ich úplný zánik, v dôsledku čoho by sa znemožnilo znovunavodenie prírodných procesov na lokalitách, ktoré sú pre tento proces určené na relatívne dlhé obdobie. V prípade nevykonania opatrení ochrany lesa sa predpokladalo možné riziko vzniku a rozširovania podkôrnikovej kalamity (ide však o prírodný proces, ktorý zásadne nezníži prírodné hodnoty porastov), ale vzhľadom na cieľový stav porastov v dotknutom území je ich ponechanie na samovývoj prioritným cieľom a tak všetky ľudské zásahy sú nežiadúce. Vo vzťahu k činnosti – aplikácia feromónových odparníkov bolo konštatované, že touto činnosťou nedôjde k poškodeniu biotopov európskeho a národného významu, pri dodržaní navrhovaných opatrení dôjde k posilneniu odolnostného potenciálu a zabezpečeniu ochrany lesov pred škodlivými činiteľmi.

Z hľadiska obsahu právoplatných meritórnych rozhodnutí orgánov ochrany prírody považujem za potrebné poukázať na niektoré významné skutočnosti z hľadiska predmetu trestného stíhania obvinených XXXXX a XXXXX. Výnimky zo zakázaných činností v zmysle § 16 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (aplikácia chemických látok – feromónových lapačov) a to v NPR Javorová dolina, Tichá dolina alebo Kôprová dolina boli povolené právoplatnými rozhodnutiami Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. j. 1/2005/00064-040/JN zo dňa 17.01.2005, č. j. 1/2005/0064-060/JN zo dňa 07.02.2005, č. j. 1/2005/00064-079/JN zo dňa 20.06.2005. Výnimky zo zakázaných činností v zmysle § 16 ods. 1 písm. b) zákona

č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (zasiahnuť do lesného porastu a poškodiť vegetačný kryt a pôdny kryt) boli v záujmových oblastiach povolené rozhodnutiami č. j. 1/2005/0064-060/JN zo dňa 07.02.2005 a to v rozsahu 70% objemu kalamity, resp. 90 % objemu kalamity v jednotkách priestorového rozdelenia lesa v zmysle príloh rozhodnutia, č. j. 1/2005/00064-079/JN zo dňa 20.06.2005 a to v rozsahu 70% objemu kalamity, resp. 90 % objemu kalamity v jednotkách priestorového rozdelenia lesa v zmysle príloh rozhodnutia, č. j. 1/2007/00455-015/KM-R zo dňa 10.05.2007 v požadovanom rozsahu a č. j. 1/2008/00454-030/KM-R zo dňa 28.05.2008 v požadovanom rozsahu. Výnimky zo zakázaných činností v zmysle § 16 ods. 1 písm. f) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (rušiť pokoj a ticho) boli povolené rozhodnutiami č. j. 1/2005/00064-079/JN zo dňa 20.06.2005, č. j. 1/2005/00994-018/KM-R zo dňa 19.12.2005, č. j. 1/2007/00455-015/KM-R zo dňa 10.05.2007 a č. j. 1/2008/00454-030/KM-R zo dňa 28.05.2008.

Z prvotného znaleckého posudku Národného lesníckeho centra Zvolen č. 47/2009 nepochybne vyplýva, že procesu rozhodovania o povolení výnimiek zo zakázaných činností bola vytýkaná celková dĺžka konania od podania žiadosti o povolenie výnimky zo zakázaných činností až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Vyhodnotením zabezpečených dôkazov (obsah s vecou súvisiacich spisových materiálov Krajského úradu životného prostredia v Prešove a Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky), konštatujem, že dĺžka procesu rozhodovania bola ovplyvnená aj výkonom práv účastníkov správneho konania, a to nielen Štátnymi lesmi TANAP-u ako žiadateľom, ktorý využil svoje oprávnenia ako účastníka správneho konania a aj voči rozhodnutiam, ktorým boli povolené výnimky zo zakázaných činností najmä v zmysle § 16 ods. 1 písm. b), písm. f) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a to aj v oblastiach s 5. stupňom ochrany (NPR Javorová dolina, Tichá dolina a Kôprová dolina), podal odvolanie ako riadny opravný prostriedok, keďže výnimky zo zakázaných činností boli povolené v menšom rozsahu, než v akom Štátne lesy TANAP-u požadovali. Dĺžka procesu rozhodovania o povolení výnimiek zo zakázaných činností bola ovplyvnená aj s poukazom na ustanovenie § 82 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov výkonom oprávnení občianskych združení, ktoré s poukazom na citované ustanovenie mali postavenie účastníka konania v prípade, ak stanovy týchto združení boli platné najmenej jeden rok a ich predmetom bola ochrana prírody a krajiny a ktoré v lehote do 7 dní od upovedomenia o začatí správnom konaní (§ 82 ods. 6 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) písomne oznámili svoju účasť. Uvedená právna úprava vo vzťahu k týmto združeniam ako účastníkom konania platila do prijatia zákona č. 454/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý v čase, keď funkciu ministra životného prostredia vykonával obvinený XXXXX. Na základe prijatia tejto novely zákona sa občianske združenia dostali do postavenia zúčastnených osôb v rámci konaní o povolení výnimiek zo zakázaných činností bez oprávnení účastníka správneho konania. Z dôvodovej správy k tejto novele zákona vyplynulo, že dôvodom prijatia tejto novely bola práve racionalizácia, zrýchlenie a zjednodušenie procesu rozhodovania a to nielen vo vzťahu k občianskym združeniam, ale aj vo vzťahu k lehotám, v ktorých zo strany orgánov ochrany prírody dochádzalo k rozhodovaniu, keďže podľa v tom čase

platnej úpravy mohli orgány ochrany prírody a krajiny rozhodovať pol roka až rok, resp. dochádzalo k prekročeniu zákonných lehôt, v dôsledku čoho vlastníci a obhospodarovatelia lesov si nemohli plniť povinnosti v zmysle zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Táto novela zákona tak riešila potrebu rozhodovať v konaniach, ktorými sa žiada o zabezpečenie a umožnenie vykonania povinností na ochranu lesa v takých termínoch, aby k poškodeniu lesov nedochádzalo. Je potrebné uviesť, že ani táto novela zákona o ochrane prírody a krajiny nepriniesla v konečnom dôsledku očakávaný výsledok, nakoľko aj napriek tejto novele sa občianske združenia dožadovali svojho postavenia ako účastníka konania, v dôsledku čoho správne orgány museli prvotne rozhodovať o tom, že ochranárske organizácie nie sú účastníkom konania s poukazom na § 14 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, resp. aj o námietke zaujatosti voči jednotlivým pracovníkom správnych orgánov, pričom až po právoplatnosti týchto rozhodnutí mohli ďalej konať o merite veci. Vo vzťahu k Štátnym lesom TANAP-u ako žiadateľom o povolení výnimiek zo zakázaných činností uvádzam, že dĺžka rozhodovania o ich žiadostiach bola ovplyvnená aj tou skutočnosťou, že Štátne lesy TANAP-u predkladali orgánom ochrany prírody žiadosti, ktoré neboli úplné (doplnenia zo dňa 20.12.2004, 23.12.2004, 29.12.2004, 04.01.2005, 10.01.2005, 17.01.2005, 04.02.2005, 13.12.2005), pričom správne orgány v dôsledku zistenia nedostatkov ich museli v zmysle § 19 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov vyzývať na doplnenie podaní. Neúplnosť podaní Štátnych lesov TANAP-u mala v rozhodovaní o povolení výnimiek zo zakázaných činností aj svoje procesné dôsledky, keď zo strany vecne a miestne príslušných orgánov prírody dochádzalo k prerušeniu konania v zmysle § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (napr. rozhodnutie Krajského úradu v Prešove č. j. 1/2005/00156-049/JN zo dňa 26.04.2005), resp. v dôsledku neodstránenia nedostatkov podania dochádzalo k zastaveniu konania s poukazom na ustanovenie § 30 ods. 1 písm. d) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (napr. rozhodnutie Krajského úradu v Prešove č. j. 1/2006/00740-079/KM-R zo dňa 21.09.2006).

Aj s ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti vyplývajúce z dôkazov zabezpečených po vznesení obvinenia XXXXX a XXXXX vyhodnocujem jeden zo záverov znaleckého posudku Národného lesníckeho centra Zvolen č. 47/2009 vzťahujúci sa k dĺžke konania o povolení výnimiek zo zakázaných činností, kedy orgány ochrany prírody mali rozhodnúť o podaných žiadostiach po 746 dňoch, 154 dňoch, resp. 212 dňoch, za neobjektívny z hľadiska vyvodzovania trestnej zodpovednosti obvinených, nakoľko je preukázané, že proces rozhodovania bol nepochybne ovplyvnený aj aktivitou samotných účastníkov konania, ktorá si vyžiadala vydanie čiastkových rozhodnutí o podanej žiadosti. Išlo pritom nielen o procesné rozhodnutia, ale aj o právoplatné meritórne rozhodnutia, ktorými boli výnimky zo zakázaných činností povolené (napr. rozhodnutia Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. j. 1/2005/00064-040/JN zo dňa 17.01.2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 02.02.2005 č. j. 1/2005/0064-060/JN zo dňa 07.02.2005, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 26.02.2005) a ktoré boli vydané v zákonnej lehote, resp. v predĺženej lehote v zmysle procesných ustanovení správneho poriadku.

V súvislosti s vytýkanou dĺžkou konania v procese rozhodovania o povolení

výnimiek zo zakázaných činností považujem za potrebné poukázať aj na obsah dokumentu „Konceptia ochrany lesa na území TANAP-u po vetrovej smršti zo dňa 19.11.2004“, ktorý bol spracovaný Lesníckym výskumným ústavom Zvolen, Technickou univerzitou Zvolen, Ústavom ekológie lesa SAV Zvolen a pracovníkmi Štátnych lesov TANAP-u, z ktorého vyplýva, že celkový objem kalamity u štátnych lesov bol v objeme 2.059.000 m³ a u neštátnych lesov v objeme 852.000 m³. Podľa skúseností z európskeho regiónu bolo známe, že najúčinnším opatrením na zabránenie prechodu veternej kalamity do podkôrnikovej kalamity je spracovanie celého objemu kalamitnej hmoty do najbližšieho rizikového rojenia podkôrneho hmyzu, čo však v tomto prípade neprichádzalo do úvahy, nakoľko z prvých scenárov spracovania hmoty vyplývalo, že v roku 2005 bude spracovaných cca 1.200.000 m³, pričom do roku 2006 by tak prešlo cca 800-900.000 m³, čo malo vytvoriť dostatok disponibilnej hmoty pre vývoj podkôrneho hmyzu ako v roku 2005, tak v roku 2006. Z koncepcie vyplývalo aj rozdelenie opatrení podľa naliehavosti vo vzťahu k územnému rozmiestneniu kalamity, pričom najvyššiu prioritu mali mať poškodené porasty vo východnej časti Tatier (Smokovce, Kežmarské Žľaby), kde bolo potrebné nasadenie techniky v najväčšej intenzite, strednú prioritu mala mať stredná časť napadnutého územia (oblasť Tatranskej kotliny), kde je možné počítať s ponechaním nespracovanej kalamity do roku 2006 a najnižšiu prioritu mala mať západná časť Tatier (Tichá a Kôprová dolina).

Pokiaľ sa týka v podstate negatívnych rozhodnutí, teda rozhodnutí o nepovolení výnimky zo zakázaných činností uvádzam, že tieto boli vydané Krajským úradom životného prostredia v Prešove pod č. j. 1/2005/00064-040/JN zo dňa 17.01.2005, č. j. 1/2005/00064-060/JN zo dňa 07.02.2005 a č. j. 1/2005/00064-079/JN zo dňa 20.06.2005, č. j. 1/2005/00994-018/KM-R zo dňa 19.12.2005, č. j. 1/2006/00532-021/KM-R zo dňa 12.07.2006, č. j. 1/2007/00209-018/KM-R zo dňa 07.03.2007, č. j. 1/2007/00455-015/KM-R zo dňa 10.05.2007, kedy v zmysle uvedených rozhodnutí sa nepovolila výnimka zo zakázaných činností (§ 16 ods. 1 písm. b), f) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) v 30 %, resp. 10 % rozsahu objemu kalamity, resp. výnimka sa nepovolila vôbec. Dôvodom tohto rozhodnutia bolo odborné stanovisko odbornej organizácie Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, v zmysle ktorého je daná požiadavka na ponechanie takéhoto množstva drevnej hmoty v území európskeho významu, pričom väčší objem mal umožniť vo väčšej miere zabezpečenie autoregulačných a autoregeneračných procesov. Ponechanie drevnej hmoty vychádzalo z podmienok ochrany prírody a ekosystémov uvedených v konkrétnych rozhodnutiach. Zároveň z odôvodnení vyplýva, že tieto lesné ekosystémy predstavujú jadro nadregionálneho biocentra európskeho významu s maximálnou koncentráciou druhov a biotopov podľa NATURA 2000 a tak všetky lesné ekosystémy bolo potrebné ponechať bez ľudského zásahu, vrátane lesných porastov, ktorých drevinové zloženie bolo narušené vonkajšími stresovými faktormi, nakoľko územie patrí medzi významné prírodovedecké lokality Strednej Európy, ktoré predstavuje ľudskou činnosťou málo pozmenené biotopy európskeho, resp. národného významu, kde cieľom je ochrana prirodzených procesov týchto reprezentatívnych spoločenstiev. Navrhované činnosti žiadateľa boli v rozpore so záujmami ochrany prírody a krajiny v územiach s najvyššími prírodoochrannými hodnotami v najprísnejšie chránených častiach krajiny.

Vo vzťahu k rozhodnutiam Ministerstva životného prostredia Slovenskej

republiky, ktoré boli vydané v súvislosti s veternou kalamitou a následne podkôrníkovou kalamitou poukazujem na rozhodnutia č. 5/3/04-5.1 zo dňa 03.03.2004, č. 890/297/04-5.1 zo dňa 14.04.2004, č. 5540/1680/03-5.1 zo dňa 27.04.2004, č. 2244/682/04-5.1 zo dňa 10.08.2004, ktoré boli ministerstvom vydané ešte v tom čase ako prvostupňovým orgánom oprávneným na vydanie rozhodnutia o povolení výnimiek zo zakázaných činností. Uvedenými rozhodnutiami boli žiadateľom Štátnym lesom TANAP-u povolené výnimky a to vzťahujúce sa k umiestneniu feromónových lapačov, chytaniu, usmrteniu alebo loveniu živočícha a pri tomto postupe rušiť pokoj a ticho v určených národných prírodných rezerváciách podľa jednotlivých jednotiek priestorového rozloženia lesa. Zároveň týmito rozhodnutiami bolo rozhodnuté aj o nepovolení výnimiek a to predovšetkým na aplikáciu chemických látok, teda chemickú asanáciu v porastoch určených v žiadosti, pričom v jednom prípade sa jednalo aj o nepovolenie zriadenia poľovníckeho zariadenia. Preskúmaním obsahu citovaných rozhodnutí konštatujem, že ministerstvo vychádzalo z odborného stanoviska Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, pričom v jednom prípade a to pri rozhodnutí zo dňa 03.03.2004 rozhodlo aj o vylúčení odkladného účinku odvolania. V dôsledku zmeny zákona o ochrane prírody a krajiny prešlo oprávnenie v prvom stupni rozhodovať o povolení výnimiek zo zakázaných činností na príslušné krajské úrady životného prostredia. V dôsledku tejto skutočnosti ministerstvo rozhodovalo už len v podstate ako druhostupňový orgán a to o odvolaniach Štátnych lesov TANAP-u. Konkrétne išlo o rozhodnutia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 4469/1370/04-5.1 zo dňa 07.02.2005, ktorým zamietlo odvolanie Štátnych lesov TANAP-u proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu zo dňa 03.11.2004. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že prvostupňový orgán v rozhodnutí vychádzal zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu, ktorý bol odôvodnený aj odborným stanoviskom Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Rozhodnutím č. 2318/845/05-5.1 zo dňa 09.09.2005 bolo zamietnuté odvolanie Štátnych lesov TANAP-u proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu zo dňa 02.06.2005, v ktorom odvolateľ namietal výlučne formálnosť rozhodnutia. Na základe rozhodnutia č. 1855/757/05-5.1 zo dňa 16.09.2005 došlo na podklade odvolania Štátnych lesov TANAP-u k zrušeniu rozhodnutia Krajského úradu životného prostredia v Prešove zo dňa 27.04.2005, pričom dôvodom bolo pochybenie prvostupňového správneho orgánu, keď počas správneho konania nevyzval žiadateľa na odstránenie zjavných nedostatkov podania a teda rozhodnutie vydal na podklade neúplnej žiadosti, z ktorej nebolo zrejmé, o aké povolenie činnosti žiadateľ žiada, zároveň bolo zistené, že žiadateľovi nebolo umožnené vyjadriť sa k podkladom rozhodnutia. Rozhodnutím č. 1855/730/05-5.1 zo dňa 30.08.2005 bolo zamietnuté odvolanie Štátnych lesov TANAP-u proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu zo dňa 27.04.2005, ktorým zastavil konanie, nakoľko mal odpadnúť dôvod konania, pričom ministerstvo zistilo, že postup prvostupňového orgánu bol správny, keďže výnosom ministerstva zo dňa 14.07.2004 boli zmenené stupne ochrany v jednotlivých jednotkách priestorového rozloženia lesa, v ktorých žiadateľ požadoval výnimku zo zakázaných činností a z 5. stupňa ochrany boli tieto územia prevedené do 4. stupňa ochrany, v ktorom zákaz v zmysle § 16 zákona o ochrane prírody a krajiny neplatí. Rozhodnutím č. 2630/963/05-5.1 zo dňa 28.10.2005 ministerstvo na podklade odvolania zmenilo rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia v Prešove zo dňa 20.06.2005, pričom došlo k zmene rozhodnutia len v časti, v ktorej bol vydaný súhlas, ale to len z dôvodu, že výroková časť nekorešpondovala s odôvodnením a s prílohami napadnutého rozhodnutia. Išlo o rozhodnutie prvostupňového orgánu, v ktorom

povolil výnimku zo zákazov uvedených v § 16 zákona o ochrane prírody a krajiny a to aj v Kôprovej doline a to v rozsahu zasiahnutia do lesného porastu a poškodenia vegetačného a pôdneho krytu a rušenia pokoja a ticha, zároveň týmto rozhodnutím aj výnimky v určitých územiach v zmysle žiadosti neboli povolené. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že čo sa týka nepovolenia výnimky, išlo o lesné porasty s miestom výskytu biotopov európskeho a národného významu, ako aj biotopov európskych a národných, pričom spracovaním drevnej hmoty by došlo k zásadným zmenám hydrického a bioklimatického režimu a tak aj z tohto dôvodu bolo z hľadiska ochrany biotopov dôležité ponechanie časti spadnutého dreva na ploche, pričom tento záver vyplýval aj zo stanoviska organizácie ochrany prírody. Rozhodnutím č. 372/140/06-3.1 zo dňa 07.04.2006 ministerstvo zamietlo odvolanie žiadateľa Štátnych lesov TANAP-u voči rozhodnutiu prvostupňového orgánu zo dňa 19.12.2005, nakoľko rozhodnutie považovalo za správne, keďže vychádzalo zo stanovisk Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ktoré vychádzali z diferenciálneho prístupu k ochrane biotopov a druhov európskeho národného významu, pričom sú založené na viacerých kritériách hodnotenia stavu biotopov a populácii pred a po veternej smršti v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny, ako aj so zvážením možných rizík premnoženia podkôrneho hmyzu a ďalšieho vývoja lesných biotopov populácii a lesných druhov. Stanovisko odbornej organizácie sa opieralo aj o európsku smernicu o biotopoch, ktorej cieľom je udržanie a zlepšenie ich priaznivého stavu z dlhodobého hľadiska, pričom svoj pôvodný stav sú v najzachovalejších častiach schopné nadobudnúť prírodnými procesmi a autoregulačnými mechanizmami. Zásahy požadované odvolateľom by znižovali ekologické funkcie a autoregulačné schopnosti lesných biotopov. Obdobný záver je možné konštatovať aj z rozhodnutí č. 11770/2006-3.1/KD zo dňa 12.01.2007 a č. 11336/2006-3.1/KD zo dňa 18.05.2007, ktorým taktiež došlo k zamietnutiu odvolania podaného voči rozhodnutiu prvostupňového orgánu. Rozhodnutím Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 4822/2007-2.1 bolo rozhodnuté o zastavení konania vo veci žiadosti Štátnych lesov TANAP-u o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených v zmysle § 35 ods. 1 zákona o ochrane prírody a krajiny za účelom realizovania zakázaných činností voči chráneným druhom živočíchov. Dôvodom tohto procesného postupu bola skutočnosť, že žiadateľ v určenej lehote neodstránil nedostatky svojho podania. Citované rozhodnutie bolo rozhodnutím ministra XXXXX č. 43/2007-rozkl. zo dňa 28.09.2007 zmenené vo vzťahu k dôvodu procesného postupu, ktorým došlo k zastaveniu konania, nakoľko po preskúmaní na vec vzťahujúcich sa spisových materiálov rozkladová komisia dospela k záveru, že dôvodom zastavenia konania mala byť skutočnosť, že dôvod na konanie odpadol. Taktiež rozhodnutím ministerstva č. 1156/366/04-5.1 zo dňa 06.05.2004 došlo k zastaveniu konania vo veci žiadosti Štátnych lesov TANAP-u zo dňa 04.07.2003, ktorá spočívala v umožnení vykonať chemickú asanáciu v 5. stupni ochrany, pričom dôvodom tohto postupu mala byť skutočnosť, že celý rozsah veternej a podkôrníkovej kalamity bol už predmetom konania začatého dňa 05.01.2004, v dôsledku čoho dôvod na konanie mal odpadnúť. Uvedené rozhodnutie ministerstva bolo zmenené rozhodnutím ministra XXXXX č. 46/2004-rozkl. zo dňa 27.08.2004, pričom k zmene rozhodnutia došlo z dôvodu, že vo veci bolo bezpredmetné konať z vecnej stránky, nakoľko z biologického hľadiska už požadovaná chemická asanácia stromov, ktoré boli predmetom žiadosti zo dňa 04.07.2003, bola už neaktuálna, čo vyplývalo aj zo stanoviska Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Rozhodnutím ministerstva č. 3337/1225/05-5.1 zo dňa 23.11.2005 došlo v určitom rozsahu k povoleniu výnimky na základe žiadosti

Štátnych lesov TANAP-u v určitom rozsahu zo zákazu chytať, usmrtiť alebo loviť živočícha a pritom rušiť pokoj a ticho, zároveň sa v určitom rozsahu táto výnimka nepovolila, zároveň sa nepovolilo zriaďovať poľovnícke zariadenia v národných prírodných rezerváciách. Uvedené rozhodnutie taktiež vychádzalo z odborných záverov Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky.

Preskúmaním vyššie citovaných rozhodnutí vydaných v súvislosti s veternou a následne podkôrníkovou kalamitou vo Vysokých Tatrách zisťujem, že tieto rozhodnutia boli vydané príslušným riaditeľom odboru ochrany prírody a krajiny, začleneného v rámci organizačnej štruktúry ministerstva do Sekcie ochrany prírody a krajiny. Obvinení ministri osobne podpísali výlučne rozhodnutia, v ktorých sa rozhodovalo o rozklade na základe návrhu rozkladovej komisie, pričom sa jednalo o rozhodnutia 43/2007-rozkl. zo dňa 28.09.2007 a č. 46/2004-rozkl. zo dňa 27.08.2004 a týkali sa posúdenia procesného postupu ministerstva ako prvostupňového orgánu, ktorým sa konanie na podklade žiadostí Štátnych lesov TANAP-u o povolení výnimiek zo zakázaných činností zastavilo. Zároveň je možné s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti v súhrne konštatovať, že v prípade rozhodnutí vydaných ministerstvom ako druhostupňovým orgánom, bolo smerodajným pre rozhodnutie stanovisko Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ktorej povinnosť vydávať odborné stanoviská pre rozhodovaciu činnosť správnych orgánov na úseku ochrany prírody a krajiny vyplývala priamo zo zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

S ohľadom na konanie, resp. opomenutie konania, v dôsledku ktorého sa mali obvinení ako bývalí ministri životného prostredia dopustiť trestných činov, pre ktoré im bolo vznesené obvinenie, najmä z hľadiska posúdenia zavinenia vo vzťahu k výkonu riadiacich a kontrolných činností na úseku ochrany prírody a krajiny s poukazom na ustanovenie § 65 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov považujem za potrebné poukázať na obsah listinných dôkazov zabezpečených z Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktoré preukazujú reálny výkon riadiacich a kontrolných činností zo strany obvinených počas výkonu funkcie na úseku ochrany prírody a krajiny. V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z rozhodnutí samotných bývalých ministrov počas ich pôsobenia vo funkcii, na základe ktorých upravovali vnútorné organizačné členenie ministerstva, rozsah jednotlivých práv a povinností zamestnancov ministerstva, ako aj pôsobnosť a vzájomné vzťahy ministerstva. Obvinený XXXXX vydal počas svojho pôsobenia celkovo 17 konkrétnych rozhodnutí a XXXXX vydal celkovo 10 konkrétnych rozhodnutí za účelom zabezpečenia činností ministerstva vyplývajúcich mu aj zo zákona o ochrane prírody a krajiny. Z hľadiska konkrétnych skutočností poukazujem predovšetkým na čl. IV ods. 2 a 3 organizačného poriadku Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 43/2001 zo dňa 17.12.2001 v znení jeho doplnení, v zmysle ktorého sekcie ministerstva zabezpečujú ucelený súbor odborných činností, pričom odbory zabezpečujú hlavné druhy činností. Povinnosťou sekcie ochrany prírody a krajiny vyplývajúcej z hlavných činností jednotlivých útvarov ministerstva bolo zabezpečenie plnenia koncepčných, legislatívnych a ďalších úloh štátnej environmentálnej politiky v oblasti ochrany prírody a krajiny vyplývajúcej pre ministerstvo zo zákona o ochrane prírody a krajiny. Samotné plnenie koncepčných, legislatívnych a ďalších úloh štátnej environmentálnej politiky v ochrane prírody a krajiny, vykonávanie a riadenie činnosti na úseku ochrany prírody a krajiny v súlade so zákonom, riadenie výkonu štátnej

správy vo veciach ochrany prírody a krajiny vo vzťahu k Štátnej inšpekcii životného prostredia, vtedajším krajským a okresným úradom životného prostredia, ako aj plnenie funkcie hlavného štátneho dozoru vo veciach ochrany prírody a krajiny bolo povinnosťou odboru ochrany prírody a krajiny. Kompetencia rozhodovania o odvolaniach proti rozhodnutiam vo veciach ochrany prírody a krajiny, ktoré boli vydávané v prvom stupni krajskými úradmi životného prostredia bola daná Oddeleniu štátnej správy ochrany prírody a krajiny v rámci odboru ochrany prírody a krajiny. Povinnosti jednotlivých útvarov ministerstva platili do septembra 2005, kedy bol vtedajším ministrom XXXXX prijatý na základe jeho rozhodnutia organizačný poriadok ministerstva č. 27/2005-1.9 zo dňa 27.09.2005. S poukazom na tento interný predpis ministerstva, ktorým sa upravila organizačná štruktúra ministerstva, rozsah pôsobnosti, úlohy a vzájomné vzťahy organizačných útvarov ministerstva, rozsah oprávnení a zodpovedností vedúcich zamestnancov ministerstva, bolo ustálené, že sekcia bola základným organizačným stupňom riadenia a rozhodovania a nositeľom úloh ministerstva, v odbore ministerstva sa sústreďoval ucelený okruh odborných činností, ktoré vykonávalo a zabezpečovalo následne oddelenie (čl. 2 organizačného poriadku). Do pôsobnosti ministra bolo dané oprávnenie rozhodovať o návrhoch všeobecne záväzných právnych predpisov vypracúvaných ministerstvom a rozhodovať o rozkladoch podaných v správnom konaní proti prvostupňovým rozhodnutiam ministerstva, schvaľovať interné riadiace akty. Generálny riaditeľ sekcie a riaditeľ odboru ako aj vedúci oddelenia zodpovedali za plnenie a realizáciu úloh ministerstva. Zodpovednosť za vypracovanie návrhov interných riadiacich aktov bola daná generálnemu riaditeľovi sekcie ministerstva, pričom zodpovednosť za dodržiavanie interných riadiacich aktov bola daná riaditeľovi odboru a vedúcemu oddelenia. Oproti predchádzajúcej organizačnej úprave ministerstva povinnosti sekcie ochrany prírody a krajiny a odboru ochrany prírody boli rozšírené (čl. 26 a 27 organizačného poriadku). Organizačný poriadok ministerstva bol zmenený aj za pôsobenia XXXXX vo funkcii ministra životného prostredia na základe jeho rozhodnutia č. 51/2006 z 31.10.2006. V súhrne upravoval už vyššie uvedené povinnosti a zodpovednosť sekcií, odborov a oddelení ministerstva s tým, že sekcií ochrany prírody a krajiny, okrem usmerňovania, metodického riadenia a kontroly svojej pôsobnosti podriadených subjektov, bola určená zodpovednosť aj za zabezpečovanie spolupráce s Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky mimo iné aj na úseku starostlivosti o lesy.

Vyššie uvedené skutočnosti preukazujú výkon riadiacej činnosti zo strany obvinených počas ich pôsobenia vo funkcii ministrov životného prostredia, pričom tak postupovali aj v súlade s ustanovením § 5 ods. 5 zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, kedy pre zabezpečenie pôsobnosti a úloh ministerstva vypracovali a aktualizovali organizačné poriadky, v ktorých vymedzili organizačnú štruktúru ministerstva a určili zodpovednosť za jednotlivé úseky činnosti ministerstva a to aj na úseku ochrany prírody a krajiny v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Obvinení XXXXX a XXXXX z titulu výkonu funkcie ministrov životného prostredia aj s poukazom na oprávnenia vyplývajúce z organizačných poriadkov vydávaných v zmysle ich kompetencií mali nepochybne normatívnu právomoc nielen vo vzťahu k vydávaniu všeobecne záväzných právnych predpisov, ale aj vo vzťahu k interným právnym predpisom na riadenie výkonu štátnej správy, ktorá bola v tom

čase uskutočňovaná krajskými úradmi a okresnými úradmi na úseku starostlivosti o životné prostredie. Boli tak oprávnení na vydávanie, resp. schvaľovanie smerníc, inštrukcií, usmernení, resp. iných vnútorných predpisov, ktoré zavazovali podriadených vykonávateľov štátnej správy v rámci vertikálnych administratívnoprávnych vzťahov. S ohľadom na platnú právnu úpravu vzťahujúcu sa k procesu povoľovania výnimiek zo zakázaných činností v čase prvotne veternej a následne podkôrnikovej kalamity som dospel k záveru, že akákoľvek norma vydaná v tom čase príslušným ministrom životného prostredia vo vzťahu k podriadeným orgánom a upravujúca vydávanie výnimiek bez príslušného odborného posúdenia dopadov činností, ktoré mali byť vyňaté zo zákazu, resp. ktorá by upravovala vydávanie rozhodnutí v konkrétnych lehotách neumožňujúcich objektívne posúdenie následkov takýchto činností, by bola v rozpore so zákonom (predovšetkým zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov) ako normou vyššej právnej sily.

Počas vyšetrovania bol zabezpečený spisový materiál z Environmentálneho fondu a to za účelom zistenia, či zo strany obvinených XXXXX a XXXXX boli využívané ich oprávnenia v zmysle § 4 ods. 3 zákona č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého o poskytnutí prostriedkov fondu na stanovené účely rozhoduje minister na základe odporúčania rady fondu, a to formou písomného rozhodnutia o poskytnutí podpory. Zo zabezpečeného spisového materiálu vyplýva, že obvinený XXXXX v zmysle citovaného ustanovenia rozhodnutím č. 46353/N-43/06 zo dňa 31.03.2006 rozhodol o poskytnutí finančných prostriedkov vo výške 5.000.000,-Sk pre Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky Banská Bystrica a to pre opatrenia na zabránenie šírenia a premnoženia škodcov v chránených územiach s 5. stupňom ochrany. Konkrétne opatrenia boli vykonané v TANAP-e, NAPANT-e, NP Muránska planina, Veľká Fatra, Horná Orava, pričom prostriedky boli použité na nákup a distribúciu feromónových prípravkov, lapačov na monitoring populácií a vývoja lykožrúta, ťažbu a asanácia aktívnych chrobačiarov, na biologickú ochranu. Zo súhrnnej správy vyplýva, že projekty významne prispeli k obmedzeniu šírenia lykožrúta. Obvinený XXXXX rozhodnutiami č. 52476/N-43/07 zo dňa 26.03.2007 a č. 60072/N-43/08 zo dňa 15.04.2008 rozhodol o poskytnutí finančných prostriedkov vo výške 8.400.000,-Sk pre rok 2007, resp. vo výške 3.000.000,-Sk pre rok 2008 na vykonanie opatrení v zmysle § 28 ods. 3 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Konkrétne opatrenia boli vykonané v TANAP-e (Tichá dolina), NAPANT-e, NP Muránska planina, NP Veľká Fatra, NP Malá Fatra, pričom prostriedky boli použité na nákup a distribúciu feromónových prípravkov, lapačov, na monitoring populácií a vývoja lykožrúta, ťažbu a asanácia aktívnych chrobačiarov. Zo záverečnej súhrnnej správy vyplýva, že opatreniami sa podarilo čiastočne zabrániť premnoženiu podkôrneho hmyzu a tým aj ich šíreniu do okolitých porastov, pričom viditeľný bol aj nárast asanačných prác, ako v tom čase najefektívnejšieho spôsobu zabránenia šírenia podkôrneho hmyzu do okolitých porastov. Bolo tak možné konštatovať, že projekty podporované finančnými prostriedkami z Environmentálneho fondu predstavovali pomerne veľký prínos v technickej forme opatrení v boji proti podkôrnemu hmyzu. V roku 2008 boli opatrenia vykonané v TANAP-e (Tichá dolina, Suchá dolina), NAPANT-e, NP Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Slovenský raj, Horná Orava, pričom prostriedky boli použité na nákup a distribúciu feromónových prípravkov, lapačov, na monitoring populácií

a vývoja lykožrúta, ťažbu a asanácia aktívnych chrobačiarov. Vykonávanie príslušných opatrení zabezpečovala Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky formou uzatvárania zmluvných záväzkov s jednotlivými dodávateľmi, ku ktorým patrili aj Štátne lesy TANAP-u.

Pôsobenie obvinených XXXXX a XXXXX XXXXX v súvislosti s prvotne veternou kalamitou a následne podkôrnikovou kalamitou bolo zadokumentované aj na Výbore vlády SR pre obnovu a rozvoj Vysokých Tatier, ktorý vláda Slovenskej republiky zriadila na základe uznesenia č. 1169 zo dňa 01.12.2004. Ministri životného prostredia boli stálymi členmi výboru, pričom pravidelne sa zúčastňovali zasadnutí výboru, na ktorom sa problematika kalamity riešila. Už na 2. zasadnutí výboru konanom dňa 13.01.2005 minister XXXXX prezentoval, že pre 65 % zasiahnutého územia nie je potrebné udeliť výnimku, pričom 8 % územia by malo ostať bez zásahu. Zároveň konštatoval, že do správneho konania sa prihlásili aj ďalšie samostatné subjekty ako účastníci konania, čo bolo dôvodom pre neudelenie generálnej výnimky. Z rokovaniach výboru vyplýva, že územie Tichej a Kôprovej doliny bolo sporným vo vzťahu k riešeniu veternej a následne podkôrnikovej kalamity. Vo vzťahu k riešeniu tohto sporu mali príslušné návrhy podať nielen minister životného prostredia, ale aj minister pôdohospodárstva. Zo 4. zasadnutia výboru konaného dňa 28.04.2005 vyplýva, že posun ohľadne sporného územia Tichej a Kôprovej doliny nastal aj v dôsledku výnosu Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/02004-5.1 zo dňa 14.07.2004, na základe ktorého sa časť dolín dostala do 4. stupňa ochrany. S poukazom na obsah zasadnutí výboru je dôvodné prijať záver, že spor ohľadne riešenia sporných území Tichej a Kôprovej doliny medzi Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstvom pôdohospodárstva Slovenskej republiky pretrvával aj naďalej a to až do takej miery, že tento sa rozhodol riešiť predseda vlády na politickej úrovni (7. zasadnutie výboru dňa 24.10.2005). Je zrejmé, že tento konflikt vyplýval aj v podstate už z vyššie interpretovanej rozdielnej právnej úpravy, ktorá na jednej strane ukladala povinnosti obhospodarovateľom lesov (§ 28 ods. 1, ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov), na strane druhej to boli regulačné zásahy štátu do plnenia si týchto povinností z hľadiska ochrany prírody a krajiny, ktoré splnenie zákonných povinností obhospodarovateľa lesa vylučovali, resp. najmä v územiach, kde ochrana prírody bola nadradená nad ostatné činnosti boli podmienené súhlasmi či rozhodnutiami orgánov ochrany prírody a krajiny. Uvedené konštatovanie vychádza aj zo znaleckého posudku Národného lesníckeho centra Zvolen č. 47/2009. Rozpor v právnej úprave bol evidentnejší do prijatia citovaného zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov. Zákon č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov len ukladal obhospodarovateľovi lesa povinnosť v prípade mimoriadnych okolností a nepredvídaných škôd v lesoch (veterné a snehové kalamity, premnoženie škodcov, nebezpečenstvo vzniku lesných požiarov v období sucha a podobne) neodkladne urobiť opatrenia na ich odvrátenie a odstránenie následkov škôd (§ 21 zákona č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva). Akékoľvek opatrenia boli v území s 5. stupňom ochrany zakázané (§ 16 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov), resp. na určité činnosti sa vyžadoval súhlas. Prijatím zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov mal obhospodarovateľ lesa povinnosť vykonať opatrenia na odvrátenie ohrozenia lesa,

resp. odstránenie škodlivých následkov v území s 5. stupňom ochrany len po povolení výnimky zo zakázaných činností, pričom tam, kde nebola povolená výnimka, povinnosť na prijatie opatrení a zabránenie šírenia a premnoženia škodcov v chránených územiach s 5. stupňom ochrany bola prenesená na organizáciu ochrany prírody – Štátnu ochranu prírody Slovenskej republiky, ktorá s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti preukázateľne postupovala v zmysle zákona č. zákona č 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde v znení neskorších predpisov a žiadala o poskytnutie prostriedkov z fondu, ktoré boli následne prostredníctvom dodávateľov služieb využívané na realizáciu konkrétnych vyššie uvedených opatrení pre riešenie mimoriadnej environmentálnej situácie vzniknutej v dôsledku podkôrnikovej kalamity.

Za účelom odstránenia názorových rozporov na riešenie problematiky kalamity vo Vysokých Tatrách sa dňa 05.12.2006 konalo pracovné stretnutie v tom čase ministra životného prostredia Slovenskej republiky XXXXX a ministra pôdohospodárstva Slovenskej republiky XXXXX, na ktorom odkontrolovali správne konania vo veci povolenia výnimiek zo zakázaných činností, pričom sa dohodli, že Štátne lesy TANAP-u stiahnu podania voči orgánom životného prostredia na súde s tým, že sa dohliadne v budúcnosti na dodržiavanie lehôt v správnych konaniach. Zároveň potvrdili spracovanie štúdie posúdenia vplyvu navrhovanej činnosti na priaznivý stav predmetu ochrany do 31.01.2007 na území Tichej a Kôprovej doliny, ktorá mala byť odborným podkladom pre správne konania s tým, že ale platí dohoda, že v 5. stupni ochrany sa kalamitné drevo spracovávať nebude. Dohodli sa na zorganizovaní medzinárodnej konferencie v dňoch 19. až 20. marca 2007 pod gesciou Národného lesníckeho centra Zvolen a Štátnej ochrany prírody Banská Bystrica, ako aj na pravidelných pracovných stretnutiach, a to aj k problematike zónácie TANAP-u.

Výsledky riešenia kalamity v Tichej a Kôprovej doline boli následne obvineným XXXXX prezentované aj na 8. a 9. zasadnutí Výboru vlády Slovenskej republiky pre obnovu a rozvoj Vysokých Tatier, z obsahu ktorých vyplýva, že dal pokyn na preverenie výnimkových konaní a to aj vo vzťahu k lehotám, mal vedomosť o vydaní povolení na ťažbu pri nevyhnutnosti zachovania chránených biotopov, no zároveň, že ťažba prebiehala iba v minimálnom rozsahu. Informoval o vykonávaní protipožiarnych opatrení a opatrení proti rojeniu podkôrneho hmyzu z padnutých stromov, o čom sa bol aj osobne presvedčiť na dotknutom území.

S ohľadom na kreovanie Výboru vlády Slovenskej republiky pre obnovu a rozvoj Vysokých Tatier ako poradného orgánu vlády s poukazom na ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov je dôvodné dospieť k záveru, že problematika prvotne veternej a následne podkôrnikovej kalamity presiahla pôsobnosť Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, keďže aj vzhľadom na zásadný rozpor zákonov č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov bolo potrebné postup pri obnove Vysokých Tatier koordinovať na úrovni medzirezortnej spolupráce predovšetkým Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky a Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky tak, ako to vyplýva aj z Koncepcie ochrany lesa na území TANAP-u po vetrovej smršti zo dňa 19.11.2004, v ktorej bolo konštatované, aby bolo možné vôbec realizovať opatrenia proti premnoženiu hmyzích a iných škodcov, musia byť absolútne jednoznačne

stanovené pravidlá, čo predpokladalo promptný postup najvyšších orgánov a to nielen Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ale aj Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky. Stálymi členmi výboru boli okrem predstaviteľov citovaných uvedených ministerstiev, podpredseda vlády, minister financií, minister zahraničných vecí, minister vnútra, minister práce, sociálnych vecí a rodiny, prednosta Obvodného úradu v Poprade a primátor Vysokých Tatier. Je dôvodné tak konštatovať, že problematika riešenia prvotne veternej a následne podkôrnikovej kalamity sa stala zároveň aj politickým problémom aj s poukazom na 7. zasadnutie, na ktorom ako to bolo už vyššie uvedené, predseda vlády sa rozhodol problematiku kalamity riešiť na politickej úrovni. Nie je možné opomenúť ani tú skutočnosť, že od prvotne veternej smršte v októbri a v novembri 2002 na Slovensku pôsobí už v súčasnosti štvrtá vláda, pričom právny rámec povoľovania výnimiek zo zakázaných činností v národných prírodných rezerváciách, kde ochrana prírody je nadradená nad všetky ostatné činnosti, zostal nezmenený.

Skutočnosť, že obvinení XXXXX a XXXXX boli v dotknutom území za účelom zistenia rozsahu následkov veternej a následne podkôrnikovej kalamity, vyplýva aj zo Správy Štátnych lesov TANAP-u. Obvinený XXXXX bol za účasti pracovníkov aj krajského úradu životného prostredia a obvodného úradu životného prostredia v Tichej doline dňa 13.06.2005, obvinený XXXXX bol v dotknutom území osobne dňa 14.09.2006, 01.06.2007, 25.07. 2007. Vzhľadom k skutočnosti, že v dotknutých územiach boli podriadení pracovníci ministerstva životného prostredia, Krajského úradu životného prostredia v Prešove, Obvodného úradu životného prostredia v Poprade, ako aj pracovníci Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (v priebehu rokov 2005 až 2008 cca 15 účastí v dotknutom území), ktorá mala v predmete činnosti ustanovené koordinovanie a zabezpečovanie výskumu, prieskumu a monitoringu pre potreby ochrany prírody, na základe ktorého následne vydávala odborné stanoviská v zmysle § 65 ods. 1 písm. k) bod 1. zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov v rámci rozhodovania o povolení výnimiek zo zakázaných činností, nie je dôvodné prijať záver, aby obvinení v pozícii ministrov nemali informácie o následkoch prvotne veternej a následne podkôrnikovej kalamity v teréne.

Za účelom preverenia plnenia povinnosti obvinených ako bývalých ministrov životného prostredia vyplývajúcej im z ustanovenia § 65 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov bol zabezpečený spisový materiál Slovenskej inšpekcie životného prostredia, ktorá s poukazom na § 66 ods. 1 písm. a) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov je orgánom štátneho dozoru, prostredníctvom ktorého ministerstvo vykonáva štátny dozor, teda zisťuje, ako fyzické osoby, podnikatelia a právnické osoby dodržiavajú zákon o ochrane prírody a krajiny, ako aj vykonávacie predpisy a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutia vydaného na základe zákona o ochrane prírody a krajiny. Preskúmaním spisového materiálu konštatujem, že Slovenská inšpekcia životného prostredia vykonala štátny dozor v priebehu rokov 2004 až 2008 na území NPR Tichá a Kôprová dolina v 17 prípadoch, pričom v 11 prípadoch sa jednalo práve o Štátne lesy TANAP-u, ktoré príslušným orgánom ochrany prírody podávali jednotlivé žiadosti o povolenie výnimiek zo zakázaných činností v súvislosti s veternou a následne podkôrnikovou kalamitou. Predmetom štátneho dohľadu bolo aj dodržiavanie povinností vyplývajúcich z právoplatných rozhodnutí orgánov ochrany prírody vo veciach povolení výnimiek zo zakázaných

činností. V rámci vykonania štátneho dozoru boli vykonané miestne šetrenia v teréne jednotlivých sporných území. Na základe poverení Slovenskej inšpekcie životného prostredia odborné posúdenia zásahov v záujmovom území štátneho dohľadu vykonávali pracovníci Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Preverovali napríklad konanie Štátnych lesov TANAP-u v súvislosti so spracovaním kalamity na záujmových územiach od 24.12.2004 do 27.12.2004 (išlo o spracovanie kalamity s poukazom na obsah usmernení č. 705/2004-5 a č. 706/2004-5 zo dňa 24.11.2004), v čase od 04.05.2005 do 05.06.2005, od 06.06.2005 do 08.06.2005 (konanie zastavené rozhodnutím č. 378/111-OIOPK/2006-Ma zo dňa 29.11.2006, právoplatné 08.12.2006), marec 2007, od 11.04.2007 do 26.04.2007 (inšpekciou v zmysle § 71 ods. písm. a) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov dňa 25.04.2007 nariadené zachovanie pôvodného stavu v Tichej a Kôprovej doline až do zadokumentovania). Výkon štátneho dohľadu Slovenskou inšpekciou životného prostredia ako organizáciou priamo zriadenou ministerstvom bol tak s ohľadom na skutočnosti zistené z vykonaných dôkazov preukázaný.

S poukazom na skutočnosti vyplývajúce zo znaleckých posudkov konštatujem, že nie je dôvodné prijať záver, že výlučne konaním obvinených uvedeným v skutkovej vete uznesenia zo dňa 10.08.2012 bola spôsobená škoda Slovenskej republike a to majetková najmenej vo výške 9.394.952,30 Eur a ekologická vo výške najmenej 2.907.423,40 Eur. Odhliadnuc od dôvodnej argumentácie obvineného XXXXX vzťahujúcej sa k spochybneniu majetkovej škody ako takej, už z prvotného znaleckého posudku Národného lesníckeho centra – znaleckého ústavu vyplývalo, že pri šírení lykožrúta počas mája 2007, ktoré nebolo plošné, napomáhal tiež vietor a vzostupné teplotné prúdy. Z doplnenia znaleckého posudku č. 23/2010 vyplýva, že šírenie podkôrneho hmyzu bolo závislé nielen na potravinových zdrojoch (kalamitná hmota), ale aj na vývoji počasie. Veľké kalamity v minulosti prebehli v chladných a zrážkovo bohatých obdobiach, pričom súčasná kombinácia veternej kalamity s extrémne teplými (2003, 2007) a zrážkovo mierne podnormálnymi obdobiami je výnimočná a do istej miery ju možno považovať za prejav klimatických zmien, pričom odumretie veľkého počtu stromov (prirodzený rozvratný jav) v dôsledku podkôrnikovej kalamity je súčasťou prírodných procesov, s ktorým príroda nemá problém sa vysporiadať. Poukazujem aj na obsah prvotného znaleckého posudku č. 47/2009, z ktorého vyplýva, že územia poškodené predchádzajúcimi kalamitami boli zväčša vysadené smrekom, čo vytvorilo podmienky recidívy vo vzťahu ku kalamitám podkôrneho hmyzu. Za zjavne protichodné vyhodnocujem konštatovanie znalcov v znaleckom posudku. Na jednej strane tvrdia, že rizikám množenia a šírenia podkôrneho hmyzu sa mohlo zabrániť urýchlenným spracovaním všetkej drevenej hmoty poškodenej kalamitou, a to podľa možnosti do 10.07.2005, teda do začiatku letného rojenia podkôrneho hmyzu, pričom posledná príležitosť na zachytenie namnoženého podkôrneho hmyzu a na zamedzenie jeho expanzie do okolitých porastov bola na jar 2007. Práve príkaz na ponechanie 10 %, resp. 30 % hmoty (rozhodnutie Krajského úradu životného prostredia v Prešove č. j. 1-2005/00156-051/JN zo dňa 27.04.2005) mal výraznou mierou prispieť k namnoženiu podkôrneho hmyzu v ponechanej hmote a k jeho vyrojeniu do okolitých porastov. Na druhej strane súčasťou znaleckého posudku je aj Konceptia ochrany lesa na území TANAP-u po vetrovej smršti zo dňa 19.11.2004 spracovaná Lesníckym výskumným ústavom Zvolen, z ktorej jednoznačne vyplýva, že najúčinnším opatrením na zabránenie prechodu veternej kalamity do podkôrnikovej kalamity je spracovanie

celého objemu kalamitnej hmoty do najbližšieho „rizikového“ rojenia podkôrneho hmyzu, čo však v tomto prípade neprichádzalo do úvahy, nakoľko, ako už bolo vyššie konštatované, podľa prvých scenárov spracovania hmoty v roku 2005 mohli byť spracovaných cca 1.200.000 m³, pričom do roku 2006 malo prejsť cca 800-900.000 m³, čo vytvorilo dostatok disponibilnej hmoty pre vývoj podkôrneho hmyzu ako v roku 2005, tak v roku 2006. Rizikami, ktoré mohli ovplyvniť systém navrhovaných opatrení bol vznik lokálnych veterných a snehových polomov v rozvrátených a staticky oslabených porastoch už pri menšom prúde vzduchu, pričom ohrozené boli hlavne nestabilne porastové zdroje, v dôsledku čoho sa predpokladal nárast objemu ďalšej kalamitnej hmoty atraktívnej pre podkôrny hmyz, taktiež premnoženie niektorého „nacieľového“ druhu podkôrneho hmyzu reagujúceho na existenciu dostatku potravinového zdroja neobsadeného konkurenčnými druhmi, pričom rizikom bolo aj extrémne vhodné počasie, ktoré mohlo znásobiť intenzitu náletu podkôrneho hmyzu a umožniť prežitie vysokému počtu jedincov škodcu. Nie je možné ani opomenúť rozdelenie rizika premnoženia podkôrníkov, keď západná časť Tatier (oblasť Štrbského plesa a od Podbanského až po tok rieky Poprad) bola označená za oblasť s nízkym rizikom premnoženia, v centrálnej oblasti (od údolia Popradu na východ až po oblasť Smokovcov) bola silná populácia lykožrúta smrekového a najrizikovejšou oblasťou bola východná oblasť od Smokovcov po Tatranskú Kotlinu. S ohľadom na takto zistený stav, je dôvodné nepochybne dospieť k záveru, že na šírenie podkôrníkového hmyzu mali vplyv aj prírodné javy, v dôsledku čoho absentuje kauzálny nexus medzi konaním, resp. opomenutím a následkom ako škodou, ktorá bola dávaná za vinu obvineným. Z takto zistených skutočností nie je možné presne bez rozumných pochybností kvantifikovať rozsah veternej a následne podkôrníkovej kalamity ako škodlivého následku, ktorý by mohol byť dávaný za vinu obvineným XXXXX a XXXXX. Zároveň je potrebné vychádzať aj zo skutočnosti, že lesný ekosystém nie je jedinou zložkou životného prostredia. Pri posudzovaní následkov je potrebné vychádzať aj zo znaleckého posudku Národného lesníckeho centra – znaleckého ústavu č. 24/2014 zo dňa 29.07.2014, z ktorého mimo iné vyplýva, že vo vzťahu k ostatným živým zložkám ekosystémov, ako rastlinné spoločenstvá, huby, živočíchy, vplyvy kalamity môžu byť aj výrazné, ale ide o krátkodobé zmeny bez zásadných dopadov na tieto spoločenstvá. Odumretie veľkého množstva stromov na ostatné zložky životného prostredia (voda, pôda, vzduch) počas rokov 2009 až 2013 malo len nevýrazný a krátkodobý negatívny vplyv, ktorý však postupne odoznieva. V súčasnosti sú plochy pokryté drevinami ďalšej generácie a opäť bude stúpať záchyt zrážok a transpirácia drevín. Podobne to bolo aj s ovzduším, kedy po kalamite sa zvýšila prašnosť, znížili sa emisie prchavých organických látok. Postupne sa však stav bude dostávať do normálu. Z dlhodobého hľadiska odumretie stromov nemá podstatný význam vo vzťahu ku kvalite pôdy. V postihnutom území nebol pokles ozónu potvrdený, naopak koncentrácie ozónu sa zvýšili. Príroda sa dokáže vysporiadať s obnovou prostredia aj sama, otázne je za aký čas. Spracované časti kalamity sa z hľadiska obnovy prostredia javia rýchlejšie a vhodnejšie obnovené ako nespracované lokality ponechané na samovývoj. Vo vzťahu k erózii pôdy je zistený stav v teréne lepší ako sa očakávalo, pričom prejavy výraznejšej deštrukcie pôdy sú len ojedinelé. Príroda dokáže sama vyprodukovať dreviny, ktoré nahradia funkcie predchádzajúceho lesa. V súčasnosti sa javí vyššia diverzita, početnosť a rýchlejšie odrastanie na spracovaných lokalitách, kým na nespracovaných je proces obnovy skôr pomalší, diverzita a kvantita nižšia. V kontexte záverov znaleckého posudku poukazujem na zabezpečené ortofotomapy z postihnutého územia a z nich zistené skutočnosti. Z ortofotomáp zabezpečených

z postihnutých území vyplýva, že lokality riešené tzv. aktívnym prístupom sú v podstatne vo väčšej miere zdevastované a odlesnené v porovnaní s lokalitami, u ktorých bol preukázaný bezzásahový prístup. Z leteckých snímok a porovnania vyplýva, že nie je možné konštatovať, že vplyvom presadzovaného bezzásahového postupu v Tichej a Kôprovej doline bolo spôsobené ohrozenie alebo poškodenie životného prostredia v porovnateľnom alebo väčšom rozsahu v porovnaní s lokalitami a ich okolím, kde bol po kalamite aplikovaný aktívny prístup. Naopak, iba pravdepodobne vďaka bezzásahovému prístupu je možné konštatovať záchranu lesných porastov v Tichej a Kôprovej doline. Pretože v iných lokalitách, kde bol použitý aktívny prístup, je preukázateľne rozšírenie podkôrneho hmyzu a rozsah poškodenia lesných porastov v okolí kalamitou zdevastovaných plôch podstatne rozsiahlejšie.

S poukazom na vyššie uvedené skutkové a právne úvahy bez akýchkoľvek pochybností konštatujem, že obvinení XXXXX a XXXXX v postavení ministrov životného prostredia v rámci výkonu svojich právomocí v súvislosti s veternou kalamitou a následne podkôrnikovou kalamitou nekonali v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na ochranu životného prostredia (najmä so zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov) tak, aby v príčinnej súvislosti so svojím pôsobením a výkonom právomocí v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov životné prostredie ohrozili, resp. spôsobili škodu na životnom prostredí, resp. aby obvinený XXXXX konal takým spôsobom, že znemožnil splnenie dôležitej úlohy v čase, keď mala byť splnená, resp. aby v rámci výkonu svojich právomocí vytvoril podmienky, v dôsledku ktorých bolo treba vynaložiť viac prostriedkov, energie alebo času na splnenie úlohy, než by si bolo vyžadovalo splnenie úlohy pri riadnom výkone právomoci. Vykonané dôkazy, predovšetkým výsluchy svedkov XXXXX, listinné dôkazy zabezpečené z Environmentálneho fondu a vtedajšieho Obvodného úradu životného prostredia v Prešove preukazujú, že z hľadiska výkonu svojich kompetencií ako ministrov životného prostredia vytvárali podmienky na odborné posúdenie následkov vykonávania opatrení na odstránenie, resp. zamedzenie prvotne veternej a následne podkôrnikovej kalamity, ktorá vznikla v dôsledku veternej kalamity z roku 2002, resp. veternej smršte z 19.11.2004, najmä z hľadiska zabezpečenia ochrany prírody a krajiny. Na základe ich riadiacich kompetencií kreovali jednotlivé zložky ministerstva zodpovedné za plnenie koncepčných, legislatívnych a ďalších úloh štátnej environmentálnej politiky v ochrane prírody a krajiny, vykonávanie a riadenie činnosti na úseku ochrany prírody a krajiny v súlade so zákonom, riadenie výkonu štátnej správy vo veciach ochrany prírody a krajiny vo vzťahu k Štátnej inšpekcii životného prostredia, vtedajším krajským a obvodným úradom životného prostredia, ako aj plnenie funkcie hlavného štátneho dozoru vo veciach ochrany prírody a krajiny a to aj v súvislosti s vydávaním rozhodnutí o povolení výnimiek zo zakázaných činností na podklade jednotlivých žiadostí Štátnych lesov TANAP-u podávaných v súvislosti s prvotne veternou a následne podkôrnikovou kalamitou. Bolo preukázané, že podkladom pre rozhodnutia o povolení výnimiek zo zakázaných činností vydaných vecne a miestne príslušnými orgánmi ochrany prírody na podklade žiadostí Štátnych lesov TANAP-u boli predovšetkým odborné stanoviská Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky, ako organizácie priamo zriadenej ministerstvom životného prostredia, ktorej spracovanie odborných vyjadrení a stanovísk pre rozhodovacia činnosť orgánov ochrany prírody vyplýva priamo zo zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,

pričom k povoleniu výnimiek zo zakázaných činností došlo po tom, čo bol odborne posúdený dopad takýchto činností na územie, v ktorom je vzhľadom na jeho charakter, ochrana prírody nadradená nad akékoľvek iné činnosti, s poukazom na predmet vecí aj nad činnosti lesohospodárske. Je nesporné, že na spôsob riešenia prvotne veternej a následne podkôrnikovej kalamity existovali dva protichodné názory, pričom aj za aktívnej účasti obvinených XXXXX a XXXXX bol vytvorený priestor na ich odborné posúdenie a zjednotenie organizovaním odborných konferencií a diskusií. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na ich stále pôsobenie v rámci Vládneho výboru pre obnovu Vysokých Tatier. Dôkazmi bol preukázaný aj výkon štátneho dohľadu zo strany Slovenskej inšpekcie životného prostredia ako organizácie priamo zriadenej ministerstvom, ktorá počas vykonávania kontroly Štátnych lesov TANAP-u v súvislosti s vykonávaním protikalamitných opatrení nezistila také skutočnosti, ktoré by bolo možné považovať za porušenie § 29 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. S ohľadom na zistenie, že na rozšírenie podkôrnikového hmyzu mali vplyv aj prírodné procesy, nie je dôvodné konštatovanie, aby obvinení XXXXX XXXXX a XXXXX mali byť zodpovední za spôsobenie akéhokoľvek následku spôsobeného prvotne veternou a následne podkôrnikovou kalamitou.

Vyhodnotením dôkazov zabezpečených počas vyšetrovania a s poukazom na vyššie rozvedené skutkové a právne úvahy som bez akýchkoľvek pochybností dospel k záveru, že zo strany obvinených XXXXX pre prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a XXXXX pre prečin ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa § 301 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona nedošlo k naplneniu ani objektívnej a ani subjektívnej stránky trestných činov, pre ktoré im bolo vznesené obvinenie. Zároveň uvádzam, že vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, na základe ktorých nebola zistená protiprávnosť konania, nie je dôvod ani na postúpenie vecí, čo už vzhľadom na uplynutie doby od spáchania skutku ani neprichádza do úvahy.

Podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak nie je tento skutok trestným činom a nie je dôvod na postúpenie vecí.

Preto bolo potrebné rozhodnúť tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

JUDr. Ján Škovránko
prokurátor